

การศึกษาการแปลตัวบ่งบอกสถานที่ในนวนิยายเรื่อง THE JOY LUCK CLUB,
THE KITCHEN GOD'S WIFE และ THE BONESETTER'S DAUGHTER เป็น
ภาษาไทย: กรณีศึกษาคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ COME และ GO

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาการแปลตัวบ่งบอกสถานที่ในนวนิยายเรื่อง THE JOY LUCK CLUB, THE KITCHEN GOD'S WIFE และ THE BONESETTER'S DAUGHTER เป็นภาษาไทย: กรณีศึกษาคำกริยา COME และ GO

รักนถ วิริยะเกียรติ.

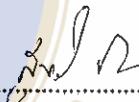
นางสาวรัตนา วิริยะเกียรติ

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์สุจริตลักษณ์ คีฬคุง, Ph.D.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

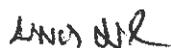
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุกุมาวดี จำหิรัญ, M.A.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์กฤตยา อกนิษฐ์, ศศ.ม.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

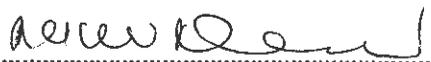

ศาสตราจารย์ บรรจง มไหสวริยะ

M.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ดวงพร คำณวัฒน์ M.A.

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและ

วัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาการแปลตัวบ่งบอกสถานที่ในนวนิยายเรื่อง THE JOY LUCK CLUB, THE KITCHEN GOD'S WIFE และ THE BONESETTER'S DAUGHTER เป็นภาษาไทย: กรณีศึกษาคำกริยา COME และ GO

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา
วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2551

รศ.ดร. วิมลเกียรติ

นางสาวรัตนา วิริยะเกียรติ

ผู้วิจัย

.....

อาจารย์ต่อพงษ์ แจ่มทวี, Ph.D.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์สุจริตลักษณ์ ศิมคง, Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุมาวดี จำหิรัญ, M.A.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

อาจารย์กฤตยา อภิษฐ์, ศศ.ม.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ศาสตราจารย์ บรรจง มไหสวริยะ

M.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

.....

รองศาสตราจารย์โสภณา ศรีจำปา, Ph.D

ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา

ชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สุจริตลักษณ์ ดีผดุง ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษา รวมทั้งเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชิวมาดี จำหิรัญ และอาจารย์กฤตยา อภินิษฐ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ช่วยชี้แนะแนวทาง และให้ความกรุณาช่วยตรวจแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง

กราบขอบพระคุณ ดร. ต่อพงศ์ แจ่มทวี จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และมอบข้อเสนอแนะอันมีค่าให้กับผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านที่ได้มอบความรู้อันมีค่ายิ่งให้กับผู้วิจัย และทำให้ผู้วิจัยสามารถนำความรู้ทั้งหมด กรันกรองออกมาเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยมหิดลที่ได้มอบทุนวิจัย ในการศึกษาทางด้าน การแปล ขอพระคุณอาจารย์ริชาร์ด ที่ช่วยตรวจแก้ในส่วนภาษาอังกฤษ

กราบขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ คุณย่า พี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยถามถึงความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อยู่ตลอด และคอยเป็นกำลังใจในยามที่ผู้วิจัยเกิดความรู้สึกท้อแท้ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมโครงการทุนวิจัย สกว. อีกสองคนที่คอยให้กำลังใจ รวมทั้งกดดันให้ผู้วิจัยเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน และสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ออกมาเสร็จสมบูรณ์

รัตนา วิริยะเกียรติ

2551

การศึกษาการแปลตัวบ่งบอกสถานที่ในนวนิยายเรื่อง THE JOY LUCK CLUB, THE KITCHEN GOD'S WIFE และ THE BONESETTER'S DAUGHTER เป็นภาษาไทย: กรณีศึกษาคำกริยา COME และ GO
(A STUDY OF SPATIAL DEIXIS TRANSLATION IN THE JOY LUCK CLUB, THE KITCHEN GOD'S WIFE AND THE BONESETTER'S DAUGHTER INTO THAI: A CASE STUDY OF THE VERB COME AND GO)

รัตนา วิริยะเกียรติ 4737757 LCCD/M

ศศ.ม. (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: สุจริตลักษณ์ ศีผดุง, Ph.D., สุขุมมาดี จำหิรัญ, M.A., กฤตยา ออกนิษฐ์, ศศ.ม.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาตัวบ่งบอกสถานที่ในนวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* กรณีศึกษาคำกริยา “come” และ “go” โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาลักษณะความหมายของคำกริยา “come” และ “go” และ กลวิธีการถ่ายทอดความหมายของคำกริยา “come” และ “go” โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในส่วนของผลการศึกษา สามารถแบ่งออกเป็นสองหัวข้อ คือ 1) ลักษณะความหมายของคำกริยา “come” และ “go” สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ประเภทที่ 1 คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ได้แก่ คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด ผู้ฟัง ตัวละครสำคัญและสถานที่ และคำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากตำแหน่งผู้พูด ประเภทที่ 2 คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ ได้แก่ คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ และคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “go” ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติ 2) ผู้แปลมีกลวิธีการถ่ายทอดความหมายคำกริยา “come” และ “go” 5 วิธี ได้แก่ การแปลด้วยความหมายประจำคำ การแปลด้วยการละความหมายประจำคำ การแปลด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำ การแปลด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆซึ่งเป็นกลวิธีการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้เพื่อแสดงถึงการใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปลและการละไม่แปล

คำสำคัญ: การแปล / คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ / มา และ ไป / ตัวบ่งบอก

A STUDY OF SPATIAL DEIXIS TRANSLATION IN THE JOY LUCK CLUB,
THE KITCHEN GOD'S WIFE AND THE BONESETTER'S DAUGHTER INTO
THAI: A CASE STUDY OF THE VERBS COME AND GO

RATTANA WIRIYAKIAT 4737757 LCCD/M

M.A. (LANGUAGE AND CULTURE FOR COMMUNICATION AND
DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORS: SUJARITLAK DEEPADUNG, Ph.D., SUKHUMA-VADEE
KHAMHIRAN, M.A., KRITTAYA AKANISDHA, M.A.

ABSTRACT

This thesis is a study of place deixis in the Thai translation of *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* and *The Bonesetter's Daughter*: a case study of the verbs 'come' and 'go'. The data found are categorized and studied to identify the meanings and types of the verbs 'come' and 'go' and their translation techniques.

In the English versions, the findings show that there are two types of 'come' and 'go': 1) 'Come' and 'go' indicate motion. 'Come' implies a motion toward the location of the speaker, the location of the addressee, the location of an important character and the place. 'Go' implies a motion away from the speaker. 2) 'Come' and 'go' indicates a change of state. 'Come' indicates motion toward the normal state. 'Go' indicates motion away from the normal state.

There were 5 techniques found in the translations: 1) translation with referential meaning, 2) omission of referential meaning, 3) translation with the opposite meaning of referential meaning, 4) replacing with related words or expressions, and 5) deletion.

KEY WORDS: TRANSLATION/ MOTION VERBS/COME AND GO/ DEIXIS

143 pp.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	5
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.4 แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	9
2.1 แนวคิดด้านการแปล.....	9
2.2 ทฤษฎีการแปล.....	15
2.2.1 ทฤษฎีสโตโทส.....	15
2.2.2 ทฤษฎีการกระทำการแปล.....	16
2.3 แนวคิดด้านการแปลวรรณกรรม.....	18
2.4 แนวคิดเรื่องตัวบ่งบอก.....	24
2.5 แนวคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่.....	29
2.5.1 แนวคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของฟิลมอร์.....	29
2.5.2 แนวคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของลองเอเคอร์.....	30
2.5.3 แนวคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของนิลเซน.....	31
2.6 แนวคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go”	32

สารบัญ (ต่อ)

2.6.1 แนวคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่	
“come” และ “go” ของฟิลมอร์.....	32
2.6.2 แนวคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่	
“come” และ “go” ของคลาร์ก.....	34
2.7 งานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง.....	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
3.1 รูปแบบการวิจัย	38
3.2 เอกสารที่ใช้ในการวิจัย.....	38
3.3 การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
3.4 การเก็บข้อมูล.....	40
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
3.6 การนำเสนอผลการศึกษา การวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ.....	41
บทที่ 4 ความหมายและการแปลคำกริยา “come” และ “go”	42
4.1 ความหมายของคำกริยา “come” และ “go”	42
4.1.1 คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่.....	43
4.1.1.1 คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด.....	43
4.1.1.2 คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้ฟัง.....	46
4.1.1.3 คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวละครสำคัญ.....	47
4.1.1.4 คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสถานที่.....	49
4.1.1.5 คำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากตัวผู้พูด.....	50
4.1.2 คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ	52
4.1.2.1 คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ.....	52
4.1.2.2 คำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติ.....	54
4.2 การแปลคำกริยา “come” และ “go”	56
4.2.1 การแปลคำกริยา “come”	57
4.2.1.1 การแปลด้วยความหมายประจำคำ.....	57

สารบัญ (ต่อ)

4.2.1.2 การแปลด้วยการละความหมายประจำคำ.....	63
4.2.1.3 การแปลด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำ	65
4.2.1.4 การแปลด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆ.....	73
4.2.1.5 การละไม่แปล.....	82
4.2.2 การแปลคำกริยา “go”.....	84
4.2.2.1 การแปลด้วยความหมายประจำคำ.....	84
4.2.2.2 การแปลด้วยการละความหมายประจำคำ.....	90
4.2.2.3 การแปลด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำ.....	92
4.2.2.4 การแปลด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆ.....	96
4.2.2.5 การละไม่แปล.....	106
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	110
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	110
5.2 อภิปรายผล.....	110
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	118
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย.....	119
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ.....	125
บรรณานุกรม.....	132
ภาคผนวก.....	135
ประวัติผู้วิจัย.....	143

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มา

เมื่อกล่าวถึงเรื่องการศึกษาภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่นๆแล้ว เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยที่จะไม่กล่าวถึงการแปล นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีนักวิชาการจำนวนมากที่ได้ให้นิยามของการแปลไว้ แต่โดยรวมแล้วนักวิชาการต่างลงความเห็นพ้องกันว่าสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการแปลคือ เรื่องของความหมาย โดยที่ความหมายในภาษาฉบับแปลนั้นจะต้องตรงกับความหมายที่ปรากฏอยู่ในต้นฉบับทุกประการ และเรื่องของความเป็นธรรมชาติในภาษาแปลก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเช่นกัน กล่าวคือเมื่อผู้อ่านได้ภาษาฉบับแปลแล้วจะต้องอ่านได้อย่างลื่นไหล ต้องไม่ติดขัด มีความเป็นธรรมชาติ และเหมาะสมตามหลักไวยากรณ์

วรนาถ วิมลเจลา (2529: 13) กล่าวว่าเคยมีผู้กล่าวเปรียบเทียบงานแปลที่ดีว่า จะต้องมั่งทั้งความซื่อ และความสวย ความซื่อหมายถึง ความหมายในฉบับแปลที่จะต้องถูกต้องตรงกับความหมายในงานต้นฉบับ ส่วนความสวยในงานแปลหมายถึง ความเป็นธรรมชาติของภาษาที่ใช้ในงานฉบับแปล และการที่งานแปลจะมีทั้งความซื่อ และความสวยได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักแปลว่ามีมากน้อยเพียงใด

การแปลเป็นศาสตร์ความรู้แขนงหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับศิลปะ ศิลปะที่ปรากฏอยู่ในการแปลคือการเลือกใช้ภาษาฉบับแปลที่จะต้องมีความหมายเหมือนกับต้นฉบับแล้ว ภาษาที่ใช้จะต้องมีความสละสลวยและมีความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปลอีกด้วย ดังนั้นผู้แปลจึงจะต้องมีความสามารถในการเลือกใช้ภาษาฉบับแปล กลวิธีการแปลวิธีหนึ่งที่ผู้แปลนิยมใช้คือการแปลด้วยความหมายประจำคำ อย่างไรก็ตาม การแปลด้วยความหมายประจำคำก็ไม่สามารถถ่ายทอดความหมายทั้งหมดที่แฝงอยู่ในคำศัพท์ได้หมด ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องมีกลวิธีการแปลอื่นๆ ที่ทำให้ภาษาแปลที่ได้ออกมามีความหมายที่ถูกต้องตรงตามต้นฉบับและมีความเป็นธรรมชาติ

คำกริยา “come” และ “go” เป็นคำกริยาที่มีความหมายประจำคำที่แสดงการเคลื่อนที่ซึ่งใช้ในชีวิตประจำวัน คำกริยาทั้งสองสามารถใช้อธิบายการเคลื่อนที่ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม และเมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วจะพบว่าคำกริยาทั้งสองนี้มักนิยมแปลเป็นภาษาไทยว่า “มา” และ “ไป” ซึ่ง “มา” และ “ไป” นี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นความหมายประจำคำของคำกริยา “come” และ “go” ตามลำดับ

คนส่วนใหญ่มักมีความเข้าใจว่า คำกริยา “come” แปลว่า “มา” และ “go” แปลว่า “ไป” อย่างไรก็ตาม ในบางสถานการณ์กลับพบว่าเมื่อแปลตามคำนิยามที่ใช้กันทั่วไปแล้ว ภาษาแปลที่ได้มานั้นไม่มีความเป็นธรรมชาติ วรรณาด วิมลเจลา (2529: 122-123) กล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวกับการแปลลักษณะเช่นนี้ว่า เป็นเรื่องของปัญหาที่เกิดจากการการมองจากแง่ที่แตกต่างกันออกไปของคนในแต่ละสังคม เช่นในเรื่องของการใช้กริยาบางตัวคือ “มา” และ “ไป” ในภาษาไทย ที่บ่อยครั้งพบว่ามักจะมีการแปลผิด ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้พูดกล่าวว่า “ฉันจะไปเที่ยวสงกรานต์ที่เชียงใหม่อาทิตย์หน้า ไปกับฉันไหม” สำหรับการแปลที่ถูกต้อง และเป็นภาษาอังกฤษที่มีความเป็นธรรมชาติ วรรณาด ได้เสนอว่าประโยคนี้ควรจะแปลว่า “I am going for Songkran festival in Chiangmai next month. Will you come with me? (วรรณาด วิมลเจลา 2529: 122) จากประโยคตัวอย่างจะเห็นได้ว่าในส่วนของ “ไปกับฉันไหม” ได้มีการแปลโดยมีการใช้คำว่า “come” แทนคำว่า “ไป” ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในภาษาไทย และภาษาอังกฤษมีความแตกต่างกันในเรื่องของศูนย์กลางการบ่งบอก (Deitic Center) ในภาษาอังกฤษในการพูดบางสถานการณ์ ผู้พูดอาจให้ความสำคัญกับตัวผู้ฟังมากกว่าตัวผู้พูดเอง หรือเป็นการให้ความสำคัญกับสถานที่ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการพูดในภาษาไทยที่จะให้ความสำคัญกับตัวผู้พูดมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับตัวผู้ฟัง

จากเรื่องของความแตกต่างกันในเรื่องของศูนย์กลางการบ่งบอก ปัญหาในเรื่องของการสื่อสารก็อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากในแต่ละสังคมให้ความสำคัญที่ตัวผู้พูดหรือตัวผู้ฟังไม่เหมือนกัน และอาจทำให้เกิดปัญหาในการแปลได้ว่า เมื่อใดผู้แปลควรจะแปลคำกริยาทั้งสองนี้ตรงตัว หรือเมื่อใดที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนการแปล ดังเช่นตัวอย่าง “มาแล้ว จะเปิดเดี๋ยวนี้แหละ” ถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวออกมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าที่ผู้พูดใช้ “มา” ทั้งนี้ถึงแม้ว่าจะเป็นตัวผู้พูดเองที่กำลังเคลื่อนที่จากที่ที่ตนเองยืนอยู่ขณะทีกล่าวถ้อยคำดังกล่าวไปทีประตู ซึ่งน่าจะใช้คำว่า “ไป” แต่ผู้พูดกลับใช้คำว่า “มา” ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้พูดยึดเอาตัวผู้ที่กคกริ่งประตูเป็นหลักของการเคลื่อนที่ ผู้พูดเคลื่อนเข้าใกล้ตัวผู้กคกริ่ง ซึ่งเป็นผู้ที่รอรับการเข้ามาหาของผู้พูด

เมื่อพิจารณาคำพูดข้างต้นจะพบว่า เมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษจะยังไม่พบปัญหา ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะในภาษาอังกฤษนั้น ศูนย์กลางของการบ่งบอกนั้นคงอยู่ที่ตัวผู้ฟังนั่นเอง ดังนั้น เมื่อแปลคำว่า “มาแล้ว” ในส่วนของคำพูดข้างต้นเป็นภาษาอังกฤษแล้ว ก็ยังคงใช้คำว่า “come” แต่ปัญหาในการแปลจะเกิดขึ้นเมื่อศูนย์กลางของการบ่งบอกนั้นเปลี่ยนไป หรือมีความแตกต่างกัน เช่นในตัวอย่างต่อไปนี้ “พรุ่งนี้ฉันจะไปหาเธอที่บ้านนะ” ในบริบทภาษาไทยของถ้อยคำนี้ พบว่าผู้พูดนั้นยังคงยึดเอาตนเองเป็นศูนย์กลางในการบ่งบอกแสดงความหมายว่าตนเองจะเป็นฝ่ายที่เคลื่อนออกจากจุดที่ตัวเองอยู่เมื่อกล่าวถ้อยคำดังกล่าว และเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้ฟัง แม้ว่าผู้ฟังจะอยู่ในสถานที่เดียวกันกับผู้พูดในขณะที่กล่าวถ้อยคำนี้ก็ตาม อย่างไรก็ตาม เมื่อนำถ้อยคำนี้มาแปลเป็นภาษาอังกฤษ จะพบว่าไม่สามารถแปลคำว่า “ไป” ในสถานการณ์นี้เป็นคำว่า “go” ได้ เนื่องจากในบริบทภาษาอังกฤษนั้นเมื่อมีสถานการณ์ในลักษณะนี้ ผู้พูดจะต้องเปลี่ยนศูนย์กลางในการบ่งบอกจากตนเองไปยังผู้ฟัง เมื่อแปลออกมาจึงจะได้ว่า “I’ll come to see you tomorrow.” ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ในบริบทภาษาไทยและภาษาอังกฤษนั้น มีความแตกต่างในเรื่องศูนย์กลางตัวบ่งบอกที่เกี่ยวกับการใช้คำกริยา “come” และ “go” ในสถานการณ์ใดบ้าง

จากการศึกษาบทความที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำกริยา “come” และ “go” พบว่า การใช้ “come” จะมีความซับซ้อนมากกว่าการใช้คำกริยา “go” เมื่อผู้พูดให้ความสำคัญกับสถานที่ ชาร์ลส์ เจ ฟิลมอร์ (Fillmore, 1971: 50-69) ได้อธิบายลักษณะการใช้ “come” เช่นนี้ว่าเป็นการที่ผู้พูดให้ความสำคัญกับสถานที่ที่เป็นเสมือนบ้าน หรือ “home-base” และมีสถานภาพเป็นศูนย์กลางการบ่งบอกในขณะที่มีการสื่อสารกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับนักแปลอีกเช่นกันว่าจะมีการแปลคำกริยานี้อย่างไร

เมื่อก้าวถึงเรื่องการแปลคำว่า “come” และ “go” ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยหากจะไม่กล่าวถึงคำว่า “มา” และ “ไป” เนื่องจากทั้งสองคำนี้เป็นคำแปลความหมายแรกๆ ที่คนส่วนใหญ่นึกถึงเมื่อก้าวถึงคำว่า “come” และ “go” ในหนังสือเรื่อง “การใช้ภาษา” ของ พ. นววรรณ (2520: 35-39) ได้กล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับการใช้คำว่า “มา” และ “ไป” ไว้ว่าทั้งสองคำนี้เป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “มา” เป็นการเคลื่อนที่จากตำแหน่งไกลมาสู่ตำแหน่งใกล้ตัวผู้พูด และ “ไป” เป็นการเคลื่อนที่จากตำแหน่งใกล้สู่ตำแหน่งไกลจากตัวผู้พูด และเมื่อนำทั้งสองคำนี้ไปใช้คู่กับกริยาอื่น ความหมายที่ได้ก็จะต่างกันออกไป

นอกเหนือไปจากการใช้ “มา” และ “ไป” เป็นคำกริยาหลักแล้ว วิจินต์ ภาณุพงศ์ (2526: 59-60) ได้จำแนกการใช้คำว่า “มา” และ “ไป” ออกเป็น 2 ประเภท คือ คำหน้ากริยา และคำหลังกริยา ดังนี้ “มา” นำหน้ากริยา แสดงเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่เข้ามาหาตัวผู้พูด เช่น มาส่ง มาพบ “ไป” นำหน้ากริยา แสดงเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่ห่างออกไปจากตัวผู้พูด เช่น ไปส่ง ไปพบ “มา” ตามหลังกริยา แสดงความหมายต่างๆ เช่น 1) แสดงเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่ห่างไกลจากตัวผู้พูด และเคลื่อนที่เข้ามาหาตัวผู้พูด เช่น ส่งมา เข้ามา 2) แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น เห็นมากับตา 3) แสดงเรื่องที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีต และดำเนินมาถึงปัจจุบัน เช่น พักที่นี่มาหลายวันแล้ว และ “ไป” ตามหลังกริยา แสดงความหมายต่างๆ เช่น 1) แสดงเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่ห่างออกไปจากตัวผู้พูด เช่น ส่งไป เข้าไป 2) แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น จีบไปหน่อย 3) แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วดำเนินอยู่ชั่วระยะหนึ่ง เช่น เขาร้องให้ไปตลอดทาง 4) แสดงถึงเหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน เช่น พุดไปกินไป และ 5) แสดงความหมายว่า เกินกว่าปกติ เช่น สูงไป ผอมไป

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษาเรื่องการใช้ “come” และ “go” ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรบ้างและเมื่อนำมาแปลเป็นภาษาไทยแล้วจะมีความหมายเหมือน หรือแตกต่างไปจากความหมายในภาษาต้นฉบับอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้เกิดความแตกต่างนี้

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ในภาษาอังกฤษ และเปรียบกับการแปลเป็นภาษาไทยในนวนิยาย *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* โดยผู้วิจัยได้จำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะคำว่า “come” และ “go” ทั้งนี้ เพราะทั้งสองคำนี้มีความหมายที่ค่อนข้างจะหลวมล้ากันในการใช้และมักจะเป็นปัญหาในการแปลอยู่เสมอ งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยใช้แนวความคิดทางวจนปฏิบัติศาสตร์เรื่องศูนย์กลางของการบ่งบอกมาเป็นเกณฑ์ในการศึกษา

ข้อมูลที่น่ามาศึกษาในงานวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ได้มาจากนวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษ 3 เรื่อง คือ *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* เนื่องมาจากนิยายทั้งสามเล่มนี้มีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ ชวนติดตาม เนื้อหาหลักของนวนิยายทั้งสามเรื่องบอกเล่าเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัว และเข้าใจง่าย จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลมีกลวิธีการแปลคำกริยา “come” และ “go” ได้อย่างน่าสนใจอย่างยิ่ง และเนื่องจากนวนิยายทั้งสามเล่มนี้ ได้รับการแปลเป็นฉบับแปลภาษาไทยโดยผู้แปลสามท่าน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมี

ความเห็นว่าลักษณะการเปลคคำกริยา “come” และ “go” จากนวนิยายทั้งสามเล่ม โดยผู้แปลสามคน ภาษาแปลที่ได้ออกมาจึงน่าจะมีความเป็นสากล ไม่เป็นการยึดติดกับสำนวนการแปลของนักแปล เพียงคนใดคนหนึ่ง และมีความเหมาะสมที่จะนำมาศึกษาอย่างยิ่ง เมื่อได้อ่านเนื้อเรื่องทั้งด้นฉบับ ภาษาอังกฤษ และฉบับแปลภาษาไทย และพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นทั้งหมด ผู้วิจัยพบว่ามี ความน่าสนใจในเรื่องการเปลคคำกริยา “come” และ “go” อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีการปรับเปลี่ยนไปใช้ความหมายที่ตรงข้ามจากด้นฉบับ ดั่งนั้น จึงเป็นที่น่าสนใจว่าในสถานการณ์ใดบ้างที่ผู้แปลจะต้องมีการปรับเปลี่ยนการเปลคให้คำที่ใช้ในการเปลคนั้นมีความหมายที่ตรงกันข้าม กับความหมายของคำศัพท์ในด้นฉบับภาษาอังกฤษ และมีปัจจัยใดบ้างที่เป็นตัวกำหนดให้ผู้แปลต้อง มีการปรับเปลี่ยนความหมายของกริยาแสดงการเคลื่อนที่สองคำนี้

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

การศึกษาดังนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” กับกริยาเปลค กรณีศึกษานิยายเรื่อง “The Joy Luck Club” “The Kitchen God’s Wife” และ “The Bonesetter’s Daughter” ของ Amy Tan เทียบกับฉบับแปล “มาจากสองฝั่งฟ้า” โดย จิตรภรณ์ วนัส พงศ์, “เมียเจ้า” โดย นรา สุภักโรจน์ และ “สามสายใยในเงาอดีต” โดย จิรภรณ์ จันทวนิชกุล ตามลำดับ ในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ “come” และ “go” ในนวนิยายเรื่อง “The Joy Luck Club”, “The Kitchen God’s Wife” และ “The Bonesetter’s Daughter” ว่ามีกี่ประเภท
- 1.2.2 เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังและสถานที่ในบริบท ภาษาอังกฤษ และภาษาไทยว่ามีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร
- 1.2.3 เพื่อศึกษากลวิธีในการถ่ายทอดความหมาย “come” และ “go”

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับจากการศึกษากริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” มีดังนี้

- 1.3.1 ทำให้เข้าใจถึงความแตกต่างของการใช้คำกริยา “come” และ “go” ในบริบทภาษาอังกฤษ และภาษาไทย
- 1.3.2 ทำให้เข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงศูนย์กลางของการบ่งบอกในสถานการณ์ต่างๆ ได้ เมื่อมีการแปลจากภาษาอังกฤษ เป็นภาษาไทย
- 1.3.3 เป็นแนวทางให้กับแปลในการเลือกใช้คำแปลกริยา “come” และ “go” ให้เหมาะกับบริบท และสถานการณ์ต่างๆ
- 1.3.4 เป็นแนวทางให้กับนักแปลที่มีความสนใจในเรื่องความแตกต่างของภาษาในบางแง่มุม เพื่อให้ได้ภาษางานแปลที่มีความเป็นธรรมชาติ และเป็นการเพิ่มรรถรสที่ครบถ้วน

1.4 แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

- 1.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ของชาร์ลส์ เจ.ฟิลมอร์ (Charles J. Fillmore)
- 1.4.2 แนวคิดเกี่ยวกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ของอีฟ วี.คลาร์ก (Eve V. Clark)
- 1.4.3 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการแปลสโคโปส ของแคทธารินา ไรต์ และฮานส์ แพร่เมียร์ (Katharina Reiss and Hans Vermeer)

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

- 1.5.1 ผู้วิจัยเลือกศึกษาข้อมูลในนวนิยายเรื่อง “The Joy Luck Club” “The Kitchen God’s Wife” และ “The Bonesetter’s Daughter” ซึ่งทั้งหมดเป็นผลงานของ Amy Tan ทั้งสามเล่มได้รับการแปลเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลของต้นฉบับและฉบับแปลดังนี้
 - (1) นวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *The Joy Luck Club* ของ Amy Tan ปี 1989 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Vintage จำนวน 288 หน้า
นวนิยายฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง มาจากสองฝั่งฟ้า แปลโดย จิตรกรรณ์ วันสพวงศ์ พิมพ์ครั้งที่ 3 ปี 2545 จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์คุณพ่อบุญ จำนวน 344 หน้า

- (2) นวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *The Kitchen God's Wife* ของ Amy Tan ปี 1991 จัดพิมพ์โดย Ivy Books จำนวน 534 หน้า
นวนิยายฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง เมียเจ้า แพลโดย นรา สุภัทโรจน์ ปี 2547 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ มติชน จำนวน 580 หน้า
- (3) นวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *The Bonesetter's Daughter* ของ Amy Tan ปี 2001 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Flamingo จำนวน 340 หน้า
นวนิยายฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง สามสายใยในเงาอดีต แปลโดย จิรภรณ์ จันทวนิชกุล ปี 2547 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ มติชน จำนวน 456 หน้า
- 1.5.2 ศึกษาประโยคที่ปรากฏกริยา “come” และ “go” ที่ปรากฏในบทสนทนาและบทบรรยาย รวมทั้งบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในนวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* ในประเด็นที่เกี่ยวกับตัวผู้พูด ผู้ฟัง และสถานที่ โดยพิจารณาในเรื่องศูนย์กลางของการบ่งบอกเป็นหลัก และเทียบกับฉบับแปล
- 1.5.3 ศึกษาคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่และการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” และ “go” ตามแนวคิดของฟิลมอร์ (1971) และคลาร์ก (1974) รวมทั้งคำกริยาที่เป็นรูปวลี (Phrasal Verbs) และ คำนวน (Expressions) ที่มีความหมายเคลื่อนที่และการเปลี่ยนแปลงสภาพ

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวบ่งบอกสถานที่ กรณีศึกษาเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” จากนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* เทียบกับฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง “มาจากสองฝั่งฟ้า” โดย จิตรภรณ์ วนัสพงศ์, “เมียเจ้า” โดย นรา สุภัทโรจน์ และ “สามสายใยในเงาอดีต” โดย จิรภรณ์ จันทวนิชกุล ตามลำดับ การนำเสนอตัวอย่างประกอบการวิเคราะห์จะเรียงจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ และตามด้วยตัวอย่างฉบับแปลภาษาไทย และใช้การอ้างอิงดังนี้

- 1.6.1 ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง “The Joy Luck Club” ใช้ชื่อเรื่องอ้างอิง และตามด้วยหมายเลขหน้า เช่น (The Joy Luck Club: 5)
- 1.6.2 ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง “มาจากสองฝั่งฟ้า” ใช้ชื่อเรื่องอ้างอิง

และตามด้วยหมายเลขหน้า เช่น (มาจากสองฝั่งฟ้า: 5)

- 1.6.3 ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง “The Kitchen God’s Wife” ใช้ชื่อเรื่อง
อ้างอิง และตามด้วยหมายเลขหน้า เช่น (The Kitchen God’s Wife: 5)
- 1.6.4 ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง “เมียเจ้า” ใช้ชื่อเรื่องอ้างอิง
และตามด้วยหมายเลขหน้า เช่น (เมียเจ้า: 10)
- 1.6.5 ตัวอย่างจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง “The Bonesetter’s Daughter” ใช้ชื่อเรื่อง
อ้างอิงและตามด้วยหมายเลขหน้า เช่น (The Bonesetter’s Daughter: 5)
- 1.6.6 ตัวอย่างจากฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง “สามสายใยในเงาอดีต” ใช้ชื่อเรื่องอ้างอิง
และตามด้วยหมายเลขหน้า เช่น (สามสายใยในเงาอดีต: 10)

ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าเมื่องานวิจัยชิ้นนี้เสร็จสิ้นลง ผลของการศึกษาจะสามารถนำมาเป็น
แนวทางให้กับผู้ที่มีความสนใจในเรื่องการแปลคำกริยาทั้งสอง การเลือกใช้คำแปลให้เหมาะสมกับ
บริบท และมีความเป็นธรรมชาติในภาษาดั้งเดิม ซึ่งเป็นสิ่งที่นักแปลต้องให้ความสำคัญเป็นอย่าง
มาก และช่วยชี้ให้เห็นถึงแนวความคิด และมุมมองของคนในสังคมที่ใช้ภาษาอังกฤษที่แตกต่างกับ
คนในสังคมไทยในด้านต่างๆที่ปรากฏอยู่ในการใช้ภาษา และยังสามารถมองเห็นความแตกต่าง
ลักษณะเดียวกันกับที่พบในคู่คำกริยา “come” และ “go” ผ่านคู่คำกริยา และคู่คำศัพท์อื่น เช่น
“bring” กับ “take”, “up” กับ “down” และ “here” กับ “there” เป็นต้น

ในบทต่อไป จะเป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้
แบ่งเป็นหัวข้อดังนี้ แนวคิดด้านการแปล ทฤษฎีการแปล การแปลวรรณกรรม แนวความคิดเรื่องตัว
บ่งบอก แนวความคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ และแนวความคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่
“come” และ “go”

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในบทที่ 2 นี้จะเป็นการนำเสนอแนวความคิด ทฤษฎีต่างๆที่น่าสนใจทางด้านการแปล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะนำเสนอเป็นหัวข้อย่อยดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดด้านการแปล

ไนดา (Nida, 1964) นักแปล และนักทฤษฎีการแปล ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการแปลพระคัมภีร์เสนอหลักการแปลโดยมีมุมมองจากงานต้นฉบับว่า ผู้แปลจะต้องมีความสามารถในการตีความต้นฉบับ และทำความเข้าใจได้อย่างแท้จริง เพื่อนำมาแปลให้ผู้อ่านเข้าใจสาระในฉบับแปล ให้มีความใกล้เคียงกับสาระในงานต้นฉบับมากที่สุด โดยให้เรื่องลึกลับ เป็นเรื่องรองจากสาระของต้นฉบับ ไนดาเสนอแนวทางการแปลโดยที่มีความซื่อสัตย์ต่อต้นฉบับว่า ผู้แปลจะต้องแปลให้ผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจ เหมือนที่ตัวผู้แปลอ่านงานต้นฉบับและเข้าใจ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ผู้แปลต้องคำนึงถึง นอกเหนือไปจากการตีความสารต้นฉบับคือ การตอบรับของผู้อ่าน (Response of the Receptor)

ไนดากล่าวว่า การแปลมีสองประเภท ประเภทที่หนึ่งคือ การแปลแบบเทียบเคียงด้วยหน้าที่สาร (Dynamic Equivalence Translation) หรือการแปลความ เป็นการแปลที่สารของต้นฉบับได้รับการถ่ายทอดไปสู่ภาษาฉบับแปล และโดยปกติแล้วการแปลในลักษณะนี้รูปแบบของภาษาต้นฉบับจะเปลี่ยนแปลงไป งานแปลที่ได้จากการแปลลักษณะนี้จะเป็นสารที่เหมือนกับต้นฉบับ และเป็น การแปลที่ซื่อสัตย์ การแปลประเภทที่สองคือ การเทียบเคียงด้วยรูปแบบของสาร (Formal Correspondence Translation) เป็นการแปลที่ยึดรูปแบบของสารมากกว่าที่จะยึดความหมายของตัวสาร เนื่องจากในภาษาต้นฉบับอาจมีลักษณะทางไวยากรณ์ที่ไม่ปรากฏในภาษาฉบับแปล แต่เมื่อผู้แปลใช้การแปลลักษณะนี้ ผลที่ได้ในงานแปลมีการบิดเบือนโครงสร้างไวยากรณ์ในภาษาฉบับแปล ซึ่งถือว่าเป็นการบิดเบือนตัวสารไปด้วย และทำให้ผู้รับสาร หรือผู้อ่านได้รับสารที่บิดเบือนไปจากต้นฉบับ

ไนดาและ เทเบอร์ (Nida and Taber อ้างถึงใน วัลยา วิวัฒน์ศร, 2545) กล่าวถึงคุณสมบัติของนักแปลเพิ่มเติมว่า การที่ผู้แปลมีความรู้ความสามารถในภาษาต้นฉบับ และภาษาฉบับแปลนั้น เป็นสิ่งที่ไม่เพียงพอ ผู้แปลจะต้องมีความรู้ในเรื่องวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีและอารยธรรมของทั้งสองภาษาคด้วย

ฟรีดิช ชไลเออร์มัคเคอร์ (Schleiermacher อ้างถึงในถนอมนวล โอเจริญ 2548: 16-18) กล่าวถึงการแปลว่าเป็นกระบวนการของการทำความเข้าใจ และการนำไปสู่ความเข้าใจ และเป็นกระบวนการที่ไม่ได้เกิดขึ้นระหว่างภาษาที่มีความแตกต่างกันเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นได้ในภาษาเดียวกัน ระหว่างภาษาถิ่นต่างๆได้ หรือแม้แต่งานที่เขียนขึ้นในอดีต ผู้แปลจะต้องทำหน้าที่นำเอาผู้เขียนงานต้นฉบับมาพบกับผู้อ่านงานฉบับแปล และจะต้องกระทำอย่างถูกต้อง และแม่นยำ ผู้อ่านงานฉบับแปลจะต้องเข้าใจ และได้รับความบันเทิงจากผู้แต่ง

ชไลเออร์มัคเคอร์ได้นำเสนอการแปลเป็นสองประเภท ประเภทที่หนึ่งคือการแปลแบบยึดถ้อยคำของต้นฉบับ เป็นการนำเอาผู้อ่านงานฉบับแปลเข้าหาผู้เขียนงานต้นฉบับ โดยไม่ให้ผู้เขียนงานต้นฉบับถูกรบกวน ประเภทที่สองคือ การแปลแบบคัดแปลง เป็นการโดยการนำเอาผู้เขียนงานต้นฉบับเข้าหาตัวผู้อ่านงานฉบับแปล โดยที่ผู้อ่านฉบับแปลจะต้องไม่ถูกรบกวนใดๆทั้งสิ้น กล่าวคือ เมื่อผู้อ่านได้อ่านงานฉบับแปลแล้ว จะต้องอ่านได้อย่างเป็นธรรมชาติ ลักษณะการแปลชนิดนี้เป็นการให้ความสำคัญในเรื่องของตัวผู้อ่านฉบับแปลเป็นสำคัญ

ชไลเออร์มัคเคอร์ ซึ่งเป็นผู้แปลงานของเพลโตเป็นภาษาเยอรมันกล่าวว่าผู้แปลจะต้องเลือกการแปลแบบใดแบบหนึ่ง ผู้แปลไม่สามารถนำลักษณะการแปลทั้งสองอย่างมาใช้รวมกันได้ เนื่องจาก จะทำให้ผู้เขียนงานต้นฉบับ และผู้อ่านงานฉบับแปลไม่สามารถมาพบกันได้

ลาร์สัน (Larson, 1984) กล่าวว่า การแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปเป็นภาษาฉบับแปล ลาร์สันกล่าวว่าการแปลสามารถแบ่งได้เป็นสองประเภทคือ การแปลเน้นรูปแบบ (Form-based Translation) หมายถึงการแปลที่เน้นเอาความสำคัญของรูปแบบของภาษาต้นฉบับเป็นหลัก ผู้แปลจะต้องแปลโดยที่ยังคงรักษาโครงสร้างภาษาต้นฉบับไว้ในงานแปล การแปลประเภทที่สองคือ การแปลเน้นความหมาย (Meaning-based Translation) หมายถึง การแปลที่เน้นเรื่องความหมายของต้นฉบับเป็นสำคัญ ผู้แปลจะให้ความสำคัญกับตัวผู้อ่านมากกว่าที่โครงสร้างภาษาของงานต้นฉบับ เมื่อผู้อ่านได้อ่านงานฉบับแปล ผู้อ่านจะสามารถอ่านงานได้อย่าง

เข้าใจ ภาษาที่ใช้ในฉบับแปลจะมีความเป็นธรรมชาติ ไม่ปรากฏโครงสร้างภาษาต้นฉบับในภาษาฉบับแปล

นอกเหนือไปจากนักวิชาการต่างประเทศที่ได้ให้นิยามและแนวความคิดเกี่ยวกับการแปลแล้ว นักวิชาการชาวไทยได้ให้นิยามและแนวความคิดเกี่ยวกับการแปลเอาไว้ด้วย

วรนาถ วิมลเฉลา (2529: 3) กล่าวว่า การแปลคือ “การถ่ายทอดความคิดจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยให้มีใจความครบถ้วนสมบูรณ์ตรงตามต้นฉบับทุกประการ ไม่มีการตัดต่อหรือเติมแต่งที่ไม่เป็นใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งควรรักษาให้ได้รูปแบบตรงตามต้นฉบับเดิมอีกด้วยหากทำได้”

สิทธิ พิณภูวตล (2542: 13) กล่าวว่า “การแปลเป็นการถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งโดยที่ยังคงรักษารูปแบบ คุณค่า และความหมายของข้อความเดิมไว้ได้อย่างครบถ้วนรวมทั้งความหมายรอง ได้แก่ ความหมายทางวัฒนธรรม ประชญา ความรู้สึก ฯลฯ” สิทธิได้แบ่งประเภทของการแปลออกเป็น 4 ประเภท (2542: 28-30) การแปลประเภทที่หนึ่งคือ การแปลศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Translation) เป็นการแปลที่ผู้แปลพยายามที่จะรักษาโครงสร้างภาษาของภาษาต้นฉบับให้คงเดิมมากที่สุด จนทำให้ภาษาแปลที่ได้ออกมาแทบจะไม่อาจสื่อความหมายได้ การแปลลักษณะนี้เหมาะใช้แปลงานบางประเภทเท่านั้น เช่นการแปลทางศาสนาประเภทที่สองคือการแปลสถานภาพทางภาษา หรือการแปลตามตัวอักษร (Linguistic Translation or Literal Translation) หมายถึงการแปลที่คงโครงสร้างของภาษาต้นฉบับไว้มากจนไม่คำนึงถึงความแตกต่างในภาษาฉบับแปล ผู้แปลใช้การแปลแบบคำต่อคำ วิธีการแปลนี้เหมาะสมกับผู้ที่เรียนภาษาเข้าใจในการเรียงคำเข้าเป็นประโยค การแปลประเภทที่สามคือ การแปลความหมายเพื่อการสื่อสาร (Semantic translation or Communicative Translation) เป็นการแปลแบบตีความสาร และถ้อยคำในภาษาต้นฉบับ และนำมาเรียบเรียง ถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาฉบับแปลที่ถูกต้อง ลักษณะการแปลประเภทนี้เหมาะสมกับความเป็นจริง คือการมุ่งทำให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ประเภทที่สี่คือ การแปลเพื่ออาชีพ (Professional Translation) หมายถึงการแปลจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยพิจารณาจากความต้องการของตลาดงานแปล เป็นการแปลที่นำเอาการแปลทั้งสามแบบข้างต้นมาใช้ผสมรวมกัน แต่จะใช้การแปลเพื่อการสื่อสารเป็นหลัก

สิทธิ (2542: 31) กล่าวว่า การแปลสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการวิเคราะห์งานต้นฉบับ ผู้แปลจะต้องทราบว่างานต้นฉบับมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร มี

เป้าหมายเพื่ออะไร และค่านึงว่าผู้อ่านอยู่ในคนกลุ่มใด ในขั้นตอนนี้ผู้แปลสามารถใช้อ่านผ่านๆ เพื่อวิเคราะห์งานต้นฉบับได้ ขั้นตอนที่สองคือ การอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นการทำความเข้าใจเนื้อหา โดยละเอียด โดยต้องค่านึงทั้งความหมายตรง ความหมายโดยนัย และภาษาที่ใช้ในงานต้นฉบับ เพื่อที่จะนำทั้งหมดที่วิเคราะห์ได้ มาถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาฉบับแปลได้อย่างครบถ้วน ขั้นตอนที่สามคือ การผละออกจากต้นฉบับ เมื่อผู้แปลสามารถทำความเข้าใจเนื้อหา ความหมายในงานต้นฉบับได้อย่างถี่ถ้วนดีแล้ว ขั้นตอนที่ต่อไปคือการที่จะเลือกใช้คำในภาษาฉบับแปล ขั้นตอนนี้ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่มีความยากมากที่สุด เนื่องจากผู้แปลจะต้องเอาสิ่งที่วิเคราะห์ได้ นำมาถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาแปลที่มีความเป็นธรรมชาติ และไม่ติดโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาต้นฉบับ ขั้นตอนที่สุดท้ายคือ การเขียนบทแปล ในขั้นตอนนี้ผู้แปลได้เปลี่ยนบทบาทของตัวเองจากตอนแรกที่มีบทบาทเป็นผู้อ่านงานต้นฉบับ มาเป็นผู้เขียนงานฉบับแปล ผู้แปลจะต้องไม่แปลประโยคคำต่อคำ หรือประโยคต่อประโยค เนื่องจากคำในภาษาหนึ่งไม่ได้มีความหมายเทียบเท่ากับอีกคำในอีกภาษาหนึ่งเสมอไป ผู้แปลจะต้องพยายามใช้ภาษาฉบับแปลที่ถูกต้องตามที่ใช้กันจริง และมีความเป็นธรรมชาติ กลิ่นอายของโครงสร้างภาษาต้นฉบับจะต้องหมดไปจากงานฉบับแปล

เสรี สมชอบ (2542: 1-26) กล่าวว่า “การแปล คือ กระบวนการถ่ายทอดจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยที่ผู้แปลจะต้องรักษาความหมาย และลีลาของภาษาต้นฉบับไว้ ผู้แปลจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งในภาษาต้นฉบับ และภาษาฉบับแปลเป็นอย่างดี” เสรีกล่าวถึงขั้นตอนการแปลว่ามีอยู่ 3 ขั้นดังนี้ ขั้นที่หนึ่งคือขั้นก่อนการแปล คือขั้นตอนการทำความเข้าใจงานต้นฉบับ เป็นขั้นตอนที่ผู้แปลจะต้องทำความเข้าใจ และตีความงานต้นฉบับ เพื่อจับประเด็น และเรื่องราว นอกจากนี้ผู้แปลยังต้องสังเกตรูปแบบการใช้ภาษาของผู้เขียน เพื่อที่ผู้แปลจะได้เลือกใช้ภาษาในการแปลได้อย่างถูกต้อง หากผู้แปลมีความเข้าใจที่ยังไม่ถ่องแท้ดี ผู้แปลจะต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวในงานต้นฉบับเพิ่มเติม และปรึกษาผู้รู้เกี่ยวกับเรื่องราวในสาขาของงานที่จะแปล ในกรณีที่ผู้แปลเห็นการค้นคว้าเอกสารยังไม่เพียงพอ ขั้นตอนที่สองคือ ขั้นตอนการแปล เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์งานต้นฉบับ ทั้งในส่วนโครงสร้างทางภาษา และความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อออกมาในงานต้นฉบับ จับประเด็นข้อความที่จะแปล แล้วจึงแบ่งออกเป็นหน่วยแปลที่อาจกินความหลายประโยค รวมไปถึงย่อหน้า หลังจากเสร็จสิ้นการจับประเด็นข้อความแล้ว ผู้แปลจึงลงมือแปลตามที่ตัวเองได้แบ่งไว้ตามลำดับ หลังจากเสร็จสิ้นการแปล ผู้แปลต้องตรวจสอบความหน่วยแปลที่ตนเองได้แปลว่ามีความต่อเนื่องทางเนื้อหา และรูปแบบลีลาตรงกับต้นฉบับหรือไม่ ขั้นตอนที่สามคือ ขั้นตอนการจัดกลาสำนวน การแปลในแต่ละครั้งสามารถมีสำนวนที่ถูกต้องหลายสำนวน ดังนั้นผู้แปลจึงไม่ควรใช้โครงสร้างทางภาษา ประโยค และสำนวนที่ซ้ำๆ กัน ผู้แปลควรใช้ภาษาที่มี

ความเป็นธรรมชาติ และต้องมีความละเอียดในการใช้ภาษา เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดอารมณ์ที่ปรากฏอยู่ในงานต้นฉบับออกมาได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการขัดเกลาสำนวนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้แปลควรคำนึง งานแปลที่ได้ออกมาจึงจะเป็นงานแปลที่มีคุณภาพ

เสรี สมชอบแบ่งการแปลโดยทั่วไปออกเป็น 2 ประเภทหลักๆ ประเภทที่หนึ่งคือการแปลแบบตรงตัวที่ไม่ใช่การแปลแบบคำต่อคำ เป็นการแปลที่ผู้แปลพยายามจะรักษารูปแบบของการนำเสนอความคิดของต้นฉบับให้คงอยู่ในงานฉบับแปล ผู้แปลจะคงไว้ซึ่งโครงสร้างของภาษาฉบับแปล ลักษณะการเรียงข้อความของงานต้นฉบับ กับงานฉบับแปลมีความตรงกัน การเรียงลำดับวลี หรือประโยคในงานฉบับแปลจะตรงตามต้นฉบับ ประเภทที่สองคือการแปลเอาความ เป็นการรูปแบบภาษาที่แตกต่างไปจากต้นฉบับ อาจมีความแตกต่างกันในเรื่องการเรียงลำดับความคิด เนื่องจากผู้แปลได้คำนึงถึงความเข้าใจของผู้อ่านเป็นหลัก ว่าผู้อ่านจะต้องอ่านแล้วเกิดความเข้าใจ ดังนั้นภาษาฉบับแปลที่ใช้จึงต้องมีความถูกต้อง ซึ่งอาจจะมีความแตกต่างไปจากการเรียงลำดับความคิดในงานต้นฉบับ เช่น ใจความที่อยู่ต้นย่อหน้าในงานต้นฉบับ สามารถปรากฏอยู่ในท้ายย่อหน้าของงานฉบับแปล ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของแต่ละภาษา

ปัญญา บริสุทธี (2533: 1-6) กล่าวว่า “การแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งความหมายที่ปรากฏอยู่นั้นมีความถูกต้องตรงกัน และผู้แปลจะต้องถ่ายทอดความหมาย โดยทำให้ผู้อ่านฉบับแปลนั้นมีความเข้าใจตรงกันกับผู้อ่านในภาษาต้นฉบับ”

ปัญญา บริสุทธี (2533: 52-65) กล่าวว่า การแปลมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่หนึ่ง คือ ขั้นตอนการทำความเข้าใจต้นฉบับ เนื่องจากการแปลเป็นการถ่ายทอดความหมาย ไม่ใช่การถ่ายทอดภาษา ดังนั้นสิ่งที่ผู้แปลต้องทำคือ อ่านต้นฉบับให้เข้าใจว่างานต้นฉบับนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น เป็นการบรรยาย หรือการมุ่งเน้นอารมณ์ ในส่วนของการบรรยาย ผู้แปลจะต้องสามารถนึกภาพตามไปกับข้อความในต้นฉบับได้อย่างชัดเจน เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดออกมา โดยที่ยังทำให้ผู้อ่านในงานฉบับแปลมองเห็นภาพเดียวกันกับผู้แปลเห็นตอนที่ผู้แปลอ่านงานต้นฉบับ และสิ่งที่ทำให้ผู้แปลสามารถอ่านข้อความ เนื้อความในภาษาต้นฉบับได้เข้าใจ และสามารถนึกภาพนั้นๆออกได้ ผู้แปลจะต้องมีความสามารถในภาษาต้นฉบับ เพื่อที่จะทำความเข้าใจความหมายที่ปรากฏอยู่ ทั้งที่เป็นความหมายทั่วไป และความหมายที่แฝงอยู่ในแต่ละสถานการณ์ และนอกเหนือไปจากความรู้ และความสามารถในภาษาต้นฉบับแล้ว ผู้แปลจะต้องมีความรู้รอบตัวในเรื่องสิ่งต่างๆอีกด้วย เนื่องจากความรู้รอบตัวนี้จะช่วยเสริมให้ผู้แปลเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การผละออกจากต้นฉบับ ขั้นตอนนี้จัดว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ขั้นตอนนี้เป็นการจัดเก็บเอาเฉพาะความหมายที่แท้จริงของงานต้นฉบับ โดยที่ละทิ้งภาษาของงานต้นฉบับไป ความหมายที่ถูกเก็บนี้จะถูกนำไปกลั่นกรอง และนำมาถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาฉบับแปล ภาษาฉบับแปลที่ได้มานี้จะมีลักษณะที่เป็นธรรมชาติ และไม่มีโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาต้นฉบับปรากฏอยู่ อย่างไรก็ตาม อุปสรรคของขั้นตอนการแปลนี้คือ ปัญหาเรื่องการเทียบคำศัพท์ของผู้แปล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักแปลมือใหม่ ที่ส่วนใหญ่แล้วมักจะคิดว่ในคำศัพท์หนึ่งคำในภาษาต้นฉบับ จะมีความหมายเทียบเท่ากันกับคำแปลหนึ่งคำในภาษาฉบับแปลทุกประการ วิธีแก้ไขคือ ผู้แปลจะต้องมีการฝึกฝนจนเคยชินในเรื่องของการสร้างภาพในสิ่งที่ตัวเองได้อ่านนั้นเกิดขึ้นตรงหน้าจริงๆ วิธีนี้จะช่วยให้ผู้แปลสามารถจะเก็บเอาแต่ความหมายที่แท้จริงไว้ และจึงนำมาถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาแปล โดยที่ไม่ยึดติดกับคำศัพท์ในภาษาต้นฉบับได้

ขั้นตอนที่ 3 คือการถ่ายทอดออกมาเป็นอีกภาษาหนึ่ง หลังจากขั้นตอนการผละออกจากต้นฉบับ ซึ่งเป็นการเก็บเอาความหมายทั้งหมด และละทิ้งภาษาของงานต้นฉบับ ผู้แปลต้องเปลี่ยนให้ตัวเองกลายเป็นผู้เขียน และประมวลความหมายทั้งหมดที่เก็บมาได้ ถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาแปลที่มีความเป็นธรรมชาติ ไม่ปรากฏกลิ่นอายของโครงสร้างทางไวยากรณ์ของงานต้นฉบับ แต่มีความหมายครบถ้วนตรงกับงานต้นฉบับ ระหว่างการถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาแปล ผู้แปลจะต้องไม่ย้อนกลับไปดูงานต้นฉบับ เพราะจะทำให้ภาษาต้นฉบับกลับมาปรากฏอยู่ในภาษาฉบับแปลได้ แต่สามารถตรวจสอบว่าผู้แปลได้เก็บความหมายมาหมดหรือไม่ในภายหลังจากที่ผู้แปลเสร็จสิ้นการแปลแล้วได้

จากนิยามของนักวิชาการ และนักแปลทั้งหลายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าในปัจจุบันการแปลเป็นการคำนึงถึงตัวผู้อ่านเป็นสำคัญ โดยที่ผู้แปลจะต้องของคำนึงความถูกต้องของต้นฉบับด้วยเช่นกัน การแปลได้กลายเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การแปลเป็นศาสตร์ตรงที่ผู้แปลจะต้องมีความรู้ความสามารถในการทำความเข้าใจภาษาต้นฉบับ เพื่อที่จะทำความเข้าใจ แล้วจึงถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาฉบับแปล และการแปลเป็นศิลป์ตรงที่ผู้แปลจะต้องคัดเลือกคำในภาษาแปลที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาแปลที่มีความเป็นธรรมชาติ โดยที่ไม่ติดโครงสร้างของภาษาต้นฉบับ เพื่อที่ผู้อ่านจะได้ อ่านได้อย่างเข้าใจ และได้อ่านภาษาฉบับแปลที่ถูกต้องตามการใช้จริง ซึ่งการที่จะสามารถเป็นเช่นนั้นได้ผู้แปลจะต้องมีการฝึกฝนอยู่อย่างสม่ำเสมอ และสั่งสมประสบการณ์เพื่อให้เกิดความชำนาญในการแปล

2.2 ทฤษฎีการแปล

2.2.1 ทฤษฎีสโคโปส (Skopos Theory)

แคทธารินา ไรส์ และฮานส์ แฟร์เมียร์ (Reiss and Vermeer อ้างถึงใน Munday, 2001: 78-81) นักทฤษฎีการแปลชาวเยอรมันได้นำเสนอทฤษฎี Skopos คำว่า Skopos เป็นรากศัพท์ที่มาจากภาษากรีก มีความหมายว่า “จุดมุ่งหมาย” หรือ “วัตถุประสงค์” (aim, goal) แนวความคิดหลักของทฤษฎีนี้จึงเชื่อกันว่า การแปลนั้นเป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย หรือมีวัตถุประสงค์ และงานแปลแต่ละชนิดก็มีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป นักทฤษฎีทั้งสองได้เสนอกฎของทฤษฎีสโคโปสไว้ 6 ข้อดังนี้

กฎข้อที่ 1 งานแปลถูกกำหนดขึ้นด้วยจุดมุ่งหมายของตัวเอง หมายความว่างานแปลแต่ละชนิดมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไป เช่นในการแปลพินัยกรรม ผู้แปลควรจะใช้การแปลแบบคำต่อคำ เนื่องจากพินัยกรรมนั้นเป็นเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับกับกฎหมาย ดังนั้นการแปลจึงจะต้องเป็นการแปลแบบคำต่อคำ หากผู้แปลใช้การแปลแบบตีความ หรือเอาความนั้น งานแปลที่ได้ออกมาอาจมีความบิดเบือนไปจากความเป็นจริง และอาจส่งผลในทางกฎหมายได้ ในกรณีที่ผู้แปลใช้การแปลแบบคำต่อคำ หากมีจุดใดที่แปลออกมาแล้วมีความไม่กระจ่างชัด แฟร์เมียร์เสนอว่าผู้แปลควรเพิ่มเชิงอรรถ หรือคำอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่ชัดเจน ส่วนการแปลวรรณกรรม หรือนวนิยาย ผู้แปลควรเลือกใช้การแปลแบบตีความ หรือเอาความ เนื่องจากจุดมุ่งหมายของงานแปลประเภทนี้เป็นการเน้นในเรื่องของความบันเทิงเป็นหลัก การแปลงานวรรณกรรม หรือนวนิยาย โดยใช้การแปลแบบคำต่อคำ จะเป็นการทำให้ความสนุกสนาน หรือความบันเทิงด้อยลงไปได้

กฎข้อที่ 2 งานแปลเป็นการนำเสนอข้อมูลที่อยู่ในวัฒนธรรมของภาษาเป้าหมาย และภาษาเป้าหมายมีความเกี่ยวข้องกับการนำเสนอข้อมูลในวัฒนธรรมต้นฉบับ และภาษาต้นฉบับ ดังนั้นงานต้นฉบับ ฉบับแปล และหน้าที่ทางภาษา และบริบททางวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกัน โดยมีผู้แปลเป็นบุคคลหลักในกระบวนการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และกระบวนการผลิตงานแปล

กฎข้อที่ 3 หน้าที่ของงานแปลในวัฒนธรรมเป้าหมายไม่จำเป็นที่จะต้องเหมือนในหน้าที่ของวัฒนธรรมต้นฉบับ

กฎข้อที่ 4 งานแปลต้องมีความสอดคล้องอยู่ในตัวมันเอง หมายความว่า งานแปลต้องได้รับการแปลโดยมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ของผู้รับสารงานแปล กล่าวอีกนัยว่างานแปลต้องได้รับการแปลในแบบที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และความรู้ของผู้รับสารงานแปล

กฎข้อที่ 5 งานแปลต้องมีความสอดคล้องกับตัวบทต้นฉบับ หมายความว่า ระหว่างงานแปลและตัวบทต้นฉบับจะต้องมีความสอดคล้องกันในเรื่องดังต่อไปนี้ 1. ข้อมูลในตัวบทต้นฉบับที่ผู้แปลได้รับ 2. การแปลความหมายที่ผู้แปลได้แปลในข้อมูลข้างต้น 3. ข้อมูลที่ได้รับการตีความสำหรับผู้รับสารงานแปล

กฎข้อที่ 6. กฎห้าข้อที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีความสำคัญลดหลั่นกันตามลำดับ แพร่เมียร์ได้อธิบายกฎข้อนี้ในรูปของการเปรียบเทียบระหว่างกฎข้อ 4 และข้อ 5 และกล่าวว่ากฎข้อ 4 มีความสำคัญมากกว่ากฎข้อ 5 เนื่องจากการแปลในทฤษฎีนี้เป็นการแปลที่ให้ความสำคัญในเรื่องจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของงานแปล ดังนั้น ในงานแปล ความสอดคล้องในตัวมันเอง จึงมีความสำคัญมากกว่า เมื่อเทียบความสอดคล้องของงานแปลกับตัวบทต้นฉบับ

ประโยชน์ของทฤษฎีสโคโปสอยู่ที่แนวความคิดนี้จะยอมให้ตัวบทต้นฉบับได้รับการแปลในหลายๆแบบ ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ว่ามีจุดประสงค์ในการใช้อย่างไร นักวิชาการที่สนับสนุนทฤษฎีนี้กล่าวว่า การแปลตามแนวความคิดนี้ ผู้แปลจะไม่ติดอยู่กับรูปแบบของภาษาต้นฉบับ ดังนั้นงานแปลที่เหมาะสมกับทฤษฎีนี้คือ วรรณกรรม นวนิยาย หรืองานแปลต่างๆที่เน้นเรื่องความบันเทิง

2.2.2 ทฤษฎีการกระทำการแปล (Translational Theory)

2.2.2.1 ทฤษฎีการกระทำการแปลของจัสต้า โฮลส์-เมนแทรี (Justa Holz-Manttari อ้างถึงใน Munday, 2001: 77-78)

แนวความคิดนี้เป็นแนวความคิดที่พัฒนามาจากทฤษฎีการสื่อสาร โดยมองว่าการกระทำทุกอย่างมีเป้าหมาย ในเมื่อการแปลเป็นการกระทำอย่างหนึ่ง ดังนั้นการแปลจึงต้องมีเป้าหมายเช่นกัน แนวความคิดนี้จะมองกระบวนการแปลในฐานะที่เป็นการผสมกันของการส่งสาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การถ่ายทอดข้ามวัฒนธรรม

โสลส์-เมนแทรกกล่าวว่า การแปลไม่ใช่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำ ประโยค หรือตัวบท แต่เป็นการนำไปสู่ความร่วมมือกันที่มีจุดมุ่งหมาย เนื้อปราคาทางวัฒนธรรม เพื่อที่จะสามารถสื่อสารกันได้บรรลุตามหน้าที่ โสลส์-เมนแทรกอธิบายว่าการแปลเป็นการกระทำการแปลจากตัวบทต้นฉบับ และกระบวนการ การสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับชุดของบทบาท และผู้เล่นดังต่อไปนี้

1. ผู้ริเริ่มงาน (Initiator) หมายถึง บริษัท หรือบุคคลที่ต้องการการแปล
2. ผู้ได้รับมอบหมาย (Commissioner) หมายถึง บุคคลที่ติดต่อกับนักแปล
3. ผู้ผลิตตัวบทต้นฉบับ (Source Text Producer) หมายถึง บุคคลภายในบริษัทที่เขียนตัวบทต้นฉบับ โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการผลิตงานฉบับแปลเสมอไป
4. ผู้ผลิตงานฉบับแปล (Target Text Producer) หมายถึง ผู้แปล
5. ผู้ใช้งานฉบับแปล (Target Text User) หมายถึง บุคคลที่ใช้งานฉบับแปล เช่นการใช้งานแปลในฐานะที่เป็นวัตถุทางการสอน เป็นต้น
6. ผู้รับสารงานต้นฉบับ (Target Text Receiver) หมายถึง ผู้รับสารขั้นสุดท้ายของงานฉบับแปล ตัวอย่างเช่น นักเรียนในชั้นเรียนของผู้ใช้งานฉบับแปล หรือลูกค้าที่อ่านวรรณกรรมที่ได้รับการนำออกขาย เป็นต้น

การกระทำการแปลจะมุ่งเน้นอย่างมากในเรื่องของการผลิตตัวบทฉบับแปลที่สื่อสารตามหน้าที่เพื่อผู้รับสาร ซึ่งหมายความว่ารูปแบบ และชนิดของตัวบทฉบับแปลจะต้องได้รับการชี้แนะโดยสิ่งที่เหมาะสมตามหน้าที่ในวัฒนธรรมตัวบทฉบับแปล มากกว่าที่จะเป็นการคัดลอกเค้าโครงของตัวบทต้นฉบับ สิ่งที่มีความเหมาะสมตามหน้าที่นี้จะได้รับการตัดสินใจโดยผู้แปล ผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการกระทำการแปล และเป็นผู้ที่มีหน้าที่ทำให้เกิดความแน่ใจว่าการถ่ายโอนทางวัฒนธรรมระหว่างกันได้เกิดขึ้น

2.2.2.2 ทฤษฎีการกระทำการแปลของคริสเตียน นอร์ด (Christaine Nord อ้างถึงในวรรณกรรม แสดงอร่ามเรือง, 2545: 26-31)

ทฤษฎีนี้เป็นแนวความคิดที่เริ่มจากการวิเคราะห์ภารกิจการแปลที่ผู้จ้างงานมอบหมายให้กับผู้แปล ผลงานเด่นของนอร์ดคือการนำเอาคำสั่งจ้างแปลมาใช้เป็นหลักในการสอนแปล และเอาทฤษฎีสโลโปส มาใช้กับตัวบท ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องทราบที่ผู้จ้างงานได้มอบหมายให้ตัวเองทำ

อะไร เมื่อผู้แปลทราบว่าตัวเองต้องทำอะไร งานแปลที่ออกมาก็จะตรงตามกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน

นอร์คได้เสนอว่า กระบวนการแปลประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1. คือขั้นตอนการวิเคราะห์เงื่อนไข หมายถึงการวิเคราะห์เงื่อนไขต่างๆของผู้ใช้งานที่ต้องการให้ปรากฏอยู่ในงานฉบับแปล ขั้นตอนที่ 2. คือขั้นตอนการวิเคราะห์ต้นฉบับ ผู้แปลต้องคำนึงถึงสถานการณ์ปลายทางที่จะต้องนำงานแปลไปใช้ เพื่อที่ผู้แปลจะสามารถถ่ายทอดเนื้อหาออกมาได้อย่างถูกต้อง และตรงกับวัฒนธรรมปลายทาง เมื่อได้งานแปลออกมา ผู้แปลจะต้องนำงานแปลไปตรวจสอบกับเงื่อนไขของผู้ใช้งานอีกครั้งว่าตรงกันหรือไม่ หากตรงกัน ก็ถือว่างานแปลนั้นได้บรรลุหน้าที่แล้ว

นอกจากนี้ นอร์คยังกล่าวว่า การแปลยังรวมไปถึงการปรับเปลี่ยน และการแปล ไม่ว่าจะงานแปลจะถูกนำไปใช้ในด้านใด เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ผู้แปลจะต้องผลิตงานตามความต้องการของผู้ใช้งาน ผู้รับสารปลายทาง และผู้ส่งสารต้นทางด้วย และการที่จะผลิตงานแปลได้ออกมาดี และมีคุณภาพ นักแปลจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆมากพอที่จะเข้าใจ และตีความตัวบทต้นฉบับได้ ต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูล และในเรื่องของการแปลอย่างเป็นระบบ

2.3 แนวความคิดด้านการแปลวรรณกรรม

วรรณกรรมจัดเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีชนิดหนึ่ง โดยมีจุดหมายคือการมอบความบันเทิง ความสนุกสนานให้กับผู้อ่าน แนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการแปลวรรณกรรมที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

งามพรรณ เวชชาชีวะ (2533: 127-129) กล่าวว่า การแปลเป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์รวมกัน การแปลเป็นศาสตร์ตรงที่สิ่งที่ผู้แปลถ่ายทอดคือภาษา ซึ่งมีทฤษฎีบางอย่างที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ประกอบการแปล ทฤษฎีต่างๆเหล่านี้จะเป็นตัวที่ช่วยให้ผู้แปลสามารถถ่ายทอดอารมณ์ และเนื้อหาของงานต้นฉบับได้อย่างถูกต้อง แม่นยำมากขึ้น และการแปลก็จัดว่าเป็นงานศิลป์อย่างหนึ่ง เพราะผู้แปลต้องใช้ทักษะที่ได้จากประสบการณ์แปลที่สั่งสมมาช่วยในการถ่ายทอดภาษาให้มีความสละสลวย สิ่งที่ผู้แปลถ่ายทอดนั้นไม่ใช่เพียงแค่ภาษาเท่านั้น แต่เป็นการถ่ายทอด

ความหมายด้วย ซึ่งความหมายนี้ก็ไม่ใช่ว่าความหมายที่ปรากฏอยู่ตามพจนานุกรมเท่านั้น แต่เป็นความหมายจากสถานการณ์จริง

งามพรรณ (2533: 133-134) ได้ให้ความหมายของการแปลไว้ว่า “การแปล คือการถ่ายทอดความหมายที่ผู้รับสารในภาษาที่หนึ่ง เข้าใจไปยังผู้รับสารในภาษาที่สอง เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจตรงกันในเรื่องของเนื้อหา อารมณ์ความรู้สึก และวัฒนธรรม” งามพรรณแยกกระบวนการแปลออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การทำความเข้าใจต้นฉบับ ผู้แปลจะต้องอ่าน และทำความเข้าใจสารต้นฉบับอย่างละเอียดถี่ถ้วน ดังนั้นความรู้ในภาษาต่างประเทศจึงถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากผู้แปลจะต้องทราบความหมายของคำที่ผู้เขียนสื่อออกมาในบริบท ผู้แปลต้องสามารถวิเคราะห์โครงสร้างของต้นฉบับ เพื่อวิเคราะห์ความคิดของผู้เขียนว่าต้องการสื่ออะไรออกมา ดังนั้นสิ่งที่ผู้แปลจำเป็นต้องให้ความสำคัญก็คือ ความเข้าใจในตัวต้นฉบับ และความเข้าใจในความนึกคิดของผู้เขียน

ขั้นตอนที่ 2 การผละออกจากต้นฉบับ ภายหลังจากการทำความเข้าใจงานต้นฉบับ และความนึกคิดของผู้เขียนแล้ว สิ่งต่อมาที่ผู้แปลต้องทำคือการพยายามลิ้ม หรือละทิ้งโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาต้นฉบับ และเก็บเอาแต่ความหมายของงานต้นฉบับเอาไว้ เพื่อที่จะนำความหมายที่เก็บไว้ออกมาเรียบเรียง และถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาฉบับแปลที่ถูกต้อง และเป็นธรรมชาติ

ขั้นตอนที่ 3 การถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาฉบับแปล เป็นการนำเอาคำในงานต้นฉบับมาเชื่อมโยงกับความคิด และถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาที่สองที่มีความเป็นธรรมชาติ ในขั้นตอนนี้ผู้แปลจะต้องเปลี่ยนตัวเองให้เป็นผู้เขียนเอง โดยต้องคำนึงอยู่เสมอว่าภาษาที่ตนเองถ่ายทอดออกมานั้น จะต้องทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านเข้าใจได้ เหมือนกับที่ตัวผู้แปลอ่านงานต้นฉบับ และเกิดความเข้าใจ

วินิตา ดิถียนต์ (อ้างถึงในกรมวิชาการ, 2536: 8) กล่าวว่า การแปลวรรณกรรมเป็นการนำวรรณศิลป์เข้ามาช่วยในการเรียบเรียงสำนวนแปล เพื่อให้ภาษาแปลมีความเท่าเทียมกับภาษาต้นฉบับ วิธีการนำเอาวรรณศิลป์มาช่วยในการแปลจะทำให้เนื้อความที่ได้ตรงตามกับความต้องการของผู้เขียน และยังเป็นการชดเชย และให้ความเคารพสำนวนของผู้เขียนในภาษาต้นฉบับ

เป็นการทำให้วรรณกรรมมีคุณค่ามากขึ้น สิ่งที่ดีว่าเป็นเรื่องยากในการแปลวรรณกรรมคือ การแปลสำนวน นอกเหนือไปจากความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรม และสำนวนภาษาที่จะแปลแล้ว ผู้แปลวรรณกรรมจะต้องเข้าใจความรู้สึกของผู้แต่งที่กำหนดไว้ในตัวละคร และจะต้องถ่ายทอดให้งานแปลมีความหมายเท่าเทียมงานต้นฉบับ และต้องคำนึงถึงผู้อ่าน เพื่อจะได้ถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาที่เหมาะสมกับผู้อ่าน

วินิตา ดิถียนต์ (2541: 62-64) กล่าวว่า สิ่งที่มีการแปลงานประเภทต่างๆ มีร่วมกันคือความถูกต้องในการถ่ายทอดเนื้อหา แต่มีสิ่งหนึ่งที่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการแปลวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่มีความแตกต่างไปจากการแปลประเภทอื่นๆ นั่นคือ รสของภาษา หากผู้แปลสามารถถ่ายทอดรสของภาษาจากภาษาต้นฉบับมาสู่ภาษาฉบับแปลได้ เทียบเท่ากับว่าผู้แปลได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน

การแปลบันเทิงคดีที่ดี คือการถ่ายทอดภาษาที่ดีในต้นฉบับเดิมออกมาเป็นภาษาไทยที่ดีใกล้เคียงกัน การแปลที่บกพร่อง ผิดพลาดคือการแปลที่เอาแต่คำในประโยคภาษาเดิมมาต่อเรียงกันโดยไม่สนใจหลักภาษาไทย และไม่สนใจรส และบรรยากาศของภาษา ซึ่งจะทำให้ภาษาแปลที่ได้ออกมาเป็นภาษาไทยที่ไม่เป็นธรรมชาติ และทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจว่าแท้จริงเจตนาของผู้เขียนคืออะไร

กรมวิชาการ (2540: 62-84) ได้ให้นิยามของ “วรรณกรรม” ไว้ว่าเป็นหนังสือที่ได้รับการแต่งขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์ ทั้งที่อยู่ในรูปร้อยแก้ว และร้อยกรอง ไม่ว่าจะเป็นของผู้เขียนทั้งในอดีต และปัจจุบัน วรรณคดีเองก็จัดว่าเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง วรรณกรรมแบ่งได้เป็นสองประเภท คือ ความเรียง หรือร้อยแก้ว ได้แก่ตำราต่างๆ สารคดี บันเทิงคดี บทความความต่างๆ เป็นต้น และอีกประเภทคือโคลง กลอน หรือที่เรียกว่าร้อยกรอง กรมวิชาการยังได้เสนออีกว่า วรรณกรรมแปลที่ดี ผู้แปลต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาแปลให้เหมาะสมกับประเภท และลักษณะของงานต้นฉบับ และสิ่งสำคัญที่สุดในการแปลวรรณกรรมคือ ความถูกต้อง ที่ต้องมีความตรงกันทั้งในต้นฉบับ และฉบับแปล ภาษาที่ใช้ต้องมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ ผู้แปลต้องทราบจุดประสงค์ของผู้เขียนว่ามีความต้องการอย่างไร และต้องมีการคงอรรถรสเดิมของงานต้นฉบับไว้ด้วย

วัลยา วิวัฒน์ศร (2545: 154) นักวิชาการ และนักแปลให้นิยาม การแปลวรรณกรรมไว้ว่าเป็นการถ่ายทอดความหมาย และวรรณศิลป์จากตัวบทภาษาหนึ่ง ไปเป็นตัวบทอีกภาษาหนึ่ง ถึงระดับการสร้างสรรค์ของนักประพันธ์ โดยยังรักษาริบทบาททางวัฒนธรรมในต้นฉบับภาษาเดิม และคำนึงถึงผู้อ่านฉบับแปลเสมอ และจากประสบการณ์ในการแปล วัลยาได้นำเสนอแนวคิด และทฤษฎีการแปลวรรณกรรมจากประสบการณ์ของตัวเองเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทำความเข้าใจต้นฉบับ ผู้แปลต้องมีความเข้าใจทั้งตัววรรณกรรม และความรู้นอกตัววรรณกรรม ความรู้ในส่วนของวรรณกรรมคือ ความรู้ในเรื่องบริบทของวรรณกรรม วัฒนธรรม และสังคมที่ผู้เขียนใช้เป็นฉาก และสมัยของเรื่อง การวิเคราะห์โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ลักษณะบุคลิกของตัวละคร ส่วนความรู้นอกวรรณกรรม คือ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพ สังคมของตัวละคร และผลงานชิ้นอื่นๆของผู้เขียน เพื่อทำความเข้าใจกับภาษาของผู้เขียน รวมทั้งถึงกลวิธีการดำเนินเรื่อง และขั้นตอนการลำดับความคิดของผู้เขียนด้วย ผู้แปลควรใช้เวลากับขั้นตอนต่างๆนี้โดยละเอียด และควรอ่านต้นฉบับหลายๆรอบ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้แปลตีความหมายได้ถูกต้อง ก่อนลงมือแปล

ขั้นตอนที่ 2 การถ่ายทอดความหมาย และการแปล สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการแปลวรรณกรรม คือ ภาษาที่ใช้ในงานต้นฉบับว่าเป็นภาษาเก่า หรือภาษาใหม่ เป็นภาษาพูด หรือภาษาเขียน ช่วงเวลาที่ใช้เป็นการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างภาษาเก่าและใหม่ นอกจากนี้ ผู้แปลยังต้องพิจารณาถึงตัวผู้เขียนด้วยอีกว่าผู้เขียนได้เขียนเรื่องในช่วงปัจจุบัน แต่เป็นการเล่าเรื่องในอดีตหรือไม่ สิ่งที่ผู้แปลต้องให้ความสำคัญเป็นหลักคือ ภาษาของผู้เขียน ในเรื่องของภาษาเขียนและภาษาพูด ภาษาเขียนเป็นภาษาที่มักใช้ในการบรรยายถึงเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ ผู้แปลต้องให้ความสำคัญในเรื่องของระดับความยากง่ายคำศัพท์ ซึ่งจะต้องมีความยาก ง่ายที่เหมือนกันระหว่างต้นฉบับกับฉบับแปล ในช่วงของการบรรยายเนื้อเรื่อง ผู้แปลต้องให้ความสำคัญกับความสั้นและยาวของการใช้คำ เนื่องจากความสั้นยาวของการบรรยาย สามารถบอกได้ถึงอารมณ์ของตัวละครในขณะนั้นว่าเป็นอย่างไร ส่วนในภาษาพูด นอกเหนือไปจากคำพูดที่ตัวละครใช้แล้ว สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญด้วยคือ นิสัย อารมณ์ และพื้นฐานทางสังคมของตัวละคร ซึ่งได้แก่ ฐานะ การศึกษา และชนชั้น เป็นต้น

ลักษณะการใช้ภาษาที่แสดงการเปรียบเทียบแบบต่างๆในวรรณคดี เช่น อุปมา อุปไมย อุปลักษณ์ ในภาษาฉบับแปล ผู้แปลจะต้องคงลักษณะการเปรียบเทียบให้เหมือนกับงานในต้นฉบับ สิ่ง

ต่างๆที่นำมาเปรียบเทียบกันจะต้องเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ร่วมกันในทั้งสองวัฒนธรรม หรือในเรื่องของการใช้ภาษาที่กำกวมในต้นฉบับ เมื่อแปลแล้ว ผู้แปลต้องคงความกำกวมไว้ในฉบับแปล ผู้แปลไม่ควรแปลโดยไขความกำกวม เนื่องจากความกำกวมที่ปรากฏในต้นฉบับนั้นเป็นเจตนาของผู้เขียน หากแปลแบบให้ความอธิบายเพิ่มเติม จะเป็นการแปลที่บิดเบือนจากต้นฉบับ

ในต้นฉบับที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงบุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในวัฒนธรรม และสังคมของภาษาต้นฉบับ เช่น บุคคลที่มีชื่อเสียง หรือ วรรณคดี วรรณกรรมที่มีชื่อเสียงของสังคมภาษาต้นฉบับ ผู้แปลไม่ควรอธิบายความเพิ่มเติมลงไปมากนัก เนื่องจากจะเป็นการทำลายลีลาการเขียนของผู้เขียนได้ และถ้าต้องการที่จะเพิ่มคำอธิบายลงไป เนื่องจากถ้าไม่มีแล้วจะทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจ ผู้แปลควรเลือกใช้การเพิ่มเชิงอรรถไว้ท้ายเล่มแทน

นอกเหนือจากความถูกต้องตามต้นฉบับแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้แปลควรคำนึงถึงด้วย คือวัฒนธรรมปลายทาง ผู้แปลจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาแปลได้อย่างถูกต้อง เป็นภาษาที่ถูกต้องตามหลักการใช้ และไม่มีโครงสร้างของภาษาต้นฉบับปรากฏอยู่ในภาษาแปล เพื่อที่ผู้อ่านจะได้อ่านงานแปลที่มีลักษณะการใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบแก้ไขโดยผู้แปล หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการแปล ผู้แปลจะต้องตรวจทานความถูกต้องของตนเองด้วยการอ่านฉบับแปลที่แปลเสร็จสิ้น และก่อนที่จะอ่าน ผู้แปลควรผละออกจากงานไว้ประมาณสองสามวัน และอ่านรวดเดียวว่ามีจุดบกพร่องในการใช้ภาษาฉบับแปลตรงจุดใดบ้าง จุดที่มีลักษณะกระต่อนกระแต่น อ่านแล้วไม่มีความเป็นธรรมชาติ และเปรียบเทียบกับต้นฉบับเพื่อความแน่นอน เมื่อพบแล้วก็ให้รีบแก้ไขโดยทันที เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพให้กับงานแปลของตัวเอง

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจแก้ไขโดยบรรณาธิการฉบับแปล เมื่อเสร็จสิ้นจากขั้นตอนการตรวจแก้ไขด้วยตัวผู้แปลแล้ว ควรมีการตรวจสอบอีกครั้งโดยบรรณาธิการที่มีความรู้ความสามารถ ผู้แปลและบรรณาธิการควรมีการพูดคุยกัน เพื่อช่วยกันพัฒนางานแปลให้มีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากการให้บรรณาธิการตรวจสอบเป็นเหมือนการถามความคิดเห็นของบุคคลที่สองเกี่ยวกับความถูกต้อง และภาษาที่ใช้ของผู้แปลว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ถนอม นวล โอเจริญ (2548: 348-351) กล่าวว่า การแปลวรรณกรรมเป็นกระบวนการทางความคิดที่มีความสลับซับซ้อน และเป็นงานสร้างสรรค์ที่มุ่งถ่ายทอดความหมาย และอรรถรสมากกว่าการถ่ายทอดทางภาษา ผู้แปลต้องมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ตนเองจะแปล และมีความรู้รอบตัวในเรื่องที่เกี่ยวกับงานต้นฉบับ และเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมของผู้เขียนงานต้นฉบับ

จากประสบการณ์การแปลนวนิยายเยอรมันเรื่อง “แวร์เนอร์ระทม” เป็นภาษาไทย ถนอม นวลได้เสนอเงื่อนไขสามประการที่ผู้แปลต้องมี ดังนี้

เงื่อนไขข้อที่ 1 การมีความรู้ในเรื่องทฤษฎีการแปล และกระบวนการแปล สิ่งเหล่านี้จะช่วยทำให้ผู้แปลสามารถทำงานได้อย่างมีระบบ ผู้แปลรู้ว่า จะแปล และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการแปลอย่างไร

เงื่อนไขข้อที่ 2 การสืบค้นข้อมูล เงื่อนไขข้อนี้ไม่ได้หมายความว่าความแก่การค้นหาคำความหมายของคำศัพท์ในพจนานุกรม แต่ยังรวมไปถึงการค้นคว้าข้อมูลในเรื่องราวต่างๆ ของงานต้นฉบับ เพื่อให้ตัวผู้แปลเองเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง และเมื่อผู้แปลเข้าใจอย่างแท้จริงแล้ว ก็จะสามรถถ่ายทอดออกมา และทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างแท้จริง ผู้แปลต้องรู้จักการใช้คำได้อย่างถูกต้องในวัฒนธรรมของภาษาฉบับแปล

เงื่อนไขข้อที่ 3 การตัดสินใจที่แน่วแน่ และรวดเร็วในเรื่องของการใช้คำ และสำนวนต่างๆ จะช่วยให้งานแปลมีคุณภาพมากขึ้น การตัดสินใจนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้แปลมีความแน่ใจว่าตัวเองมีความรู้ในการใช้คำที่ดีพอ ซึ่งการตัดสินใจนี้จะมาจากการสืบค้นข้อมูล และแหล่งที่มาของข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้นั่นเอง

จากแนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของการแปลวรรณกรรมของนักวิชาการ และนักแปลต่างๆ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สิ่งที่ผู้แปลต้องให้ความสำคัญมีสองอย่าง อย่างแรกคือความถูกต้องตรงกันระหว่างต้นฉบับ และฉบับแปล และอย่างที่สองคือการคำนึงถึงผู้อ่าน ผู้อ่านจะต้องได้อ่านงานแปลที่มีการใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาฉบับแปลที่มีความถูกต้องตามหลักภาษา ไม่ติดโครงสร้างของภาษาต้นฉบับ

2.4 แนวความคิดเรื่องตัวบ่งบอก

ตัวบ่งบอก (Deixis) เป็นลักษณะหนึ่งของภาษาที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นปรากฏการณ์สากล เนื่องจากทุกภาษามีการใช้ตัวบ่งบอกด้วยกันทั้งหมด ตัวบ่งบอกเป็นตัวที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจว่าผู้พูดหมายความว่าใคร สิ่งใด อะไร อันใด ที่ไหน เมื่อไร เป็นต้น

Deixis เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก หมายถึงการชี้ การบ่งชี้ (Pointing, Indicating) หมายถึงคำพื้นฐานที่ปรากฏในถ้อยคำที่ใช้พูดทั่วไป ฟิลมอร์ (Fillmore, 1971) กล่าวว่าตัวบ่งบอกคือชื่อที่ใช้เรียกลักษณะทางภาษาอย่างหนึ่ง ที่มีความเกี่ยวข้องกับวาระของถ้อยคำ เวลาของถ้อยคำ เวลา ก่อนหลังของถ้อยคำ ตำแหน่งของผู้พูดขณะกล่าวถ้อยคำ และสถานะของผู้พูด และผู้รับสาร

ในการที่ผู้รับสารจะสามารถทำความเข้าใจในถ้อยคำของผู้พูดได้อย่างชัดเจน และแจ่มแจ้ง สิ่งหนึ่งที่ผู้พูด และผู้รับสารต้องมีความเข้าใจร่วมกันคือ ศูนย์กลางการบ่งบอก (Deitic Center) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วศูนย์กลางของการบ่งบอกนั้นจะอยู่ที่ตัวผู้พูดเอง (Egocentric) ยูล (Yule, 1996) กล่าวว่าเมื่อใช้ตัวผู้พูดเป็นเกณฑ์ ตัวบ่งบอกจึงมีสองประเภท คือระยะใกล้กับตัวผู้พูด (Proximal) และระยะไกลจากตัวผู้พูด (Distal) ตัวบ่งบอกชนิดใกล้กับผู้พูด เป็นการพิจารณาโดยเอาตำแหน่งของผู้พูดเข้ามาพิจารณา เช่นคำว่า “Now” เป็นคำที่เข้าใจกันว่าหมายถึงช่วงเวลาของผู้พูดนั้น ได้กล่าวถ้อยคำทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของการบ่งบอก ส่วนตัวบ่งบอกชนิดไกลจากผู้พูด เป็นการระบุสิ่งที่อยู่ห่างจากตัวผู้พูดไกลออกไป แต่ในบางภาษามีความแตกต่างออกไป ในภาษาญี่ปุ่น เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดนั้นมีสองประเภท คือ ระยะใกล้ตัวผู้รับสาร และระยะที่อยู่ห่างออกไปจากทั้งตัวผู้พูด และผู้รับสาร ดังนั้นคำว่า “that” เมื่อแปลเป็นภาษาญี่ปุ่นจะหมายถึง “ระยะนั้นที่อยู่ใกล้กับตัวผู้รับสาร” “ส่วนระยะที่ห่างออกไปจากตัวผู้พูด และผู้รับสาร” ใช้คำว่า “Sore” และมีคำว่า “Kore” เป็นคำที่ใช้อธิบายถึง “ระยะที่ใกล้กับตัวผู้พูด” (Yule, 1996)

ปัจจุบันได้มีการจัดประเภทต่างๆของตัวบ่งบอกออกเป็น 5 ประเภทด้วยกัน ดังนี้

1. ตัวบ่งบอกบุรุษ (Person deixis) แยกออกเป็นตัวบ่งบอกบุรุษที่เป็นผู้พูด และผู้รับสาร นอกจากนี้ยังมีการแยกออกเป็นเพศ หรือจำนวนอีกด้วย ตัวบ่งบอกบุรุษที่เกี่ยวข้องกับผู้พูด กับผู้รับสาร คือ ตัวบ่งบอกบุรุษสรรพนามที่ 1 และ บุรุษสรรพนามที่ 2 และยังมีการใช้ตัวบ่งบอกบุรุษสรรพนามที่ 3 ด้วย นอกจากนี้ ยังมีบางภาษาที่มีการใช้สรรพนามบุรุษที่ 4 ทั้งนี้ แม้ว่าจะไม่มีความเกี่ยวข้อง

ในฐานะผู้ร่วมสนทนา แต่บางครั้งก็อาจใช้เป็นตัวบ่งบอกได้ ตัวบ่งบอกบุรุษสามารถบ่งชี้ให้เห็นหลายๆลักษณะของผู้รับสาร และผู้ส่งสาร เช่น เพศ จำนวน สถานภาพทางสังคม บอกความสัมพันธ์ทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด และผู้รับสาร เช่นการใช้ระบบสรรพนาม “tu” และ “vous” ในภาษาฝรั่งเศส ทั้งสองคำมีความหมายเหมือนกัน คือ “you” แต่มีการแตกต่างกันออกไปคือ “tu” ใช้เรียกคู่สนทนาที่มีความสนิทสนม เป็นคนใกล้ชิด หรือมีอายุที่ใกล้เคียงกับผู้พูด ส่วน “vous” ใช้เรียกคู่สนทนาที่ผู้พูดไม่สนิทสนมด้วย มีความห่างเหิน ดังนั้น จากระบบสรรพนาม “tu” และ “vous” นี้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเห็นของผู้พูดที่มีต่อผู้รับสารในเชิงสังคม

พูดกล่าวว่าการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ยังสามารถแสดงถึงระยะห่างของผู้พูด และผู้รับสารในเชิงประชดประชันได้ด้วย โดยเป็นการที่ผู้พูดจงใจใช้สรรพนามบุรุษ ที่ 3 พูดกับผู้รับสาร เช่น

(1) Would his highness like some coffee?

(Yule, 1996: 11)

นอกจากนี้ ยังพบว่าการใช้สรรพนามบุรุษที่สามยังสื่อสารถึงเรื่องการกล่าวโทษได้ด้วย เช่น ในกรณีที่ผู้พูดต้องการจะพูดกับผู้รับสารในประโยคว่า

(2) You didn't clean up.

แต่ผู้พูดเลือกที่จะใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 แทนจึงพูดว่า

(3) Somebody didn't clean up after himself.

(Yule, 1996: 11)

ในภาษาอังกฤษยังพบว่ามีความกำกวมในการใช้สรรพนาม “we” และในการที่จะตีความนั้น จะต้องมีการวิเคราะห์จากบริบทของถ้อยคำนั้นๆ ความหมายของการใช้ “we” มีสองชนิด ความหมายแรกคือ “we” ที่หมายความถึงตัวผู้พูด กับบุคคลอื่น ไม่รวมตัวผู้รับสาร (exclusive ‘we’) และ “we” ที่หมายความถึงตัวผู้พูด และผู้รับสาร (inclusive ‘we’) เพื่อที่จะทำความเข้าใจได้ว่าผู้พูดต้องการที่จะสื่อความหมายของคำว่า “we” จึงเป็นเรื่องของผู้รับสารว่าจะเลือกตีความหมายว่าจะเอาตัวเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับ “we” นั้นๆหรือไม่

2. ตัวบ่งบอกสถานที่ (Place deixis) เกี่ยวข้องกับสถานที่ที่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งของผู้พูดและผู้รับสารในบทสนทนา โดยทั่วไปแล้วมักจะให้ความแตกต่างกันในเรื่องของระยะใกล้-ไกลกับตำแหน่งของผู้พูด และผู้รับสาร แต่ในบางภาษาอาจมีการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม และสามารถแยกประเภทคือ คำวิเศษณ์ที่เฉพาะ “here” และ “there” คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่แสดงทิศทางของการเคลื่อนที่เข้ามา-ออกไป หรือนำมา-เอาไปจากตำแหน่งของผู้พูด และผู้รับสาร คำสรรพนามที่เฉพาะ “this” หรือ “that”

คำวิเศษณ์แสดงการบ่งบอกในภาษาอังกฤษที่ใช้ปัจจุบันมีเพียง 2 คำคือ “here” และ “there” แต่ในภาษาโบราณ และภาษาถิ่นบางภาษายังพบว่ามีการใช้คำวิเศษณ์แสดงการบ่งบอกคำอื่นอีก เช่น “hither” หมายถึง เข้าสู่ตำแหน่งนี้ และ “thence” หมายถึง จากตำแหน่งนั้น ซึ่งทั้งสองคำนี้เป็นคำที่ไม่พบว่ามีการใช้ในปัจจุบันแล้ว (Yule, 1996) แต่ทั้งสองคำนี้มีความหมายในเรื่องของการเคลื่อนที่เข้ามา และการเคลื่อนที่ออกจากผู้พูด เช่นเดียวกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ดังตัวอย่าง

(4) Come to bed!

(5) Go to bed!

(Yule, 1996: 11)

นอกเหนือไปจากแนวความคิดเรื่องการเคลื่อนที่เข้ามา และออกจากทางกายภาพแล้ว ยังมีการรวมไปถึงการเคลื่อนที่ทางจิตใจอีกด้วย เช่นเมื่อในกรณีที่ผู้พูดต้องเดินทางออกจากบ้านของผู้พูดเป็นเวลาชั่วคราว แต่ผู้พูดยังคงใช้คำว่า “here” แม้ว่าในขณะที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ ผู้พูดจะไม่ได้อยู่ที่บ้านก็ตาม

โดยทั่วไปแล้วศูนย์กลางการบ่งบอกมักจะอยู่ที่ตัวผู้พูด แต่ในบางภาษาก็มีการเอาตัวผู้รับสารเป็นศูนย์กลางการบ่งบอกเช่นกัน (Levinson, 1998: 203) ในภาษาของชาวมายา มีกริยาบ่งบอกแสดงการเคลื่อนที่ที่เป็นจำนวนมาก เช่น กริยาบ่งบอกแสดงการเคลื่อนที่ที่มีความหมายว่า “มาถึงที่นี่” และ “มาถึงที่นั่น” หรือ กริยาบ่งบอกแสดงการเคลื่อนที่ที่มีความหมายว่า “เคลื่อนที่เข้ามาหาผู้พูด” และ “เคลื่อนที่เข้ามาหาผู้รับสาร” เป็นต้น และในภาษาอังกฤษเอง กริยา “come” ก็แสดงความหมายที่มีความซับซ้อนอย่างมาก ดังเช่น

(6) I'm coming to you.

(7) Come home with me.

(Levinson, 1998: 203)

3. ตัวบ่งบอกเวลา (Time deixis) เป็นตัวบ่งบอกเกี่ยวกับจุดใดจุดหนึ่งของเวลาหรือช่วงเวลาหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับเวลาที่มีการกล่าวถ้อยคำนั้น (Coding time) ฟิลมอร์ กล่าวว่ามนุษย์มีวิธีการคิดเกี่ยวกับเวลา หรือเปรียบเทียบเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในเวลาที่แตกต่างกัน 2 แบบ แบบที่หนึ่งคือมนุษย์คิดว่าโลกหยุดอยู่กับที่ และเวลาเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ โดยเวลาจะเป็นตัวที่เคลื่อนที่ผ่านโลกและตัวมนุษย์ แนวความคิดเช่นนี้ปรากฏอยู่ในวลีเช่น the coming week หรือประโยค The week has gone by. เป็นต้น แบบที่สองมนุษย์คิดว่าเวลาเป็นสิ่งหยุดนิ่งอยู่กับที่ และโลกเคลื่อนที่ผ่านเวลาจากอดีตไปสู่อนาคต เห็นได้จากวลี the week ahead เป็นต้น ตัวบ่งบอกเวลาสามารถแยกเป็นประเภทได้ดังนี้ คำวิเศษณ์ที่มีคุณสมบัติคู่ขนานกับตัวบ่งบอกสถานที่ now และ then คำวิเศษณ์ที่เป็นคำศัพท์บ่งบอกเวลา เช่น วันนี้ วันพรุ่งนี้ การแสดงกาล (tense) ในภาษาอังกฤษ หรือในบางภาษาอาจอยู่ในรูปของการเติมคำศัพท์เพื่อมาขยาย เช่น ในภาษาไทย ที่มีการเพิ่มคำว่า กำลัง จะ หรือแล้ว เป็นต้น

ลักษณะการใช้คำกริยาแสดงกาลที่ปรากฏอยู่ในประโยคภาษาอังกฤษทั้งหลายนั้นสามารถบอกได้ถึงระยะเวลาห่าง และความใกล้กับตัวผู้พูด หรืออาจเป็นสถานการณ์ที่ใกล้ หรือไกลกับสถานการณ์ในปัจจุบันของผู้พูดเช่น

(8) I live here now.

(9) I lived there then.

(Yule, 1996: 11)

ประโยคที่กริยาอยู่ในรูปปัจจุบันกาล (present tense) จัดว่าเป็นระยะใกล้ ส่วนประโยคที่กริยาอยู่ในรูปอดีตกาล (past tense) จัดว่าเป็นระยะไกล ประสบการณ์หรือเหตุการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นในอดีตถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ผ่านเลยตัวผู้พูดไปแล้ว เป็นระยะที่ห่างไกลออกไปจากสถานการณ์ปัจจุบันของผู้พูด นอกจากนี้ถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวออกมาโดยมีความหมายว่าเป็นเรื่องที่ไม่อาจเกิดขึ้นได้เมื่อเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบันของผู้พูด ยังจัดว่าเป็นระยะที่ห่างไกลออกไปจากตัวผู้พูดด้วย เช่น

(10) I could be in Hawaii (if I had a lot of money).

(Yule, 1996: 11)

นอกจากนี้ ในประโยคโครงสร้างเงื่อนไข (conditional constructions) อย่างเช่น Had I known sooner... ไม่ได้จัดว่าเป็นเพียงระยะที่ห่างไกลจากสถานการณ์ปัจจุบันของผู้พูดเท่านั้น แต่ยังจัดว่าเป็นระยะที่ห่างไกลจากความเป็นจริงอีกด้วย (Yule, 1996)

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ควรคำนึงถึงอีกประการหนึ่งคือลักษณะของการแสดงกาลนั้นไม่ได้ปรากฏอยู่ในทุกภาษา ภาษาที่ไม่ปรากฏเรื่องการแสดงกาลได้แก่ ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษา มาเลย์ เป็นต้น (Levinson, 1998: 203)

4. ตัวบ่งบอกทางสังคม (Social deixis) เกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางสังคมที่สัมพันธ์กับบทบาทของผู้ร่วมสนทนา ได้แก่สถานภาพทางสังคมของผู้พูดเป็นศูนย์กลางการบ่งบอก ทำให้ตัวบ่งบอกทางสังคมในถ้อยคำเกิดที่เกื้อหนุนบ่งบอกความแตกต่างหรือความเสมอกันทางสถานภาพทางสังคมของผู้พูด ผู้รับสาร และผู้ที่ถูกกล่าวถึงได้ ตัวบ่งบอกทางสังคมสามารถจัดแยกได้หลายประเภท เช่น คำสรรพนาม คำเรียกขาน คำลงท้าย และคำกริยาบางคำ เช่น คำราชาศัพท์ และคำที่ใช้พูดกับพระสงฆ์ เป็นต้น

ฟิลมอร์ (Fillmore, 1971: 76) ได้ให้นิยามความหมายของตัวบ่งบอกทางสังคมไว้ว่า “เป็นการศึกษาลักษณะของประโยค ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงบางลักษณะของสถานการณ์ทางสังคมในวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น”

ยูล (Yule, 1996: 134) ให้ความหมายของตัวบ่งบอกทางสังคมไว้ว่า “ตัวบ่งบอกทางสังคมคือลักษณะต่างๆที่ใช้เพื่อระบุความสัมพันธ์ของสถานภาพทางสังคม”

ระดับเกียรติยศในภาษา (Honorifics) คือ รูปแสดงการบ่งชี้ที่เกี่ยวกับความต่างทางสังคมที่ผู้พูดใช้เพื่อแสดงความสุภาพ และแสดงความเคารพต่อผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า ระดับเกียรติยศในภาษาจัดว่าเป็นตัวบ่งบอกทางสังคม เนื่องจากเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงสถานภาพทางสังคมของบุคคลที่พูด

เลอวินสัน (Levinson, 1998: 204) แบ่งประเภทของระดับเกียรติยศในภาษาออกเป็นสองชนิดหลัก คือ 1. ระดับเกียรติยศในภาษาเชิงสิ่งอ้างอิง (Referent honorifics) หมายถึง เช่น “vous” ซึ่งคำสรรพนามที่แสดงความเคารพในภาษาฝรั่งเศส และ 2. ระดับเกียรติยศเชิงผู้รับสารไม่อ้างอิง (Non-referent addressee honorifics) เป็นความเคารพที่แสดงออกมาโดยไม่มีกรกล่าวถึงผู้รับสาร

5. ตัวบ่งบอกสัมพันธสาร (Discourse deixis) เลอวินสัน (Levinson, 1985) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องของตัวบ่งบอกสัมพันธสารไว้ว่าเป็นเรื่องของการใช้การเข้ารหัส (Encoding) ของสิ่งที่อ้างอิงที่อยู่ในถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่ง ซึ่งมีรูปภาษาแทนสิ่งอ้างอิง (Referring expression) นั้นๆ รวมอยู่ด้วย และใช้เพื่ออ้างอิงถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งของสัมพันธสารที่ถ้อยคำนั้นปรากฏอยู่ ซึ่งทั้งนี้รวมทั้งถ้อยคำนั่นเอง ด้วย ส่วนฟิลมอร์กล่าวไว้ว่า ตัวบ่งบอกสัมพันธสารเป็นเรื่องของการเลือกใช้ส่วนมูลฐานทางคำศัพท์หรือส่วนมูลฐานทางไวยากรณ์ที่ชี้ให้เห็น หรือไม่ก็อ้างอิงถึงส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือแง่ใดแง่หนึ่งของสัมพันธสารที่กำลังดำเนินอยู่

2.5 แนวความคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่

ในการศึกษากริยาแสดงการเคลื่อนที่ของจินดา เสงสมบูรณ์ (2520) ได้รวบรวมแนวความคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของนักวิชาการต่างๆ ไว้ดังนี้

2.5.1 แนวความคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของ ชาร์ลส์ เจ ฟิลมอร์

ชาร์ลส์ เจ ฟิลมอร์ (อ้างถึงใน จินดา เสงสมบูรณ์ 2520: 24) กล่าวว่า กริยาแสดงการเคลื่อนที่ในภาษาอังกฤษ จะแสดงการเคลื่อนที่ของนามจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดเท่านั้น เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ที่ปรากฏร่วมกับการกแหล่งเดิม (source) หรือการกจุดหมาย (goal) ฟิลมอร์กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า กริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่มีความใกล้เคียงกับ คำกริยาบอกลักษณะอาการของการเคลื่อนที่ (Manner of motion) และคำกริยาบอกการกระทบ (Impingment verb)

คำกริยาบอกลักษณะอาการของการเคลื่อนที่ จะบอกความหมาย 2 อย่างคือ เป็นการบอกลักษณะอาการ เช่น The bottle is floating on the water. และบอกการเคลื่อนที่ เช่น The bottle is floating into the cave. (จินดา เสงสมบูรณ์ 2520: 25)

ส่วนคำกริยาบอกการกระทบก็มีความหมายสองอย่างเช่นกันคือบอกการกระทบที่ไม่เกี่ยวข้องกับเคลื่อนที่ เช่น John hit the fence with his cane. มีความหมายการกระทบ โดยที่ John เป็นผู้กระทำ และ “fence” เป็นจุดหมาย อีกความหมายหนึ่งคือเป็นการกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ คือ John hit the ball over the fence. กริยา “hit” บอกการกระทบ the ball และ the ball ได้เคลื่อนที่ (จินดา เสงสมบูรณ์ 2520: 25)

อย่างไรก็ตาม พิลมอร์ไม่จัดว่าคำกริยาบอกลักษณะอาการของการเคลื่อนที่ และคำกริยาบอกการกระทบ เป็นคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ ถึงแม้ว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่อยู่บ้างก็ตาม

2.5.2 แนวความคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของ อาร์ อี ลองเอเคอร์ (1976)

อาร์ อี ลองเอเคอร์ (อ้างถึงใน จินดา เสงสมบูรณ์ 2520: 28) ได้กล่าวถึงกริยาในภาษาอังกฤษที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน 3 ชนิดคือ

1. คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ (motion) หมายถึงคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของนามวลี ที่เป็นการกผู้ทรง-รับ (patient) เท่านั้น ลักษณะของการเคลื่อนที่อาจเป็นการเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง หรือเป็นการเคลื่อนที่ที่ไม่มีจุดสิ้นสุดก็ได้ เช่น Don fell from the chair. คำกริยาเคลื่อนที่คือ “fell” แสดงการเคลื่อนที่ของ นามคือ Don เคลื่อนที่จากการกแหล่งเดิมคือ chair

2. คำกริยาบอกการผลักหรือดัน (propulsion) หมายถึง คำกริยาที่มีความหมายบ่งบอกการกระทำของนามวลีที่เป็นการกผู้กระทำ (agent) ซึ่งทำให้นามวลีที่เป็นการกผู้ทรง-รับเคลื่อนที่ เช่น Tom threw the knife into the box. คำกริยาบอกการผลักดันคือ threw แสดงการกระทำของการกผู้กระทำคือ Tom กระทำให้นามที่เป็นรูปกรรมและเป็นการกผู้ทรง-รับคือ knife เคลื่อนที่จากการกแหล่งเดิม (source) คือ Tom ไปยังการกจุดหมาย (goal) คือ The box

3. คำกริยาบอกการย้ายที่ (locomotion) หมายถึงคำกริยาที่มีความหมายบอกการเคลื่อนที่ของนามวลีที่เป็นการกของผู้กระทำ เช่น Harriet traveled in Europe. กริยา traveled แสดงการเคลื่อนที่ของนามวลีที่เป็นรูปกรรมและเป็นทั้งการกผู้กระทำ และผู้ทรง-รับ คือ Harriet เคลื่อนที่อยู่ในการกบริเวณคือ Europe

การศึกษาเรื่องกริยาเคลื่อนที่นั้นมีความแตกต่างกันออกไปในเรื่องของการนำแนวคิดหรือเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการศึกษา อิเคกามิ (Ikegami อ้างถึงใน Angulu, 1985: 25) ได้ศึกษากริยาเคลื่อนที่ไหวโดยใช้เกณฑ์เรื่องช่วงชั้น (stratification) มาวิเคราะห์กริยาเคลื่อนที่ในภาษาอังกฤษ และได้นิยามความหมายของกริยาเคลื่อนที่ไว้ว่า เป็นกริยาที่มีการอ้างอิงถึงการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง แต่จากนิยามนี้ทำให้เห็นว่ามามีกริยาบางตัวที่ไม่ได้นำมารวมไว้ในนิยามนี้ เช่น swell หรือ expand เป็นต้น

2.5.3 แนวความคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของ ดอน แอล เอฟ นิลเซน และอัลลีน เพช นิลเซน (1975)

นิลเซน (อ้างถึงใน จินดา เสงสมบูรณ์ 2520: 28) กล่าวว่า คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในภาษาอังกฤษมี 4 ประเภทคือ

1. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย (Verbs of transportation) เป็นคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ของการกระทำจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง หรืออาจเป็นการเคลื่อนที่โดยที่ไม่มีจุดสิ้นสุดก็ได้ เช่น John went from Miami to New York. กริยา went คือกริยาบอกการเคลื่อนย้าย แสดงการเคลื่อนที่ของการกระทำ เคลื่อนที่จากการกแหล่งเดิมคือ Miami ไปยังการกจุดหมายคือ New York นอกจากนี้กริยาบอกการเคลื่อนย้ายยังมีความหมายบ่งบอกว่าผู้กระทำได้ และผู้ทรง-รับเคลื่อนที่ไปด้วยกัน เช่น We canoed the children from Lake Erie to Lake Michigan. คำกริยา canoed เป็นกริยาบอกการเคลื่อนย้ายของทั้งผู้กระทำ และผู้ทรง-รับ ไปพร้อมๆ กัน นิลเซนยังได้กล่าวเสริมอีกว่ากริยาบอกการเคลื่อนย้ายอาจแยกได้ตามความสัมพันธ์อีกเช่น

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายอย่างสง่างาม เช่น prance, march

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายแสดงความเหน็ดเหนื่อย เช่น plod, stagger

คำกริยาบอกการเคลื่อนย้ายในระยะใกล้ เช่น hop, hurdle

2. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ (Verbs of transfer) เป็นคำกริยาที่แสดงการกระทำของการกผู้กระทำ ที่ทำให้การกผู้ทรง-รับเคลื่อนที่ คำกริยาชนิดนี้มีความหมายที่สัมพันธ์เป็นกลุ่มๆเช่น

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ชั่วคราว เช่น lend, borrow

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ถาวร เช่น give, take

คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่อย่างรวดเร็ว เช่น grab, seize

3. คำกริยาบอกการแลกเปลี่ยน (Verbs of exchange) เป็นคำกริยาที่แสดงการเปลี่ยนที่ของสองสิ่ง ซึ่งต่างก็เป็นผู้รับกริยา เช่น John acquired the house (from Mary) (for 15,000) การแลกเปลี่ยนของ 2 สิ่งในประโยคนี้คือการเปลี่ยนเจ้าของ the house จาก John มาเป็นของ Mary และการแลกเปลี่ยนเงินจาก Mary มาเป็นของ John แทน

4. คำกริยาบอกการสื่อสารด้วยวาจา (Verbs of communication) แสดงการเคลื่อนที่ของนามวลีที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นการกผู้รับ และปรากฏร่วมกับกริยาที่มีประสบการณ์ เช่น John told Mary to do the dishes. told เป็นกริยาบอกการสื่อสารด้วยวาจา John เป็นการกผู้กระทำ Mary เป็นการกผู้ที่มีประสบการณ์ to do the dishes เป็นการกผู้รับ เสียงพูดของ John เป็นการกเครื่องมือ และถือว่า John เป็นการกแหล่งเดิม และ Mary เป็นการกจุดหมายก็ได้

2.6 แนวความคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go”

2.6.1 แนวความคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่กริยา “come” และ “go” ของชาร์ลส์ เจฟิลมอร์ (1971)

คำกริยา “come” และ “go” จัดว่าเป็นกริยาแสดงการเคลื่อนที่ประเภทหนึ่ง (motion verb) และมีลักษณะเดียวกับกริยา “bring” และ “take” คำกริยาประเภทนี้อธิบายการเคลื่อนที่ลักษณะต่างๆ ของตำแหน่งคู่สนทนา ในหนังสือเรื่อง *Lecture on Deixis* ของชาร์ลส์ เจฟิลมอร์ (Fillmore, 1971: 50) ได้ แบ่งกริยาทั้งสี่คำนี้เป็นสองประเภท และให้ความหมายกว้างๆ ไว้ดังนี้ ประเภทแรกคือ “come” และ “bring” มีความหมายถึงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด และอีกประเภทหนึ่งคือ “go” และ “take” หมายถึงการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งของผู้พูด ฟิลมอร์อธิบายเพิ่มเติมว่าสิ่งสำคัญที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับกริยาเหล่านี้คือประเด็นที่ว่าผู้พูดใช้อะไรเป็นตัวตัดสินใจในการจะเลือกใช้ “come” และ “go” และ “bring” หรือ “take” ในกรณีที่ผู้พูดใช้ตัวเองเป็นศูนย์กลางของการใช้ตัวเองบอก ผู้ฟังก็สามารถเข้าใจได้ง่ายว่ามีลักษณะการเคลื่อนที่เช่นใด เช่น

He went to see his father.

จากตัวอย่างนี้ ผู้พูดยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางการบ่งบอก อธิบายถึงการเคลื่อนที่ของบุคคลอีกคนหนึ่งแทนด้วย “He” ที่ไปหาพ่อ แสดงว่าพ่อนั้นอยู่คนละสถานที่กับตัวผู้พูดในขณะที่พูด ผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างประกอบ คือ

เอกไปหาพ่อที่เชียงใหม่

จากกรณีนี้ในสถานการณ์ธรรมดาผู้พูดและเอกอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ แต่เมื่อมีเพื่อนมาถามหาเอก ผู้พูดจึงบอกว่าเอกไปหาพ่อที่เชียงใหม่ ผู้พูดได้ยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางของการบ่งบอก และบอกให้ผู้ฟังทราบถึงลักษณะการเคลื่อนที่ของเอกว่าเป็นการเคลื่อนที่ออกห่างจากตำแหน่งของผู้พูด แต่ในบางครั้งศูนย์กลางตัวบ่งบอกสามารถเปลี่ยนไปเป็นผู้ฟังได้เช่น

I will come to see you at home tomorrow.

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่าเป็นการนัดว่าผู้พูดจะไปพบผู้ฟังที่บ้าน ซึ่งเป็นบ้านของผู้ฟัง แต่ถึงแม้ว่าผู้พูดจะเป็นฝ่ายที่เคลื่อนที่ ทว่าผู้พูดไม่ได้ยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางตัวบ่งบอก แต่ยึดเอาตัวผู้ฟังเป็นหลัก ดังนั้น ในกรณีนี้ ผู้พูดจึงใช้ “come” แทนการใช้ “go” ความหมายคือผู้ฟังเป็นฝ่ายรอรับการมาของผู้พูด อย่างไรก็ตาม ฟิล์มอร์ยังอธิบายเพิ่มว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ ผู้ฟังจะทราบได้อย่างไรว่าเมื่อใด หรือสถานการณ์เช่นไรที่ผู้พูดจะไม่ยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางการบ่งบอก เพราะโดยปกติแล้วผู้พูดมักจะยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางการบ่งบอก และจากตัวอย่างข้างต้นเมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว จะพบว่ามักจะไม่แปล “come” ว่า “มา” ทั้งนี้ในภาษาไทย จะไม่พูดว่า “ผมจะมาหาคุณที่บ้านพรุ่งนี้” แต่จะพูดว่า “ผมจะไปหาคุณที่บ้านพรุ่งนี้” มากกว่า

การใช้ “come” ในภาษาอังกฤษนั้นจะมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น เมื่อต้องคำนึงถึงสิ่งที่ฟิล์มอร์เรียกว่า “home-base” ซึ่งเป็นการใช้สถานที่ที่ผู้พูดหรือผู้ฟังใช้เป็นเหมือนบ้าน และมีสถานภาพเป็นศูนย์กลางในขณะที่มีการรับส่งสาร ตัวอย่างเช่น

When you lived on Sixth Street, I came over several times to visit you, but nobody was ever home.

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่าในขณะที่ผู้พูดพูดถ้อยคำนี้ออกมานั้น ทั้งตัวผู้พูด และผู้ฟังอยู่ในสถานที่ที่หนึ่งด้วยกัน และไม่ใช่ว่าเป็นตำแหน่งของบ้าน

การใช้ “come” ในลักษณะนี้มีความซับซ้อนมากกว่าปกติ เนื่องจากศูนย์กลางของการบ่งบอกนั้นสามารถเปลี่ยนไปยังสถานที่อื่น นอกเหนือจากสถานที่ที่ตัวผู้พูด หรือผู้ฟังอยู่ก็ได้ แต่สถานที่ที่ผู้พูดกล่าวอ้างขึ้นมานั้นเป็นสถานที่ที่ผู้พูด และผู้ฟังคุ้นเคยอยู่ก่อนแล้ว ในกรณีนี้เช่นนี้ फिल्मอร์อธิบายว่า ผู้พูดได้ใช้ “home-base” เป็นศูนย์กลางของการบ่งบอก

เมื่อเชื่อมโยงกับการแปลแล้ว ประโยคข้างต้นนี้จะไม่สามารถแปลได้ตรงตัว โดยทั่วไปแล้ว คำว่า “come” นั้นผู้แปลมักจะแปลว่า “มา” โดยทันที แต่ในกรณีนี้ ผู้แปลจำเป็นต้องคำนึงถึงสถานที่หรือตำแหน่งของกลุ่มสนทนาด้วย รวมทั้งสถานที่ที่กล่าวอ้างในประโยคที่กล่าวออกมา ในกรณีที่แปลออกมาโดยไม่คำนึงถึงปัจจัยต่างๆเหล่านี้ผู้แปลมักจะแปลออกมาว่า “ฉันแวะมาเยี่ยมเธอหลายครั้ง แต่เธอไม่เคยอยู่ที่นั่นเลย” ในกรณีที่ผู้แปลใช้ “มา” อาจทำให้ประโยคนี้มีลักษณะเกิดเนื้อความที่ขัดแย้งกันเองอยู่ในประโยค คือ คำว่า “มา” และ “ที่นั่น”

ฟิล์มอร์ได้สรุปความแตกต่างของคำกริยา “go” และ “come” ไว้ดังนี้

“go” เป็นการบ่งชี้ที่ไม่ได้ระบุตำแหน่งของผู้พูด แต่จะเป็นการระบุให้ทราบถึงจุดหมายปลายทางแทน

“come” จะมีการใช้ที่ค่อนข้างซับซ้อนมากกว่า การใช้ “come” จะสามารถระบุตำแหน่งของทั้งผู้พูด และผู้ฟังได้ทั้งในเวลาที่สูงสาร และเวลาอ้างอิงสาร फिल्मอร์ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้คำกริยา “come” ว่าไม่เพียงแต่เป็นการระบุตำแหน่งของผู้พูด และผู้ฟังเท่านั้น แต่ยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดให้ความสำคัญกับสถานที่ ที่ถูกนำมาอ้างอิงในคำพูดอีกด้วย

2.6.2 แนวความคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่กรณี “come” และ “go” ของ อีฟ วี คลาร์ก (1974)

นอกเหนือไปจากการใช้คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่แล้ว กริยาทั้งสองคำนี้ยังสามารถใช้อธิบายเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสภาวะหรือสภาพได้อีกด้วย คลาร์ก (Clark อ้าง

ถึงใน Angulu, 1985: 28) ซึ่งให้เห็นว่า กริยาเคลื่อนที่ที่แสดงการบ่งบอกในภาษาอังกฤษ กรณี “come” และ “go” เมื่อนำมาใช้เป็นสำนวนแล้ว มักจะเป็นการบอกในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงของสภาวะ (change of state) มากกว่าบ่งบอกการเคลื่อนที่ และอธิบายเพิ่มเติมว่า เมื่อ “come” และ “go” ถูกนำมาใช้ในเรื่องของการอธิบายสภาวะ หรือจิตใจของบุคคลในเชิงเปรียบเทียบ คือ การใช้ “come” ที่หมายถึง come to someone’s right mind (กลับมาสู่สภาวะที่เป็นปกติ) และการใช้ “go” ที่หมายถึง go out of someone’s mind หรือ go mad (หลุดออกจากสภาวะปกติ หรือ เสียสติ) และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับลักษณะของการเป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่แล้ว สภาวะปกติ (normal state) หมายถึง ศูนย์กลางของการบ่งบอก ดังนั้น การกลับสู่สภาวะปกติ จึงหมายถึง การเคลื่อนที่เข้าหา ศูนย์กลางของการบ่งบอก ส่วนการหลุดออกจากสภาวะปกติ จึงหมายถึง การเคลื่อนที่ออกจาก ศูนย์กลางการบ่งบอก

2.7 งานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ผลงาน บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีดังนี้

2.7.1 On the Deitic Use of Verbs of Motion Come and Go in Thai ของ Jack Gandour (1978) ศึกษาคำกริยา “มา” และ “ไป” ว่ามีความสอดคล้องกับคำกริยา “come” และ “go” ที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพตามแนวความคิดของคลาร์ก (1974) เช่น เป็นลมไป เป็นบ้าไป และ ฟื้นขึ้นมา เป็นต้น นอกจากนี้คำกริยา “ไป” และ “มา” ยังมีความหมายในเรื่องการประเมิน อีกด้วย เช่น ในประโยค เป็นอะไรไป เป็นต้น

2.7.2 คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในภาษาไทย ของ จินดา เสงสมบุรณ์ (2520) ได้ศึกษาคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ในภาษาไทย โดยศึกษาเรื่องกรากที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ และประเภทของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ จากการศึกษาพบว่า กรากที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ มี 2 ประเภทคือ 1. กรากไม่บอกสถานที่ มี 5 กราก ได้แก่ ผู้กระทำ ผู้ทรง-รับ ผู้มีส่วนร่วม เครื่องมือ ปริมาณ 2. กรากบอกสถานที่ มี 4 กราก ได้แก่ แหล่งเดิม จุดมุ่งหมาย จุดผ่าน บริเวณ ส่วนคำกริยาบอกการเคลื่อนที่สามารถแยกเป็นประเภทใหญ่ได้ 2 ประเภทคือ 1. คำกริยาบอกการเคลื่อนย้าย หมายถึง คำกริยาบอกการเคลื่อนที่ ซึ่งแสดงอาการเคลื่อนที่ของคำนามที่เป็นประธานของประโยค 2. คำกริยาบอกการเปลี่ยนที่ หมายถึงคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่ของนามที่เป็นกรรมในประโยค และจากการศึกษาเรื่องคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ซึ่งให้เห็นว่ากริยา

ประเภทนี้จะมีความหมายบ่งบอกการเคลื่อนที่ของคำนาม โดยที่การเคลื่อนที่อาจสัมพันธ์ได้ทั้งกับการบอกสถานที่ชนิดต่างๆ การกที่ไม่บอกสถานที่

2.7.3 Componential Analysis of Hausa Verbs of Motion: Markedness and Deixis ของ Elisabeth Mama Angulu (1985) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์อรรถลักษณะ ในภาษา Hausa การศึกษาค้นคว้านี้การเก็บข้อมูลจากนิทานภาษา Hausa โดยใช้เรื่อง การมีลักษณะต่างจากทั่วไป (Markedness) และตัวบ่งบอกเป็นเกณฑ์ในการศึกษา โดยเป็นการเก็บข้อมูลจากนิทานพื้นบ้าน 6 เรื่อง ของชาว Hausa ซึ่งเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ในประเทศไนจีเรีย และจากการศึกษาพบว่า ในภาษา Hausa นั้นมีความแตกต่างไปจากภาษาอังกฤษในเรื่องของการใช้ศูนย์กลางของการบ่งบอก ในภาษา Hausa ศูนย์กลางของการบ่งบอกจะอยู่ที่ปรากฏการณ์ภายนอก มากกว่าที่จะอยู่ที่ตัวผู้พูด เหมือนกับที่ปรากฏอยู่ในภาษาอังกฤษ

2.7.4 Subsidiary Verbs /Pay/ 'Go' and /Ma/ 'Come' in Thai ของ Suda Rangkupan (1992) ศึกษาความหมายของกริยารอง “ไป” และ “มา” ในประโยคที่มีวลีกริยารองในภาษาไทย และใช้กริยารอง “ไป” และ “มา” เป็นเกณฑ์ในการจำแนกประเภทของคำกริยาในภาษาไทย จากการศึกษาพบว่าการใช้กริยา ไป และมา เป็นกริยารองเมื่อประกอบในวลีกริยารองจะให้ความหมายในเชิงพื้นที่ และเวลา ในเชิงพื้นที่ “ไป” แสดงการเคลื่อนที่สู่จุดหมายในทิศทางที่ห่างออกจากจุดอ้างอิงของผู้พูด “มา” แสดงการเคลื่อนที่สู่จุดหมายในทิศทางที่มุ่งเข้าสู่จุดอ้างอิงของผู้พูด ในเรื่องเวลา “ไป” แสดงการมองเหตุการณ์ของผู้พูดว่าผู้พูดเห็นเหตุการณ์นั้นดำเนินเลยไปจากเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ “มา” แสดงการมองเหตุการณ์ของผู้พูดว่าผู้พูดเห็นเหตุการณ์ดำเนินมาจนถึงเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำ และในเรื่องของการจำแนกประเภทของคำกริยา จากการศึกษาพบว่า ในเชิงพื้นที่ คำกริยาที่สามารถปรากฏร่วมกับคำกริยาทั้งสองคือคำกริยาเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ คำกริยาเกี่ยวกับการครอบครอง คำกริยาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวโดยตรงของอวัยวะ และคำกริยาเกี่ยวกับการมอง และพบว่าคำกริยา “ไป” สามารถเกิดขึ้นหลังกริยาประเินค่าได้ ในเชิงพื้นที่ คำกริยาที่สามารถปรากฏร่วมกับคำกริยาทั้งสองมีทั้งคำกริยาที่แสดงกระบวนการ และคำกริยาแสดงสภาพ และคำกริยา มาสามารถเกิดหลังคำกริยาหลัก “ไป” เพื่อแสดงการเชื่อมโยงเหตุการณ์ “ไป” ซึ่งสิ้นสุดไปแล้วในอดีตกับเวลาที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำนั้น

2.7.5 การพรรณนาสถานที่ และการบ่งชี้สถานที่ในภาษาอิมปี ของสิทธิชัย สามียม (2540) ศึกษาหลักการใช้คำกริยาเคลื่อนที่บ่งชี้ในภาษาอิมปีโดยใช้แนวคิดเรื่องวัจนปฏิบัติศาสตร์ และ

มานุษยวิทยาประชานศาสตร์เป็นกรอบแนวคิด จากการศึกษาพบว่าการพรรณนาสถานที่ในภาษาอิมปีมี 3 ระบบคือ ระบบสัมพันธ์ ระบบแน่นอน และระบบเนื้อใน ในระบบแน่นอนเป็นการยึดเอาสภาพภูมิประเทศ คือระดับพื้นที่สูง-ต่ำ ในส่วนของการศึกษาคำกริยาเคลื่อนที่ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะคำกริยา ไป-มา และ เอาไป-เอามา จากการศึกษาพบว่าคำกริยาดังกล่าวสามารถทำหน้าที่เป็นคำกริยาหลัก และคำกริยารอง และสามารถใช้ได้ทั้งในสถานการณ์ที่มีการใช้สอดคล้อง และไม่สอดคล้องกับความหมายประจำคำ ในการใช้แบบไม่สอดคล้องกับความหมายประจำคำนั้น ชาวอิมปีมักจะเลือกใช้คำกริยาดังกล่าวซึ่งบ่งชี้ทิศตะวันตก และระดับพื้นที่ต่ำมาใช้มากกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า ทิศตะวันออก และระดับพื้นที่สูงมีความสำคัญในเชิงวัฒนธรรมมากกว่าทิศตะวันตก และระดับพื้นที่ต่ำ

ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าเมื่องานวิจัยชิ้นนี้เสร็จสิ้นลง ผลของการศึกษาจะสามารถนำมาเป็นแนวทางให้กับผู้ที่มีความสนใจในเรื่องการแปลคำกริยาทั้งสอง การเลือกใช้คำแปลให้เหมาะสมกับบริบท และมีความเป็นธรรมชาติในภาษาดั้งเดิม ซึ่งเป็นสิ่งที่นักแปลต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก และช่วยชี้ให้เห็นถึงแนวความคิด และมุมมองของคนในสังคมที่ใช้ภาษาอังกฤษที่แตกต่างกับคนในสังคมไทยในด้านต่างๆที่ปรากฏอยู่ในการใช้ภาษา และยังสามารถมองเห็นความแตกต่างลักษณะเดียวกันกับที่พบในกลุ่มคำกริยา “come” และ “go” ผ่านกลุ่มคำกริยา และกลุ่มคำศัพท์อื่น เช่น “bring” กับ “take”, “up” กับ “down” และ “here” กับ “there” เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาการแปลตัวบ่งบอกสถานที่ในนวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* เป็นภาษาไทย และเพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็นขั้นตอนดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษาการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” จากนวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* ของ Amy Tan เทียบกับฉบับแปลภาษาไทยคือ “มาจากสองฝั่งฟ้า” แปลโดย จิตรารักษ์ วันสพงศ์ “เมียเจ้า” แปลโดย นรา สุภัคโรจน์ และ “สามสายใยในเงาอดีต” แปลโดย จิรภรณ์ จันทวนิชกุล ตามลำดับ

3.2 เอกสารที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาข้อมูลจากนวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The bonesetter's Daughter* ของ Amy Tan เทียบกับฉบับแปลภาษาไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) นวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *The Joy Luck Club* ของ Amy Tan ปี 1989 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Vintage จำนวน 288 หน้า
นวนิยายฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง *มาจากสองฝั่งฟ้า* แปลโดย จิตรารักษ์ วันสพงศ์ พิมพ์ครั้งที่ 3 ปี 2545 จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์คุณพ่อบุญ จำนวน 344 หน้า
- 2) นวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *The Kitchen God's Wife* ของ Amy Tan ปี 1991 จัดพิมพ์โดย Ivy Books จำนวน 534 หน้า
นวนิยายฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง *เมียเจ้า* แปลโดย นรา สุภัคโรจน์ ปี 2547 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ มติชน จำนวน 580 หน้า

- 3) นวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *The Bonesetter's Daughter* ของ Amy Tan ปี 2001 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Flamingo จำนวน 340 หน้า
นวนิยายฉบับแปลภาษาไทยเรื่อง *สามสายใยในเงาอดีต* แปลโดย จิรภรณ์ จันทวนิชกุล ปี 2547 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ มติชน จำนวน 456 หน้า

ผู้วิจัยเลือกนวนิยายทั้งสามเล่มนี้มาศึกษา เพราะทั้งสามเล่มนี้มีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ ชวนติดตาม เนื้อหาหลักของนวนิยายทั้งสามเล่มบอกเล่าเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัว และเข้าใจง่าย จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลมีกลวิธีการแปลคำกริยา “come” และ “go” ได้ที่น่าสนใจอย่างยิ่ง และเนื่องจากนวนิยายทั้งสามเล่มนี้ ได้รับการแปลเป็นฉบับแปลภาษาไทยโดยผู้แปลสามท่าน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าภาษาแปลคำกริยา “come” และ “go” จากนวนิยายทั้งสามเล่ม โดยผู้แปลสามคน จึงน่าจะมีความเป็นสากล ไม่เป็นการยึดติดกับสำนวนการแปลของนักแปลเพียงคนเดียวคนหนึ่ง และมีความเหมาะสมที่จะนำมาศึกษาอย่างยิ่ง

3.3 การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ออกเป็นหัวข้อต่างๆดังนี้

- 1) แนวคิดด้านการแปลของนักวิชาการทั้งชาวต่างประเทศ และชาวไทย
- 2) ทฤษฎีการแปล
- 3) แนวคิดด้านการแปลวรรณกรรม
- 4) แนวคิดเรื่องตัวบ่งบอก
- 5) แนวคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่
- 6) แนวคิดเรื่องกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go”
- 7) บทความ เอกสาร งานวิจัย และวิทยานิพนธ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การเก็บข้อมูล

เนื่องจากวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาวิเคราะห์คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” จากนวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษ 3 เรื่อง เทียบกับฉบับแปลภาษาไทย ข้อมูลจึงมีปริมาณมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บข้อมูลดังนี้

- 1) อ่านต้นฉบับนวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* และฉบับแปลภาษาไทยคือ *มาจากสองฝั่งฟ้า*, *เมียเจ้า* และ *สามสายใยในเงาอดีต* เพื่อเก็บรวบรวมการใช้คำกริยา “come” และ “go” ทั้งหมดในทุกรูปแบบเงื่อนไขเวลา (Tense) คือ อดีต ปัจจุบัน และอนาคต เทียบกับข้อมูลที่ปรากฏในฉบับแปลเทียบกันเป็นประโยค โดยอาจมีการเก็บบริบทแวดล้อมเพื่อนำมาประกอบในการวิจัยเพิ่มเติม นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาจัดพิมพ์รวมกัน โดยเรียงจากประโยคภาษาอังกฤษ และตามด้วยประโยคภาษาไทย แยกออกเป็นแต่ละเรื่อง
- 2) อ่านต้นฉบับทั้งหมดอีกครั้งหนึ่งเพื่อพิจารณาว่ามีการเก็บข้อมูลครบถ้วนหรือไม่
- 3) จัดแบ่งประเภทข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) วิเคราะห์คำกริยา “come” และ “go” รวมทั้งบริบทแวดล้อมในงานต้นฉบับภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวความคิดเรื่องคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ของชาร์ลส์ เจ. ฟิลมอร์ และ อีฟ วี. คลาร์ก และจัดเป็นหมวดหมู่เข้าด้วยกัน
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลในงานแปลภาษาไทย เทียบกับต้นฉบับ โดยใช้ผลวิเคราะห์ที่ได้จากการเก็บข้อมูล ว่ามีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไรบ้าง ในเรื่องของศูนย์กลางการบ่งบอก วิเคราะห์ว่าในงานแปลมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งศูนย์กลางบ่งบอกหรือไม่อย่างไร

3.6 การนำเสนอผลการศึกษา การวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้ นำมาวิเคราะห์ และนำเสนอเป็นผลการศึกษาเพื่อแสดงถึงวิธีการแปลคำกริยา “come” และ “go” ในสถานการณ์ต่างๆ และวิเคราะห์ถึงความเหมือนและความต่างในเรื่องของการใช้ศูนย์กลางการบ่งบอระหว่างภาษาไทย และภาษาอังกฤษ อีกทั้งข้อเสนอแนะที่ควรศึกษาในหัวข้อที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 4

ความหมาย และการแปลคำกริยา “come” และ “go”

ในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 หัวข้อ ในหัวข้อแรกจะเป็นการอธิบายความหมายของคำกริยา “come” และ “go” โดยจะเป็นการแยกประเภททางความหมายของคำกริยาทั้งสองตามแนวคิดเรื่องคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของฟิลมอร์ (1971) และคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพของคลาร์ก (1974) ซึ่งนักวิชาการทั้งสองได้นำแนวความคิดเรื่องตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกมาเป็นเกณฑ์ในการจัดประเภท ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่พบจากการเก็บข้อมูล และจัดแยกเป็นประเภทตามแนวคิดของนักวิชาการทั้งสอง ส่วนหัวข้อที่สองผู้วิจัยจะนำเสนอในเรื่องของกลวิธีการแปลคำกริยา “come” และ “go” ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะจัดแยกประเภทกลวิธีการแปลโดยพิจารณาจากการแปลคำกริยาทั้งสอง ทั้งนี้เพราะคำกริยาทั้งสองคำนี้จัดได้ว่าเป็นคำกริยาที่มีความหมายประจำคำ กล่าวคือ ความหมายประจำคำของคำกริยา “come” คือ “มา” และ “ไป” คือความหมายประจำคำของคำกริยา “go” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำความหมายประจำคำของคำกริยาทั้งสองมาเป็นเกณฑ์ในการจัดแบ่งกลวิธีการแปลคำกริยาทั้งสอง

4.1 ความหมายของคำกริยา “come” และ “go”

จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า มีนักวิชาการสำคัญสองคนที่ได้ศึกษาคำกริยา “come” และ “go” ในรายละเอียด คนแรกคือ ฟิลมอร์ (1971) ได้ศึกษาคำกริยา “come” และ “go” และกล่าวว่าคำกริยาทั้งสองมีความหมายแสดงการเคลื่อนที่จากตำแหน่งหนึ่งไปยังอีกตำแหน่งหนึ่ง ส่วนคนที่สองคือ คลาร์ก (1974) ซึ่งได้กล่าวว่านอกเหนือไปจากการสื่อความหมายการเคลื่อนที่แล้ว คำกริยาทั้งสองยังมีความหมายแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ โดยคลาร์กได้นำแนวความคิดเรื่องการเคลื่อนที่ของฟิลมอร์มาอธิบายประกอบความหมาย ดังนั้น เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงได้จัดแยกความหมายคำกริยาออกเป็นสองประเภทดังกล่าวข้างต้น

4.1.1 คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่

คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่คือ คำกริยาที่ระบุการเคลื่อนที่เข้าหา และออกจากตำแหน่งต่างๆ ทั้งในด้านความหมายที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม ตำแหน่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการแสดงการเคลื่อนที่ได้แก่ ตำแหน่งตัวผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ และตัวละครสำคัญซึ่งอาจจะเป็นตัวละครที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิตแต่ถูกนำมากล่าวในถ้อยคำ และทำหน้าที่เป็นสิ่งสำคัญในถ้อยคำก็ได้ การที่ผู้พูดเลือกใช้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ไม่่ว่าจะเป็น “come” หรือ “go” จะสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของผู้พูดว่าให้ความสำคัญกับสิ่งใด นอกจากนี้ สิ่งที่ทำหน้าที่เป็นจุดสำคัญของถ้อยคำ จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกที่ปรากฏอยู่ใน “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่จะอยู่ที่ตำแหน่งผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ และตัวละครสำคัญอื่นๆ ที่ถูกกล่าวในถ้อยคำ

จากการรวบรวมข้อมูลในงานต้นฉบับภาษาอังกฤษของนวนิยายเรื่อง The Joy Luck Club, The Kitchen God’s Wife และ The Bonesetter’s Daughter ผู้วิจัยพบประเภทของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” ต่างๆ หัวข้อดังนี้

4.1.1.1 คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด

คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด หมายถึง คำกริยา “come” ที่แสดงความหมายการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด จากการรวบรวมข้อมูลในนวนิยายต้นฉบับ ผู้วิจัยพบข้อมูลประเภทนี้อยู่เป็นจำนวนมาก การแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด หมายถึง การเคลื่อนที่จากตำแหน่งหนึ่งที่อยู่ห่างออกไปจากตำแหน่งของผู้พูด และเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด ทั้งนี้ สิ่งที่เคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูดจะเป็นสิ่งมีชีวิต หรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ ดังตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 สถานการณ์: รูธเรียกเฟียกลับมาที่รถเพราะเฟียแต่งตัวเปิดเผยมากเกินไป
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

Suddenly Ruth noticed what Fia was wearing – low-slung jeans and a cropped shirt that bared a good six inches of belly. She must have had her jacket zipped up when they had left home.

Ruth lowered the car window and called out: “Fia, sweetie, come here a second....Am I wrong, or did your shirt shrink drastically in the last ten minutes?”

(The Bonesetter’s Daughter: 21)

สถานการณ์ของตัวอย่างข้างต้นเป็นตอนที่รุชขับรถพาเฟีย และคอรี่มาส่งที่โรงเรียน เมื่อเฟียและคอรี่ลงจากรถ และกำลังเดินเข้าโรงเรียน รุชสังเกตเห็นว่าเฟียแต่งตัวไม่เหมาะสมจึงเรียกเฟียกลับมาพูด ขณะที่รุชกล่าวถ้อยคำนี้ เป็นตอนที่เฟีย และคอรี่ได้ลงจากรถ และเดินห่างออกไปแล้ว รุชซึ่งนั่งอยู่ในรถเมื่อเห็นเฟียแต่งตัวไม่เรียบร้อย จึงได้เรียกเฟียให้กลับมาที่รถ เนื่องจากรุชไม่สามารถทำกริยาเคลื่อนที่ได้เนื่องจากตัวเองนั่งอยู่ในรถ คำกริยา “come” ที่ปรากฏเป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงการที่รุชเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางการบ่งบอกของการสนทนา และให้เฟียเคลื่อนที่เข้าหารุช นอกจากนี้ “here” ที่ปรากฏยังเป็นคำที่ช่วยสื่อความหมายว่ารุชได้เอาตัวเองเป็นศูนย์กลางการบ่งบอกอีกด้วย การเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นในตัวอย่างจึงเป็นการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด

ตัวอย่างที่ 2 สถานการณ์: ป้าเฮเลนเดินเข้ามาชวนให้เฟิร์ลไปช่วยตัดเค้ก
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

And suddenly everything—the flower arrangements on the plastic-topped tables, my mother’s memories of my childhood, the whole family—everything feels like a sham, and also sad and true. All these meaningless gestures, old misunderstandings, and painful secrets, why do we keep them up? I feel as if I were suffocating, and want to run away.

A hand taps my shoulder. It’s Auntie Helen.

“Not too tired?” she whispers.

I shake my head.

“Then come help me cut the cake. Otherwise I have to pay the restaurant extra.” And of course, I wonder what secret she’s about to confess now.

(The Kitchen God’s Wife: 33-34)

ตัวอย่างนี้เป็นตอนที่เฟิร์ลกำลังนึกถึงความสัมพันธ์กับแม่ที่ไม่ค่อยราบรื่น และป้าเฮเลนเข้ามาขัดจังหวะและขอความช่วยเหลือให้เฟิร์ลไปช่วยตัดเค้ก ลักษณะการเคลื่อนที่ในตัวอย่างนี้เป็นการเคลื่อนที่ของผู้ฟังที่เคลื่อนที่ไปพร้อมกับตัวผู้พูดเพื่อไปตัดเค้กที่อยู่ในห้องครัว เนื่องจากในขณะที่ป้าเฮเลนและเฟิร์ลกำลังสนทนากันนั้น ป้าเฮเลนยืนอยู่กับเฟิร์ลอยู่ในห้องนั่งเล่น แต่การเคลื่อนที่

ในสถานการณ์นี้เป็นการเคลื่อนที่ของผู้พูดและผู้ฟังที่เกิดขึ้นพร้อมกันเพื่อเคลื่อนที่ไปที่ห้องครัว คำกริยา “come” ที่ปรากฏในสถานการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงการที่ผู้พูดได้ให้ความสำคัญทั้งกับตัวผู้พูดเองและสถานที่ปลายทางที่ทั้งสองกำลังเคลื่อนที่ไปถึง

ตัวอย่างที่ 3 สถานการณ์: หยิงหยิงเล่าถึงกิจกรรมที่คนในบ้านต้องทำเมื่อใกล้ถึงเทศกาลไหว้พระจันทร์

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

Earlier in the summer, the servants had covered all the windows with bamboo curtains to drive out the sun. Every bed was covered with a woven mat, our only bedding during the months of constant wet heat. And the hot bricks of the courtyard were crisscrossed with bamboo paths. Autumn had come but without its cool mornings and evenings. And so the stale heat still remained in the shadows behind the curtains, heating up the acrid smells of my chamber pot, seeping into my pillow, chafing the back of my neck and puffing up my cheeks, so that I awoke that morning with a restless complaint.

(The Joy Luck Club: 68)

ตัวอย่างที่ 3 ข้างต้นเป็นลักษณะการใช้คำกริยา “come” เพื่ออธิบายการเคลื่อนที่ของเวลาและเหตุการณ์ทางธรรมชาติที่เคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการที่ผู้พูดเอาตัวเองเป็นจุดสำคัญของสถานการณ์ เนื่องจากคำกริยา “come” ที่ปรากฏอยู่ในสถานการณ์เป็นการบรรยายถึงการเคลื่อนที่ของฤดูกาลที่เคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด สะท้อนให้เห็นถึงการที่ผู้พูดยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางการบ่งบอก และให้สภาพแวดล้อม และเวลาเคลื่อนที่เข้าหาตัวเอง

ตัวอย่างทั้งสองข้างต้นเป็นตัวอย่างของคำกริยา “come” ที่มีความหมายการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด ทั้งนี้ สิ่งที่เคลื่อนที่จะมีลักษณะที่เป็นรูปธรรมเช่นในตัวอย่างที่ 1 และ 2 หรือเป็นนามธรรมเช่นในตัวอย่างที่ 3 ก็ได้ การเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูดในลักษณะเช่นนี้จะมีศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่ตัวผู้พูด ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของผู้พูดกับสิ่งต่างๆ รอบตัวว่า ผู้พูดได้ให้ความสำคัญอยู่ที่ตัวเองเหนือสิ่งอื่นใด โดยไม่สนใจถึงบุคคล หรือสิ่งอื่นๆ ที่กระทำกริยาเคลื่อนที่

4.1.1.2 คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้ฟัง

คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้ฟัง หมายถึง การเคลื่อนที่ของตัวผู้พูด หรือตัวละครอื่นๆ เข้าหาตัวผู้ฟัง ถึงแม้ว่าผู้พูด หรือตัวละครอื่นๆ จะเป็นฝ่ายที่กระทำกริยาเคลื่อนที่ ลักษณะการเคลื่อนที่เช่นนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงการที่ผู้พูดให้ความสำคัญกับตัวผู้ฟังมากกว่าตัวเอง แสดงให้เห็นถึงการให้เกียรติผู้ฟัง ในลักษณะการเคลื่อนที่ประเภทนี้ ศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่ตัวผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 4 สถานการณ์: รุชขอให้เกาหลิงช่วยแม่ที่อาจจะป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“Doctor!” GaoLing snorted. “I don’t believe this diagnosis, Alzheimer’s. Your uncle said the same thing, and he’s a dentist. Everybody gets old, everybody forgets. When you’re old, there’s too much to remember. I ask you, Why didn’t anyone have this disease twenty, thirty years ago? The problem is, today kids have no time anymore to see their parents. Your mommy’s lonely, that’s all. She has no one to talk to in Chinese. Of course her mind is a little rustled. If you stopped speaking, no oil for the squeaky wheel!”

“Well, that’s why I need your help. Can she come visit you, maybe for the week? It’s just that I have a lot of work this week and can’t spend as much time-”

(The Bonesetter’s Daughter : 102)

ตัวอย่างที่ 4 เป็นตอนที่รุชคุยกับเกาหลิงถึงอาการป่วยของลู่อิง จากบทสนทนาจะเห็นว่าตัวละครทั้งสองคือ รุช และเกาหลิง กำลังพูดถึงลู่อิง ซึ่งเป็นแม่ของรุชที่มีอาการความจำเสื่อม โดยตัวละครสำคัญในสถานการณ์นี้คือลู่อิง แต่เนื่องจากขณะที่ตัวละครทั้งสองคุยกันอยู่นี้ ลู่อิงไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ด้วย ดังนั้น เมื่อรุชขอให้เกาหลิงยอมให้ลู่อิงไปหาที่บ้าน รุชจึงให้ความสำคัญที่ตัวเกาหลิง ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ฟังแทน มากกว่าที่จะให้ความสำคัญอยู่ที่ตัวลู่อิง แม้ว่าลู่อิงจะเป็นตัวละครที่กระทำกริยาเคลื่อนที่ก็ตาม

ตัวอย่างที่ 5 สถานการณ์: แม่อบรมหญิงหึงเรื่องธรรมชาติที่แตกต่างกันของเด็กผู้ชาย และเด็กผู้หญิง

ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

My mother smiled and walked over to me. She smoothed some of my wayward hairs back in place and tucked them into my coiled braid. “A boy can run and chase dragonflies, because that is his nature,” she said. “But a girl should stand still. If you are still for a very long time, a dragonfly will no longer see you. Then it will come to you and hide in the comfort of your shadow.” The old ladies clucked in agreement and then they all left me in the middle of the hot courtyard.

(The Joy Luck Club: 72)

ตัวอย่างที่ 5 เป็นตัวอย่างของสถานการณ์ที่ผู้พูดให้ความสำคัญกับตัวผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในถ้อยคำโดยตรง แต่ทำหน้าที่เป็นบุคคลที่สามที่ถ่ายทอดคำสอนให้กับผู้ฟัง ผู้พูดได้ให้ความสำคัญอยู่ที่ตัวผู้ฟัง เพราะถึงแม้ว่าจะเป็นแมลงปอที่บินเคลื่อนที่เข้าหาตัวหญิงหึง แต่เพราะแมลงปอเป็นสัตว์ ไม่มีความนึกคิดเหมือนมนุษย์ ผู้พูดจึงไม่ได้ให้ความสำคัญที่แมลงปอ

คำกริยา “come” ที่มีความหมายการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้ฟังในตัวอย่างที่ 3 และ 4 แสดงให้เห็นถึงการที่ผู้พูดให้ความสำคัญอยู่ที่ตัวผู้ฟังมากกว่าตนเอง เป็นการแสดงถึงการให้เกียรติผู้ฟัง และเนื่องจากการให้ความสำคัญที่ตัวผู้ฟัง ดังนั้น ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ที่ตำแหน่งตัวผู้ฟังด้วยเช่นกัน

4.1.1.3 คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวละครสำคัญ

นอกเหนือไปจากความหมายของคำกริยา “come” ที่แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งของผู้พูด และผู้ฟังแล้ว คำกริยา “come” ยังแสดงความหมายการเคลื่อนที่เข้าหาตัวละครสำคัญที่ถูกกล่าวถึงในถ้อยคำได้อีกด้วย ทั้งนี้ การแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งของตัวละครสำคัญ จะเป็นตัวละครที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ได้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงเจตนาของผู้พูดที่ต้องการ

ที่จะให้ความสำคัญกับตัวละครอื่นๆ มากกว่าตัวเอง และตัวผู้ฟัง ในลักษณะการเคลื่อนที่เช่น ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกจะอยู่ที่ตัวละครสำคัญที่ถูกกล่าวถึงในถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 สถานการณ์: รุชต้องพาแม่ไปหาหมอตามที่นัดเวลาเอาไว้
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“You surprise?” LuLing wore a look of absolute joy.

“You should tell the doctor your good news.”

“LuLing beamed, then added, “I win all for you.”

Ruth felt twinge in her chest. It quickly grew into an ache. She wanted to embrace her mother, shield her, and at the same time she wanted her mother to cradle her, to assure her that she was okay, that she had not had a stroke or worse. That was how her mother had always been, difficult, oppressive, and odd. And in exactly that way, LuLing had loved her. Ruth knew that, felt it. No one could have loved her more. Better perhaps, but not more.

“Thanks, Ma. It’s wonderful. We’ll talk about it later, what to do with the money. But now we have to go. The doctor said we could still come at four, and we shouldn’t be late.”

LuLing turned crabby again. “You fault we late.”

(The Bonesetter’s Daughter: 55)

ตัวอย่างนี้เป็นตอนที่รุชช่วยเหลือทางการเงินที่ลี้มอยู่ในบ้าน ก่อนที่จะออกไปหาหมอที่นัดไว้ตอนสี่โมง และเมื่อเจอกระเป๋า ลู่หลิงหยิบคูปองชิงโชคที่ลู่หลิงเข้าใจว่าตัวเองชนะได้รางวัลให้รุชดู จากคำพูดของรุชแสดงให้เห็นว่าผู้พูดให้ความสำคัญกับตัวหมอ ที่ลู่หลิง และรุชจะไปหา ซึ่งในบริบทก่อนหน้านี้ได้มีการกล่าวถึงเรื่องการต้องไปหาหมออยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น จึงจะเห็นว่าผู้พูดได้ให้ความสำคัญกับตัวละครสำคัญ มากกว่าตัวเอง และผู้ฟัง

จากตัวอย่างที่ 6 จะเห็นได้ว่า ผู้พูดในแต่ละตัวอย่างล้วนกระทำการกริยา แต่ทว่าผู้พูดก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวเอง หรือการที่ตัวเองกระทำการกริยาแสดงการเคลื่อนที่ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้พูดต้องการให้ความสำคัญกับตัวละครเป็นหลัก ดังนั้น ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกจึงอยู่ที่ตัวละครสำคัญ แทนที่จะอยู่ที่ตัวผู้พูด

4.1.1.4 คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสถานที่

ลักษณะของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” ในภาษาอังกฤษลักษณะหนึ่งที่โดดเด่น ก็คือทำให้ความสำคัญกับสถานที่ ฟิลมอร์ได้อธิบายการให้ความสำคัญลักษณะเช่นนี้ไว้ว่า สถานที่ที่ปรากฏในถ้อยคำ จะเป็นสถานที่ที่ผู้พูด และผู้ฟังรู้จักเป็นอย่างดี เมื่อมีการกล่าวถึงสถานที่นั้นๆ ในถ้อยคำ

ตัวอย่างที่ 7 สถานการณ์: หลังจากที่มาพบสภาพของหิงหิงที่ประอะเป๋นไปด้วย โคลน และเกล็ดปลา อาม่าคุหิงหิงว่าถ้าทำตัวซุกซนอีก แม่ของหิง-หิงคงจะไล่ทั้งอาม่า และหิงหิงไปคุณหมิง

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

“Your mother, now she will be glad to wash her hands of you,” Amah said with great remorse. “She will banish us both to Kunming.” And then I was truly frightened, because I had heard that Kunming was so far away nobody ever came to visit, and that it was a wild place surrounded by a stone forest ruled by monkeys.

(The Joy Luck Club: 77)

จากตัวอย่างที่ 7 เป็นบทบรรยายที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจชื่อเสียงของคุณหมิงว่าเป็นเมืองที่ค่อนข้างด้าหลัง ไม่เจริญ เนื่องจากหิงหิงรู้สึกกลัวทันทีเมื่ออาม่าขู่ว่าแม่จะส่งหิงหิงกับอาม่าไปเมื่อหิงหิงนึกสภาพของเมืองที่ไม่มีใครอยากไปเพราะความกันดาร หิงหิงจึงให้ความสำคัญกับสถานที่มากกว่าตัวละครที่กระทำกริยา

จากตัวอย่างที่ 7 เป็นตัวอย่างของการใช้ คำกริยา “come” ที่ผู้พูดได้ให้ความสำคัญกับสถานที่มากกว่าตัวผู้พูด หรือผู้ฟัง ทั้งนี้ สถานที่ที่ถูกนำมาพูดถึงในถ้อยคำจะต้องเป็นสถานที่ที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความคุ้นเคยร่วมกันเป็นอย่างดี

4.1.1.5 คำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ออกจากตัวผู้พูด

เมื่อเปรียบเทียบความหมายคำกริยา “come” และ “go” จะพบว่าทั้งสองคำนี้มีความหมายที่ตรงข้ามกัน คำกริยา “go” มีความหมายที่ซับซ้อนน้อยกว่าคำกริยา “come” คำกริยา “go” ที่แสดงความหมายเคลื่อนที่ จะแสดงการเคลื่อนที่ที่ออกจากห่างจากตำแหน่งของผู้พูด และในกรณีที่เป็นกรกล่าวถึงการเคลื่อนที่ของผู้พูด คำกริยา “go” ก็จะแสดงความหมายการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งเดิมของผู้พูด

ตัวอย่างที่ 8 สถานการณ์: หวูซิงมาหาแม่ของอันเหมยที่ห้อง แม่จึงต้องไล่อันเหมยไปนอนกับคนใช้

ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

A few days after Wu Tsing had arrived home, I awoke in the middle of the night. My mother was rocking my shoulder gently.

“An-mei, be a good girl,” she said in a tired voice. “Go to Yan Chang’s room now.”

I rubbed my eyes and as I awoke I saw a dark shadow and began to cry. It was Wu Tsing.

“Be quiet. Nothing is the matter. Go to Yan Chang,” my mother whispered.

(The Joy Luck Club: 228)

สถานการณ์ข้างต้นเป็นตอนที่หวูซิงมาหาแม่ของอันเหมยที่ห้องเพื่อหลับนอนด้วย ซึ่งในตอนนั้นอันเหมยนอนอยู่ด้วย แม่จึงต้องปลุกอันเหมย และบอกให้อันเหมยไปนอนห้องคนใช้ ตัวอย่างข้างต้นเป็นตัวอย่างของคำกริยา “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งผู้พูด แม่ซึ่งเป็นผู้พูดได้สั่งให้อันเหมยไปนอนที่ห้องคนใช้เพราะว่าหวูซิงและแม่ต้องการใช้ห้องนอนนี้

ตัวอย่างที่ 9 สถานการณ์: เจียงเว่ยลีทำความสะอาดบ้าน

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

All night long I cleaned my house to forget. I shook my curtains, beat my sofa, dusted my tables and the rail going up my stairs. I wiped down the TV set, wiped the picture underneath:

Jimmy, always so young.

I went into my bedroom, changed the sheets on my bed, the same bed I shared with Jimmy, the curve of his body still sunken in.

(The Kitchen God's Wife : 93)

ตัวอย่างนี้เป็นตอนที่เจียงเว่ยลิ่งมือทำความสะอาดบ้าน คำกริยา “go” ที่ปรากฏในบทบรรยายนี้ไม่ได้เป็นการเคลื่อนที่ของผู้ฟังหรือผู้อื่นออกจากตำแหน่งของผู้พูด ทั้งนี้เนื่องจากตัวผู้พูดเป็นตัวละครที่กระทำกริยาเคลื่อนที่ ดังนั้น เมื่อคำกริยา “go” ถูกนำมาใช้อธิบายการเคลื่อนที่ของผู้พูดคู่กับ “into” ซึ่งมีความหมายการเคลื่อนที่จากแห่งหนึ่งไปยังสถานที่อีกแห่งหนึ่ง ก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนที่ของผู้พูดจากตำแหน่งหนึ่งไปสู่ห้องนอน

ตัวอย่างที่ 10 สถานการณ์: รูธนึกถึงเหตุการณ์ในอดีตที่ตัวเองทะเลาะกับแม่
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

Ruth now reflected that in all the years gone by, she and her mother had never talked about what had happened. She put down the diary. Forever did not mean what it once had. Forever was what changed in inevitably over time. She felt a curious sympathy for her younger self, as well as an embarrassed hindsight in how foolish and egocentric she had been.

(The Bonesetter's Daughter: 140-141)

คำกริยาที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 10 เป็นรูปแบบการใช้คำกริยาที่เป็นรูปวลี “go by” ที่เกี่ยวข้องกับเวลา มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ของเวลา ในพจนานุกรม Oxford Phrasal Verbs (Oxford, 2006 : 139) ได้ให้นิยาม “go by” ไว้ว่า “to pass” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเวลา คำกริยา “go” ตัวอย่างข้างต้นแสดงการเคลื่อนที่ของเวลาที่เคลื่อนที่จากอนาคตผ่านตัวผู้พูดไปสู่อดีต ซึ่งเป็นจุดที่อยู่ห่างออกไปจากตัวผู้พูด ทัศนคติที่สะท้อนให้เห็นออกมาคือการทำผู้พูดยึดเอาตัวเองเป็นสิ่งที่อยู่กับที่ หรือทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก และให้เวลาเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่เข้ามาและผ่านตัวผู้พูดไป

4.1.2 คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ

คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ คือคำกริยาที่นำมาใช้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง คลาร์ก (1974) กล่าวว่าเมื่อนำคำกริยา “come” และ “go” มาอธิบายด้วยเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอก จะพบว่า ศูนย์กลางการบ่งบอกของคำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ จะปรากฏอยู่ที่สภาพปกติตามความคิดของผู้พูด

4.1.2.1 คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ

นอกเหนือไปจากการแสดงความหมายการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ และตัวละครสำคัญแล้ว คำกริยา “come” สามารถระบุการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดหวังได้อีกด้วย คลาร์ก (1974) ได้อธิบายการเคลื่อนที่ลักษณะเช่นนี้ไว้ว่าเป็นการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดหวังว่าจะเกิดขึ้น เมื่อนำมาประกอบกับแนวความคิดเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอก ก็สามารถอธิบายได้ว่าศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่สภาพปกติ

ตัวอย่างที่ 11 สถานการณ์: ครูพันชวนเกาหลิง และเจียงเว่ยลี่ไปหาที่อยู่ หลังจากที่ถูกทราบข่าวว่ากิจการของครอบครัวของเกาหลิงถูกขายให้กับคนอื่นไปแล้ว

ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

Teacher Pan sighed. “At least the war is over and we can see if our friends at the medical school might know of rooms where we can squeeze in.”

“I’m not going,” GaoLing said.

How could she said this after all she had told me about her husband?

“You’d stay with that demon?” I exclaimed.

“This is our family’s ink shop. I’m not walking away from it. The war is over, and now I’m ready to fight back.”

I tried to argue and Teacher Pan patted my arm. “Give her time. She’ll come to her senses.”

(The Bonesetter’s Daughter: 266)

ตัวอย่างนี้เป็นตอนที่เกาหลิง เจียงเว่ยลี่ และครูพันรู้ว่าร้านทำหมึก ซึ่งเป็นกิจการของครอบครัวถูกขายให้คนอื่นไป ครูพันจึงชวนให้ทั้งสองเดินทางออกจากที่นั่นเพื่อไปหาเพื่อนที่วิทยาลัยแพทย์เพื่อหาที่อยู่ แต่เนื่องจากเกาหลิงยังคงยึดมั่นอยู่กับกิจการของครอบครัว หล่อนจึงไม่ต้องการจากไป ตัวอย่างนี้จะแตกต่างกับตัวอย่างข้างต้น เนื่องจากเกาหลิงไม่ได้หมดสติไป แต่สภาพปกติในสถานการณ์นี้คือ การที่ตัวเกาหลิงตระหนักว่าตนเองไม่สามารถยึดติดกับบ้านที่ถูกทำลายเพราะสงครามได้อีกต่อไป

ตัวอย่างที่ 11 เป็นลักษณะการใช้คำกริยาในรูปแบบสำนวน ลักษณะการใช้คำกริยา “come” เช่นนี้จะมีความหมายในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสภาพมากกว่าการเคลื่อนที่ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแง่ของศูนย์กลางการบ่งบอก จะพบว่า ศูนย์กลางการบ่งบอกจะอยู่ที่ตำแหน่งของสภาพปกติ ซึ่งเมื่ออธิบายด้วยเรื่องการเคลื่อนที่ “come” จึงแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติตามความเห็นของผู้พูด

ตัวอย่างที่ 12 สถานการณ์: เจียงเว่ยลี่บรรยายถึงเหตุการณ์หลังจากที่เครื่องบินญี่ปุ่นทิ้งระเบิด
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

If you asked me how many minutes, how many hours went by before I was found, I could not tell you. When my senses came back, this was all I knew: I was sitting on a bench, staring a chestnut in my hand.

(The Kitchen God's Wife: 272)

ตัวอย่างที่ 12 นี้เป็นตัวอย่างของคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” สถานการณ์ในตัวอย่างนี้เป็นตอนที่ตัวละครที่ทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องกล่าวถึงตัวเองหลังจากบ้านเมืองเกิดความวุ่นวายเมื่อเครื่องบินญี่ปุ่นทิ้งระเบิด คำกริยา “come” ที่ปรากฏอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพไม่ปกติ คือ สภาพที่ตัวละครทำอะไรไม่ถูก กลับเข้าสู่สภาพปกติ คือ สภาพที่ตัวละครรู้สึกตัว นอกจากนี้ “back” ที่ปรากฏคู่กับคำกริยา “come” สื่อความหมายการเคลื่อนที่กลับสู่ตำแหน่งที่เคยอยู่ก่อนหน้า และเมื่ออธิบายด้วยแนวคิดเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกและการเคลื่อนที่ จะพบว่า คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” จะมีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกปรากฏอยู่ที่สภาพปกติ และแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ

4.1.2.2 คำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติ

คลาร์กได้อธิบายว่า คำกริยา “go” ที่มีความหมายในเชิงสำนวน ไม่ได้แสดงการเคลื่อนที่ แต่จะมีความหมายเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดหวังว่าจะเกิดขึ้น เมื่อนำมาประกอบการอธิบายกับเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอก คลาร์กได้อธิบายว่า สภาพปกติ หรือ สภาพที่ผู้พูดคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก ดังนั้น คำกริยา “go” จึงหมายถึง การหลุดออกจากสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดหวังว่าจะเกิดขึ้น และเปลี่ยนไปสู่สภาพที่ไม่ปกติ และเป็นสภาพที่ผู้พูดไม่คาดหวัง

ตัวอย่างที่ 13 สถานการณ์: รุชจินตนาการว่าถ้าหากบอกความจริงกับแม่เรื่องที่แลนซ์ทำเธอ
ต้อง แม่จะรู้สึกเช่นไร
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

That night, Ruth tried to tell her mother what had happened.

“Ma? I’m scared.”

“Why scared?” LuLing was ironing. The room had the smell of fried water.

“That man Lance, he was mean to me-”

Her mother scowled, then said in Chinese: This is because you’re always bothering him.

You think he wants to play with you – he doesn’t! Why do you always make trouble...?”

Ruth felt sick to her stomach. Her mother saw danger where there wasn’t. And now that something was truly really awful, she was blind. If Ruth told her the actual truth, she would probably go crazy. She’d say she didn’t want to live anymore. So what difference did it make? She was alone. No one could save her.

(The Bonesetter’s Daughter : 126)

จากตัวอย่างที่ 13 เป็นตอนที่รุชเข้าใจว่าตัวเองตั้งท้องกับแลนซ์ คำกริยา “go” ในตัวอย่างนี้ใช้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพของกลุ่มหลังจากเดิมเป็นคนใจเย็น และมีเหตุผล ไปเป็นคนที่ควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ได้เมื่อรู้ว่ารุชตั้งท้อง ความมีเหตุผลของแม่ทำหน้าที่เป็นสภาพปกติ ส่วนพฤติกรรมของแม่เปลี่ยนไปคือสภาพที่ไม่ปกติตามความคิดของรุช ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายเหตุการณ์ที่น่าจะเกิดขึ้นเมื่อตัวเองบอกความจริงของแม่ ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นถึงคำกริยา “go” ที่

แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ จากเดิมที่เป็นสภาพในแง่บวกตามความคาดหวังของผู้พูด ได้เปลี่ยนไปเป็นสภาพเชิงลบ ซึ่งมีความหมายที่ตรงข้ามกับคำกริยา “come” ที่อธิบายถึงการกลับคืนสู่สภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดหวัง ซึ่งมีความหมายในเชิงบวก

ตัวอย่างที่ 14 สถานการณ์: อาร์ตพูดเชิงเปรียบเทียบถึงนิสัยของรุฐที่ชอบปฏิเสธน้ำใจจากคนอื่นเหมือนกับคนที่กำลังจะตาบอด

ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“You’re like someone who has cataracts and wants to see, but you refuse to have an operation because you’re afraid you’ll go blind. You’d rather go blind slowly than take a chance. And then you can’t see that the answer is right in front of you.”

(The Bonesetter’s Daughter: 309)

ตัวอย่างที่ 14 เป็นตัวอย่างของคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “go” สถานการณ์ในตัวอย่างเป็นตอนที่อาร์ตพูดถึงนิสัยรุฐที่มักปฏิเสธความช่วยเหลือของคนอื่นมากเกินไป ทั้งๆ ที่ตนเองเดือดร้อนอย่างหนัก อาร์ตจึงเปรียบเทียบรุฐว่าเป็นคนที่กำลังจะตาบอด ทั้งๆ ที่มีโอกาสที่จะหายได้ถ้าเข้ารับการรักษา คำกริยา “go” ในตัวอย่างแสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพปกติ คือ สภาพของคนปกติที่สามารถมองเห็น มีสายตาดี ไปสู่สภาพไม่ปกติ คือสภาพมองไม่เห็น ทั้งนี้ การเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นเป็นการเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติ นอกจากนี้คำกริยา “go” ในตัวอย่างนี้ ก็ปรากฏคู่กับคำว่า “blind” ด้วย เพื่อสื่อความหมายอาการตาบอด

จากตัวอย่างของการสื่อความหมายของกริยา “come” และ “go” ข้างต้น จะทำให้ทราบถึงประเภทของการสื่อความหมายของกริยาทั้งสองว่าสามารถแยกได้สองประเภทหลักๆ คือ คำกริยา “come” และ “go” ที่มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ ตามแนวคิดของฟิลมอร์ (1971) และคำกริยา “come” และ “go” ที่มีความหมายแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ ตามแนวคิดของคลาร์ก (1974)

คำกริยา “come” ที่แสดงการเคลื่อนที่ที่มีความหมายที่ซับซ้อนมากกว่าคำกริยา “go” คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ และสิ่งที่ถูกกล่าวถึงในถ้อยคำ การใช้กริยา “come” สามารถสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อตัวเอง ผู้ฟัง สถานที่ และสิ่งที่ถูก

กล่าวถึง ส่วนคำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งของผู้พูด และการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งเดิมของผู้พูด

คำกริยา “come” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ จะแสดงความหมายการกลับสู่สภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดหวัง ซึ่งเป็นสภาพที่มีความหมายในเชิงบวก ส่วนคำกริยา “go” จะแสดงการหลุดออกจากสภาพปกติ หรือเป็นสภาพที่ผู้พูดไม่คาดหวัง และมีความหมายในเชิงลบ และเมื่อนำแนวคิดเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกมาศึกษาเกี่ยวกับคำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงความการเปลี่ยนแปลงสภาพ จะพบว่า ศูนย์กลางของการบ่งบอกจะอยู่ที่สภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดหวัง และเมื่อนำมาอธิบายประกอบกับการเคลื่อนที่ จะพบว่าคำกริยา “come” เป็นการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ ส่วนคำกริยา “go” จะเป็นการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นการแยกประเภทเพื่อให้เห็นการสื่อความหมายของคำกริยา “come” และ “go” ทั้งความหมายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ และการเปลี่ยนแปลงสภาพ และจากตัวอย่างทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าคำกริยา “come” จะมีความหมายที่ซับซ้อนมากกว่าคำกริยา “go” ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าเมื่อนำคำกริยาทั้งสองนี้มาเชื่อมโยงกับการแปล ผู้แปลจะมีกลวิธีการแปลคำกริยาทั้งสองนี้แตกต่างกันในด้านใดบ้าง ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

4.2 การแปลคำกริยา “come” และ “go”

นวนิยายฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* ได้รับการแปลโดยใช้ชื่อภาษาไทยว่า มาจากสองฝั่งฟ้า เมียเจ้า และสามชายในเงาอดีต ตามลำดับ นวนิยายทั้งสามเรื่องนี้มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ และความขัดแย้งของแม่ และลูก ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้เติบโตขึ้นในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงมีพื้นฐานทางความคิดแตกต่างกัน และนำไปสู่ความขัดแย้งในที่สุด ในการแปลนวนิยายทั้งสามเรื่องนี้ ผู้แปลจะต้องมีความรู้ และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความหมาย และเลือกใช้คำเพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านนวนิยายได้อย่างมีรรถรส ผู้วิจัยมีความสนใจเรื่องของคำกริยา “come” และ “go” ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าผู้แปลมีกลวิธีการแปลคำกริยาทั้งสองด้วยกลวิธีใดบ้าง และจากการรวบรวมข้อมูลในต้นฉบับเทียบกับฉบับแปล ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลมีกลวิธีการแปลที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยได้แยก วิเคราะห์ข้อมูล และจัดเป็นหัวข้อดังนี้

4.2.1 การแปลคำกริยา “come”

คำกริยา “come” เป็นคำกริยาที่มีความหมายประจำคำ กล่าวคือ เมื่อแปลคำกริยา “come” เป็นภาษาไทย คำที่มักนำมาใช้เทียบเคียงคือคำ “มา” ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า “มา” สามารถทำหน้าที่เป็นคำกริยาตามลำพัง หรืออาจเกิดคู่กับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่อื่นๆ ก็ได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อนำข้อมูลการแปลคำกริยา “come” ในงานฉบับแปลมาศึกษา ผู้วิจัยพบว่านอกเหนือไปจากการแปลคำกริยา “come” ด้วยความหมายประจำคำแล้ว ผู้แปลยังมีกลวิธีการแปลคำกริยา “come” ที่น่าสนใจอื่นๆ อีก ซึ่งผู้วิจัยสามารถจัดแยกประเภทการแปลคำกริยา “come” ได้ดังต่อไปนี้

4.2.1.1 การแปลด้วยความหมายประจำคำ

เนื่องจากคำกริยา “come” สามารถเทียบเคียงได้กับคำกริยา “มา” ในภาษาไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพบข้อมูลที่มีการแปลด้วยการใช้ความหมายประจำคำอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ ข้อมูลที่พบมีทั้งคำกริยา “come” ที่แสดงความหมายการเคลื่อนที่ และคำกริยา “come” ที่แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 15 สถานการณ์: แมรีเรียกลูกทั้งสองให้มาสวัสดิ์เพิร์ต และฟิล
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“Jennifer and Michael,” she calls, and snaps her fingers. “Come here and say hello to your auntie and uncle.” She pulls her two teenage children over to her side, and gives them each squeeze.

(The Kitchen God’s Wife: 21)

“เจนนิเฟอร์ ไมเคิล” เธอร้องเรียก และคิดนี้ว่า “มาสวัสดิ์นี่หน่อยสิจ๊ะ” แมรีลากลูกสาวและลูกชายวัยรุ่นของเธอมาข้างๆ บีบแขนทั้งสองเป็นการเตือน “ไหน พูดว่ายังงัยจ๊ะ” เด็กทั้งสองจ้องเราด้วยสีหน้าเบื่อหน่าย พิมพ์อะไรในคอ

(เมียเจ้า: 39)

ตัวอย่างที่ 15 เป็นสถานการณ์ที่แมรีเรียกให้ลูกของตัวเองที่อยู่อีกมุมห้องหนึ่งมากล่าวทักทายน้ำ ตัวละครที่กระทำกริยาเคลื่อนที่คือ ลูกๆ ที่เคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งของแมรีซึ่งเป็นผู้พูด ดังนั้น ศูนย์กลางการบ่งบอกในสถานการณ์นี้จึงปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด

ในส่วนของฉบับแปล พบว่าผู้แปลได้แปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” ในสถานการณ์นี้ด้วยการใช้คำที่มีความหมายประจำคำโดยเทียบเคียงคำกริยา “come” กับคำกริยา “มา” ในภาษาไทย เพื่อแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของตัวละครที่กระทำกริยาเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด

ตัวอย่างที่ 16 สถานการณ์: หยงหยงแล้วถึงกิจกรรมที่คนในบ้านต้องทำเมื่อใกล้ถึงเทศกาล

ไหว้พระจันทร์

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

Earlier in the summer, the servants had covered all the windows with bamboo curtains to drive out the sun. Every bed was covered with a woven mat, our only bedding during the months of constant wet heat. And the hot bricks of the courtyard were crisscrossed with bamboo paths. Autumn had come but without its cool mornings and evenings. And so the stale heat still remained in the shadows behind the curtains, heating up the acrid smells of my chamber pot, seeping into my pillow, chafing the back of my neck and puffing up my cheeks, so that I awoke that morning with a restless complaint.

(The Joy Luck Club: 68)

เมื่อต้นฤดูร้อน คนรับใช้นำมู่ลี่ไม้ไผ่มาปิดหน้าต่างเพื่อบังแสงอาทิตย์ ที่นอนทุกหลังมีเสื่อสานคลุมไว้ ซึ่งเป็นที่นอนหลังเดียวของเรา ระหว่างช่วงเดือนนั้นร้อนและเปียกชื้น และก้ออนอิฐร้อนๆ ในลานบ้านถูกปูทับด้วยทางเดินไม้ไผ่สาน ฤดูใบไม้ร่วงมาถึงแล้วแต่ปราศจากยามเช้าและยามค่ำที่เย็นชื่น และความร้อนอับยังคงอวลอยู่ในเงื่อมเงาเบื้องหลังผ้าม่าน กระโถนปัสสาวะของฉันทิ้งกลิ่นฉุนอยู่ในโอร้อน ชิมซาบเข้าไปในหมอน ภูโถบริเวณหลังคอกและทำให้แก้มของฉันทิ้งร่อง ดังนั้น ฉันทิ้งตื่นนอนขึ้นในยามเช้าด้วยปากที่พร่ำบ่นไม่หยุดหย่อน

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 76)

สถานการณ์ในตัวอย่างที่ 16 เป็นตอนที่ตัวละครบรรยายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในช่วงเทศกาลไหว้พระจันทร์ ในตัวอย่างนี้ ผู้พูดได้ใช้คำกริยา “come” อธิบายการเคลื่อนที่ของเวลาที่เคลื่อนที่ผ่านตัวผู้พูดไปสู่อดีต ดังนั้น ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด แสดงให้เห็นว่าผู้พูดเอาตนเองเป็นจุดศูนย์กลาง และมองว่าธรรมชาติเป็นสิ่งที่เคลื่อนที่ผ่านตัวผู้พูดไป ในส่วนของฉบับแปล พบว่าผู้แปลยังคงแปลด้วยการใช้ความหมายประจำคำ “มา” เพื่อแสดงการเคลื่อนที่ของเวลาซึ่งเป็นนามธรรม เช่นเดียวกันกับที่ใช้ในการแปลความหมายการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรม

ตัวอย่างที่ 15 และ 16 เป็นตัวอย่างของการแปลคำกริยา “come” ด้วยคำที่มีความหมายประจำคำ “มา” โดยที่ผู้แปลเลือกใช้ “มา” ทำหน้าที่เป็นกริยาหลักของประโยค อย่างไรก็ตาม ในการแปลคำกริยา “come” ด้วยคำที่มีความหมายประจำคำ ผู้วิจัยพบว่ามีข้อมูลบางส่วนที่ผู้แปลเลือกแปลคำว่า “มา” ประกอบกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่อื่นๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากการตีความสถานการณ์ และตัวละครที่ทำหน้าที่กระทำกริยา ดังตัวอย่างที่ 17

ตัวอย่างที่ 17 สถานการณ์: ลู่หลิงเข้ามาต่อว่ารุธหลังจากที่รู้ว่ารุธแอบไปเที่ยวที่ชายหาดมา ทั้งที่ลู่หลิงเคยสั่งห้ามเอาไว้

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

A few days after that, LuLing came into Ruth’s room, accusing her of having gone to the beach. When Ruth had lied and said she had not, LuLing showed Ruth the sneakers she had left by the front door. She banged them together and a storm of sand rained down.

(The Bonesetter’s Daughter : 140)

สองสามวันหลังจากนั้น ลู่หลิงเดินปึงปึงเข้ามายังห้องนอนรุธ กล่าวหาว่าแอบไปเที่ยวชายหาด รุธโกหก ปฏิเสธว่าไม่ได้ไป ลู่หลิงจึงเดินไปหยิบรองเท้าผ้าใบของรุธที่ถอดไว้หน้าประตู และตบรองเท้าทั้งสองข้างเข้าด้วยกัน ทรายหล่นลงมาเป็นสาย

(สามสายใยในเงาอดีต: 202)

ตัวอย่างข้างต้นนี้เป็นตอนที่รุธอยู่ในห้องตัวเอง และแม่ได้เดินเข้ามาต่อว่าเรื่องที่รุธแอบไปเที่ยวทะเลโดยไม่ขออนุญาต และเนื่องจากตัวอย่างนี้เป็นบทบรรยาย ที่ไม่ได้กล่าวแน่ชัดว่าใครเป็นผู้พูด แต่ถ้าพิจารณาจากผู้อ่านที่ทำหน้าที่เป็นผู้ฟัง และตัวละครที่ทำการเคลื่อนที่ จะเห็นได้ว่าการเคลื่อนที่ในตัวอย่างนี้เป็นการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งตัวละครสำคัญคือ รุธ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับลู่หลิง ซึ่งเป็นตัวละครที่แสดงกริยาเคลื่อนที่ ผู้บรรยายจึงใช้คำกริยา “come” แทนการใช้คำกริยา “go”

ในฉบับแปลจะเห็นได้ว่าผู้แปลได้เพิ่ม “เดินปึงปึง” เพื่อประกอบท่าทางของตัวละครโดยเป็นการตีความจากคำว่า “accuse” ที่สื่ออารมณ์ไม่พอใจของรุธ และแสดงทิศทางกริยาเคลื่อนที่ของตัวละครด้วยคำว่า “เข้ามา”

ในตัวอย่างที่ 17 นี้จะเห็นได้ว่าผู้แปลได้เสริมว่า “เดินปึงปึง” เพื่อแสดงอารมณ์ของตัวละครที่ทำกริยาเพิ่มเติม ซึ่งการเสริมคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “เดินปึงปึง” เกิดจากการตีความสถานการณ์ของผู้แปล เพราะในสถานการณ์ก่อนหน้านี้นี้ แม่ได้บอกธูว่าไม่ให้ไปเล่นที่ชายหาดอีก

ตัวอย่างที่ 18 สถานการณ์: เวิร์ลขับรถกลับกลับไปที่บ้านแม่อีกครั้งเพราะเทศซ่า และคลีโอ
อยากเข้าห้องน้ำ

ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

My mother is standing outside the house when we return.

“I tried to chase you, but you were too fast,” she says as soon as I get out of the car. “And then I knew you would remember and come back.” Tessa and Cleo are already racing up the stairs.

(The Kitchen God’s wife: 56)

แม่ของฉันยืนอยู่หน้าบ้านตอนที่เราเลี้ยวรถกลับไป

“แม่พยายามวิ่งตาม แต่พวกเธอขับเร็วกันจริงๆ” แม่พูดเจ็ยแจ้วทันทีที่ฉันลงจากรถ “แต่แม่รู้ว่าลูกคงจำได้และเลี้ยวกลับมาเอง” เทศซ่าและคลีโอวิ่งจู่ดขึ้นบันได

(เมียเจ้า : 77)

ตัวอย่างนี้เป็นตัวอย่างของการใช้คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด โดยที่มีตัวผู้ฟังเป็นตัวละครที่กระทำกริยาเคลื่อนที่ ดังนั้น ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในสถานการณ์นี้จึงปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด

ในฉบับแปล ตัวอย่างที่ 18 แสดงให้เห็นถึงการที่ผู้แปลพิจารณากิจกรรมของตัวละครว่าในขณะที่ตัวละครกำลังทำกิจกรรมใดอยู่ กล่าวคือ ในขณะที่นั้นเป็นตอนที่เวิร์ลเพิ่งขับรถออกจากบ้านแม่ แต่ลูกสาวทั้งสองต้องการเข้าห้องน้ำ ดังนั้น ผู้แปลจึงเลือกแปลด้วยคำกริยา “เลี้ยวกลับ” เพื่อแสดงถึงกริยาที่เวิร์ลกระทำกับรถ แล้วใช้ “มา” วางต่อท้าย” เพื่อแสดงทิศทางกริยาเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด

ตัวอย่างนี้เป็นตัวอย่างของการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” ที่มีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด ซึ่งจากการวิเคราะห์ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกที่ปรากฏในงานฉบับแปล จะพบว่าตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในฉบับแปลยังคงปรากฏอยู่ที่

ตำแหน่งเดียวกันกับที่ปรากฏในงานต้นฉบับ คำกริยา “มา” ที่ผู้แปลเลือกใช้ แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งของผู้พูด ทั้งนี้ คำกริยา “มา” อาจเกิดขึ้นเพียงลำพัง หรือเกิดทำยคำกริยาหลักอื่นๆ ก็ได้

ตัวอย่างที่ 19 สถานการณ์: เจียงเว่ยลี่จินตนาการว่าถ้าตัวเองได้แต่งงานกับหลิน ชีวิตของตัวเองในตอนนี้จะเป็นอย่างไ

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

And then I realized we were not alone. Lin was there, his wife, other people from the church-everyone watching me! Right away my senses came back. I was embarrassed, knowing everyone had seen me in that dress with a big hole eaten away by a moth.

(The Kitchen God's Wife: 76)

แล้วฉันก็รู้ว่าที่นั่นไม่ได้มีแต่เราเท่านั้น หลิน ภรรยาของเขารวมถึงสมาชิกคนอื่นๆ ในโบสถ์ทุกคนต่างก็ยื่นมองฉันอยู่ด้วย! สติของฉันกลับคืนมาทันที ฉันรู้สึกขายหน้ามาก คิดว่าทุกคนคงเห็นแล้วว่าเสื้อของฉันมีรูแมงแทะรูเบ้อเรอ

(เมียเจ้า: 99)

จากตัวอย่างนี้เป็นตอนที่เจียงเว่ยลี่จินตนาการว่าถ้าตัวเองไม่ได้แต่งงานกับเหวินฟู แต่แต่งงานกับหลินตามที่ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่แรก ชีวิตตัวเองคงจะแตกต่างไปจากที่เป็นอยู่ คำกริยา “come” ที่ปรากฏในสถานการณ์นี้แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ โดยที่ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่ตำแหน่งของการมีสติรู้ตัว และความจริงเรื่องที่เจียงเว่ยลี่ไม่ได้แต่งงานกับหลิน

ในงานฉบับแปล พบว่าผู้แปลเลือกแปลคำกริยา “come” ด้วยการใช้คำที่มีความหมายประจำคำคือ “มา” วางต่อท้าย “กลับคืน” เพื่อแสดงการเคลื่อนที่ของสติ และความนึกคิดของตัวละครที่เคลื่อนที่กลับเข้าสู่โลกแห่งความเป็นจริง จากตัวอย่างนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า คำว่า “มา” สามารถใช้อธิบายการเคลื่อนที่กลับเข้าสู่สภาพปกติได้ โดยที่ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกในภาษาฉบับแปลยังคงปรากฏอยู่ในตำแหน่งเดียวกับที่ปรากฏอยู่ในงานต้นฉบับ คือที่ตำแหน่งสภาพปกติ

ตัวอย่างที่ 20 สถานการณ์: ลิน โด อ่อนวอนกับพระเจ้าขอให้พระเจ้าทำให้เทียนไขดับ
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

I immediately shivered with fear. I thought a knife would appear and cut me down dead. Or the sky would open up and blow me away. But nothing happened, and when my senses came back, I walked back to my room with fast guilty steps.

(The Joy Luck Club: 60-61)

ช่วงเวลานั้นร่างของแม่สั่นเทิ้มด้วยความกลัว แม่กลัวว่าจะมีผีเดมอนหนึ่งปรากฏขึ้นมาและได้ตีแม่แทงให้แม่คนกรกหมกไหม้ตายไปเดี๋ยวนี้หรือท้องฟ้าจะเปิดออกและพัดแม่จนลอยไปไกลแสนไกล แต่ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น และเมื่อสติสัมปชัญญะของแม่กลับคืนมา แม่ก็เดินกลับห้องด้วยฝีเท้าอันหมดจควองไวและเปี่ยมไปด้วยความรู้สึกผิด

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 68)

ในตัวอย่างนี้เป็นตอนที่ลิน โด เป่าเทียนไขให้ดับลง โดยเทียนไขนี้เป็นสัญลักษณ์ของการแต่งงานของตัวเองกับเทียนอวี และเมื่อเทียนไขด้านที่มีชื่อเทียนอวีดับลงจริงๆ ลิน โด ก็รู้สึกผิดจากการกระทำของตัวเอง คำกริยา “come” ที่ปรากฏอยู่ในตัวอย่างนี้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทางสภาพจิตใจของลิน โด เนื่องจากลิน โด ไม่ต้องการให้การแต่งงานครั้งนี้เป็นไปด้วยดี ลิน โด จึงเป่าเทียนด้านที่มีชื่อของเทียนอวีให้ดับ และเมื่อลิน โด ตระหนักถึงสิ่งที่ตัวเองทำเป็นสิ่งที่ไม่ดี ก็เกิดความรู้สึกกลัวว่าฟ้าดินจะลงโทษ

เมื่อนำแนวความคิดเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกมาอธิบายประกอบกับตัวอย่าง จะพบว่าในตัวอย่างนี้ศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่ตำแหน่งสภาพปกติ ซึ่งคือการปล่อยให้เทียนเล่มนั้นยังคงติดอยู่ โดยปล่อยให้ไปเป็นไปตามไปธรรมชาติ ไม่เป่าเทียนดับ “come” สื่อความหมายการเคลื่อนที่เข้าหาดำแหน่งสภาพปกติ และเมื่อเทียบกับฉบับแปล ผู้แปลได้ใช้ “มา” วางต่อคำกริยา “กลับคืน” เพื่อแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาดำแหน่งสภาพปกติเช่นเดียวกับภาษาในต้นฉบับ

จากตัวอย่างที่ 19 และ 20 นอกเหนือไปจากคำกริยา “come” ที่แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ และเป็นการแสดงการเคลื่อนที่กลับสู่สภาพปกติในภาษาต้นฉบับแล้ว คำว่า “back” ที่ปรากฏคู่กับคำกริยา “come” ในทั้งสองตัวอย่าง ก็แสดงความหมายการย้อนกลับสู่ตำแหน่งก่อนหน้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสภาพรู้สึกตัวและรู้สึกชอบชั่วดี คือสภาพก่อนหน้า และเป็นสภาพปกติ

ของมนุษย์ ส่วนในฉบับแปลคำกริยา “มา” ในภาษาไทยก็แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนที่กลับเข้าสู่สภาพปกติ โดยปรากฏตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกที่ตำแหน่งเดียวกับที่ปรากฏในงานต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 15-20 เป็นตัวอย่างของการแปลคำกริยา “come” ด้วยคำที่มีความหมายประจำคำกล่าวคือ ผู้แปลแปลคำกริยา “come” ด้วยคำว่า “มา” ทั้งนี้ “มา” จะปรากฏตามลำพัง และทำหน้าที่เป็นกริยาหลัก หรือปรากฏต่อท้ายคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่อื่นๆ ที่ผู้แปลเลือกใช้ ซึ่งเกิดจากการตีความสถานการณ์ของผู้แปลก็ได้ นอกจากนี้ ในตัวอย่างที่ 19 และ 20 ยังเป็นตัวอย่างของการแปลคำกริยา “come” ที่มีความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพด้วยคำว่า “มา”

นอกเหนือไปจากการแปลคำกริยา “come” ด้วยคำที่มีความหมายประจำคำแล้ว อีกวิธีหนึ่งที่ผู้แปลนิยมใช้ในการแปลคำกริยา “come” คือการแปลด้วยการละความหมายประจำคำ

4.2.1.2 การแปลด้วยการละความหมายประจำคำ

การแปลคำกริยา “come” ด้วยการละความหมายประจำคำ หมายถึง การที่ผู้แปลเลือกแปลคำกริยา “come” ด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่อื่นๆ โดยละ “มา” ซึ่งเป็นความหมายประจำคำเอาไว้ ดังนั้น ในงานฉบับแปลที่ได้ ความหมายของการเคลื่อนที่ที่จะยังคงปรากฏอยู่ แต่ในส่วนของตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจะไม่ปรากฏเด่นชัดเหมือนเช่นในงานต้นฉบับ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 21 สถานการณ์: เจียงเว่ยลี่บรรยายถึงวันที่ตนเองได้รับการปล่อยตัวออกจากคุก
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

People used to say that one hundred thousand people walk up and down Nanking Road every day. That day I came out of the jail, it must have been one thousand all pushing carts filled with strange combinations of things, sack of rice and mink coats, that sort of thing.

(The Kitchen God's Wife: 491)

คนเคยพูดกันว่าแต่ละวันจะมีคนเป็นล้านเดินไปมาบนถนนนานกิง แต่วันที่แม่ออกจากคุก เหมือนคนนับล้านเหล่านี้กำลังเข็นรถเข็นที่ข้างในมีของที่ไม่ได้เข้ากันเลย เช่น ข้าวหลายกระสอบ กับเสื้อขนมิงค์อะไรประเภะนั้น

(เมียเจ้า: 534)

จากตัวอย่างนี้เป็นตอนที่เจียงเว่ยลี่ได้รับการปล่อยตัวออกจากคุก คำกริยา “come” ที่ตัวผู้พูดใช้อธิบายในตัวอย่างนี้แสดงการเคลื่อนที่หาตำแหน่งสถานที่ ซึ่งสถานที่ในตัวอย่างนี้คือโลกภายนอกที่มีอิสระ เพราะถึงแม้ว่าจะเป็นผู้พูดที่ทำหน้าที่เคลื่อนที่ แต่ตัวผู้พูดเองก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวเอง ในส่วนของฉบับแปล จะเห็นได้ว่าผู้แปลได้ละความหมายประจำคำของกริยา “come” เอาไว้โดยแปลเพียงว่า “ออกจากคุก” แต่ถ้านำ “มา” ประกอบเข้าไปจะพบว่าความหมายยังคงเดิมคือ “ออกมาจากคุก” ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากผู้แปลแปลโดยมีความหมายประจำคำปรากฏในฉบับแปล ความหมายที่ได้จะมีความชัดเจนมากกว่า และมีความหมายตรงตามต้นฉบับมากกว่าแปลโดยการละความหมายประจำคำ

ตัวอย่างที่ 22 สถานการณ์: ลีน่าบรรยายถึงสภาพของแม่เวลาที่แม่นึกถึงเหตุการณ์ในอดีต
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

At home, my mother looked at everything around her with empty eyes. My father would come home from work, patting my head, saying, “How’s my big girl,” but always looking past me, toward my mother.

(The Joy Luck Club: 113)

กลับมาที่บ้าน แม่มองทุกสิ่งทุกอย่างรอบกายเธอด้วยสายตาว่างเปล่า พ่อมักจะกลับบ้าน หลังเลิกงาน และตบหัวฉันเบาๆ พร้อมกับกล่าวว่า “เป็นไง ลูกสาวคนโตของพ่อ” แต่สายตาของเขาจะมองเลยฉันไปยังร่างของแม่

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 128)

ตัวอย่างที่ 22 เป็นตัวอย่างของคำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด โดยมีศูนย์กลางการบ่งบอกปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด ในภาษาฉบับแปล พบว่าผู้แปลได้เลือกแปลโดยการละคำที่มีความหมายประจำคำไว้ โดยแปลว่า “กลับบ้าน” หากนำเอาคำแสดงความหมายประจำคำใส่เข้าไปคือใช้ว่า “กลับมาบ้าน” ความหมายที่ได้ยังคงมีความหมายเช่นเดิม อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาคำว่า “กลับบ้าน” พบว่า “go home” ก็สามารถสื่อความหมายการเคลื่อนที่ที่แฝงความหมายการเคลื่อนที่ออกห่างจากตัวผู้พูดได้คือ “กลับไปบ้าน”

ตัวอย่างที่ 15-22 เป็นตัวอย่างของการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ และการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” ด้วยการเลือกใช้ความหมายประจำคำ และการละความหมายประจำคำ “มา” ลักษณะ

การแปลเช่นนี้จะพบว่าตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกของงานต้นฉบับ และงานฉบับแปลจะปรากฏอยู่ที่ตำแหน่งเดิม อย่างไรก็ตาม นอกเหนือไปจากการแปลด้วยการยึดเอาความหมายประจำคำ และการละความหมายประจำคำเป็นกลวิธีการแปลหลักแล้ว ผู้วิจัยพบว่ามีข้อมูลบางส่วนที่ผู้แปลเลือกแปลด้วยการใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำซึ่งจะนำเสนอผลการศึกษาในหัวข้อต่อไป

4.2.1.3 การแปลด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำ

การแปลคำกริยา “come” ด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำ หมายถึง การที่ผู้แปลเทียบเคียงความหมายคือคำว่า “มา” ของคำกริยา “come” ด้วยคำว่า “ไป” เนื่องจากหากผู้แปลเทียบเคียงด้วยความหมายประจำคำ ผู้แปลมีความเห็นว่าภาษาแปลที่ได้จะไม่เป็นธรรมชาติ และจากการแปลด้วยการใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำ จะพบว่าตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจะเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏในงานภาษาต้นฉบับ จากเดิมที่ผู้พูดให้ความสำคัญกับตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในภาษาฉบับแปลความสำคัญจะมาปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูดแทน หรือตัวผู้ที่กระทำกริยาเคลื่อนที่แทน ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งที่เด่นชัดในการใช้ภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 23 สถานการณ์: รุขขอให้เกาหลิงช่วยแม่ที่อาจจะป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“Doctor!” GaoLing snorted. “I don’t believe this diagnosis, Alzheimer’s. Your uncle said the same thing, and he’s a dentist. Everybody gets old, everybody forgets. When you’re old, there’s too much to remember. I ask you, Why didn’t anyone have this disease twenty, thirty years ago? The problem is, today kids have no time anymore to see their parents. Your mommy’s lonely, that’s all. She has no one to talk to in Chinese. Of course her mind is a little rustled. If you stopped speaking, no oil for the squeaky wheel!”

“Well, that’s why I need your help. Can she come visit you, maybe for the week? It’s just that I have a lot of work this week and can’t spend as much time-”

(The Bonesetter’s Daughter : 102)

“เฮอะ พวกหมอ” น้ำดูถูก “น้ำไม่เชื่อหมอหรอก เป็นอัลไซเมอร์เรอะ อาเอ็ดมันด์ก็พูดอย่างนี้ ขนาดเขาเป็นหมอพินนะ พอคนเราแก่ต้องความจำเสื่อมทั้งนั้นแหละ พอแก่ตัวมันก็มีอะไรต้องจำ

เยอะขึ้นเป็นธรรมดา น้ำถามหน่อย ทำไมคนสมัยก่อนสามสิบสี่สิบปีที่แล้วไม่เป็นโรคนี้ ก็เพราะว่า สมัยนี้ลูกๆ ไม่มีเวลาให้พ่อแม่ยุ่ง แม่เขาคงเหงาเท่านั้นละมัง ไม่มีใครพูดภาษาจีนด้วย สมองก็ต้องขึ้นสนิมไปบ้าง ถ้าไม่ได้พูดก็ยอมไม่มีน้ำมันมาหยอดล้อฝืดๆ นะสิ

“หนูก็จะขอให้น้ำช่วยเรื่องนี้ละคะ น้ำให้แม่ไปเยี่ยมที่บ้านข้างใต้ไหม ประมาณอาทิตย์ละครั้งนะคะ พอดีอาทิตย์หนุงานเยอะเลยไม่ค่อยมีเวลา”

(สามสายใยในเงาอดีต: 155)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นตอนที่รุชขอให้น้ำเกาหลีขอมให้ลู่อิงไปหาที่บ้านข้าง เพราะรุชกลัวว่า ถ้าลู่อิงอยู่คนเดียวจะเกิดอันตรายได้เพราะลู่อิงเป็นอัลไซเมอร์ สถานการณ์ในต้นฉบับเป็นตอนที่รุชอยู่ที่บ้านของลู่อิง และโทรศัพท์ไปหาเกาหลี และเล่าถึงอาการป่วยของลู่อิงให้เกาหลีฟัง คำกริยา “come” ที่ปรากฏในตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นถึงการที่รุชให้ความสำคัญกับตัวเกาหลีมากกว่าตัวลู่อิง เนื่องจากเมื่อพิจารณาถึงตัวละครที่แสดงการเคลื่อนที่จะพบว่าเป็นตัวลู่อิงที่จะเคลื่อนที่เข้าหาเกาหลี ส่วนเกาหลีเป็นตัวละครที่อยู่กับที่ ณ ที่ตำแหน่งบ้านของตัวเอง และเนื่องจากขณะที่บทสนทนาทางโทรศัพท์นี้เกิดขึ้น ลู่อิงไม่ได้มีส่วนร่วมในบทสนทนา รุชซึ่งเป็นผู้พูดจึงให้ความสำคัญกับเกาหลีที่เป็นผู้ฟังแทน ดังนั้น ศูนย์กลางการการบ่งบอกของบทสนทนานี้จึงปรากฏอยู่ที่เกาหลี ซึ่งเป็นผู้ฟัง

ส่วนในฉบับแปล ผู้แปลได้แปลคำกริยา “come” ด้วยคำกริยา “ไป” ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกให้มาอยู่ที่ตำแหน่งตัวลู่อิง ซึ่งเป็นตัวละครสำคัญ และเป็นตัวละครที่กระทำกริยาเคลื่อนที่ ทั้งนี้ สาเหตุที่ทำให้มีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกมาจากการที่ผู้แปลเห็นว่าในภาษาไทย ตัวละครที่กระทำกริยาเคลื่อนที่มีความสำคัญมากกว่าตัวละครที่ไม่ทำกริยาเคลื่อนที่ ในกรณีนี้ผู้แปลเลือกแปลโดยใช้ความหมายประจำคำ “มา” คือ “น้ำให้แม่มาเยี่ยมที่บ้านข้างใต้ไหม” ผู้วิจัยมีความเห็นว่าความหมายที่ได้อาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิดไปว่าขณะที่พูดผู้พูดอยู่ในสถานที่เดียวกับผู้ฟังได้

ตัวอย่างที่ 24 สถานการณ์: มิสเตอร์ฮงมองเห็นเพิร์ลมองเข้ามาในร้านจึงเรียกให้เพิร์ลเข้าไป
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

“Hey Pearl!” It’s Mr. Hong, the owner, waving me to come in. When I first met him, I thought his name was Sam Fook, like the shop.

(The Kitchen God’s Wife: 13)

“ไ้ เพิร์ล” คุณองเจ้าของร้านก๋วยเตี๋ยวลีเก้งเข้าไป ตอนที่รู้จักแกครั้งแรกฉัน คิดว่าแกชื่อ
ซั่มฟูคเหมือนชื่อร้าน

(เมียเจ้า: 31)

จากตัวอย่างประโยคข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในส่วนของต้นฉบับพบว่าผู้เขียนใช้คำว่า “come”
ที่แสดงการเคลื่อนที่ของผู้พูด ซึ่งทำหน้าที่ผู้บรรยายสถานการณ์เคลื่อนที่เข้าหาตัวละครสำคัญ
ดังนั้น ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในสถานการณ์นี้จึงปรากฏอยู่ที่ตัวละครสำคัญ แต่เมื่อผู้แปล
แปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลได้เลือกใช้คำว่า “ไป” แทน เมื่อเทียบแล้วอาจเรียกได้ว่าเป็นการแปลที่ตรง
ข้ามกับความหมายประจำคำ ซึ่งอ่านแล้วพบว่าผู้แปลแปลได้อย่างเป็นธรรมชาติมากกว่าที่จะใช้คำว่า
“มา” ที่เหมือนกับความหมายของคำศัพท์ในต้นฉบับภาษาอังกฤษ สาเหตุที่ต้องมีการปรับเปลี่ยน
ความหมายก็เป็นเพราะในสถานการณ์ภาษาอังกฤษนั้น ศูนย์กลางของการบ่งบอกอยู่ที่ตัวของคุณอง
แต่เมื่อต้องแปลเป็นภาษาไทย จะพบว่าการแปลโดยที่ยังให้ศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่ตัวของคุณอง
เหมือนเดิม นั้น จะทำให้ภาษาไทยในฉบับแปลขัดกับการใช้ในชีวิตจริง เนื่องจากในภาษาไทย ผู้พูด
มักจะเอาตัวเองเป็นจุดสำคัญ อีกทั้งในตัวอย่างนี้ผู้พูดก็ทำหน้าที่เป็นบุคคลที่กระทำกริยาเคลื่อนที่
ดังนั้น เพื่อให้ได้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ ผู้แปลจึงต้องปรับเปลี่ยนศูนย์กลางการบ่งบอกมาอยู่ที่ตัวผู้พูด
แทน ซึ่งเป็นลักษณะเด่นใน ภาษาไทยที่ต่างไปจากภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างที่ 25 สถานการณ์: ลินโดพูดคุยกับเพื่อนในวงไพ่บนกระโจมถึงญาติๆ ที่ยังอยู่ในจีน
เรื่องคุณภาพชีวิตของชาวจีนในปัจจุบันที่ไม่ลำบากเหมือนอดีต
ลักษณะข้อมูล บทสนทนา

“Our family there all has TV sets--not just black-and-white, but color and remote! They
have everything. So when we asked them what we should buy them, they said nothing, it was
enough that we would come to visit them. But we bought them different things anyway, VCR and
Sony Walkman for the kids. They said, No, don't give it to us, but I think they liked it.”

(The Joy Luck Club: 35)

“ญาติพี่น้องของเราที่โน่นก็มีทีวีดูกันทุกคน ไม่ใช่แค่ขาวดำนะ แต่เป็นทีวีสีแถมยังมีรีโมท
อีกด้วย! พวกเขาทุกอย่าง เพราะฉะนั้นเวลาที่เรามาหาว่า จะให้เราซื้ออะไรไปฝากบ้าง พวกเขา
บอกว่าไม่เอาอะไรหรอก แล้ให้เราไปเยี่ยมเขาก็พอแล้ว แต่เรายังซื้อของใหม่ไปฝากอยู่ดี ทีวีกับ
โซนี่วอล์คแมนสำหรับพวกเด็กๆ พวกเขาแค่บอกว่า “ไม่ต้อง...ไม่ต้อง...เอาอะไรมาฝากเรา
หรอก แต่ฉันคิดว่าพวกเขาชอบมันมาก”

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 35-36)

สถานการณ์ในตัวอย่างนี้เป็นตอนที่ลินโดกำลังนั่งเล่นไพนกกระจอกกับเพื่อน และพูดคุยกันถึงญาติๆ ของตัวเองที่ยังคงอยู่ในประเทศจีน ซึ่งขณะที่ลินโดกล่าวถ้อยคำนี้ ตัวลินโดและเพื่อนได้อพยพมาอยู่ที่อเมริกาทั้งหมดแล้ว โดยทั่วไปแล้วในทุกๆ ภาษา ผู้พูดมักจะเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางบ่งบอกเสมอ แต่เมื่อพิจารณาจากสิ่งที่ลินโดพูด จะเห็นได้ว่าลินโดได้ให้ความสำคัญที่ตัวญาติที่อยู่ในประเทศจีน เพราะเป็นตัวลินโดเองที่เดินทางไปหาญาติ คำกริยา “come” ที่ปรากฏในถ้อยคำ แสดงการเคลื่อนที่ของผู้พูดที่เคลื่อนที่เข้าหาญาติที่อาศัยอยู่ในเมืองจีน ดังนั้น ศูนย์กลางการบ่งบอกจึงอยู่ที่ตัวญาติ ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวละครสำคัญในบทสนทนา

ในฉบับแปล ผู้แปลเลือกใช้การแปลด้วยคำว่า “ไป” ซึ่งมีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำ จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงศูนย์กลางการบ่งบอก จากเดิมที่อยู่ตัวญาติ ได้เปลี่ยนมาอยู่ที่ตัวผู้พูดแทน เนื่องจากหากผู้แปลแปลโดยเลือกใช้คำว่า “มา” ซึ่งเป็นความหมายประจำคำ และคงศูนย์กลางการบ่งบอกไว้ที่ตำแหน่งเดิม ภาษาแปลจะมีความหมายที่แตกต่างไปจากความหมายที่ปรากฏในงานต้นฉบับ ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงศูนย์กลางการบ่งบอกมาอยู่ที่ตัวผู้พูดแทน

ตัวอย่างที่ 24 และ 25 เป็นตัวอย่างของคำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวละครสำคัญที่ถูกกล่าวถึงในบทสนทนา ดังนั้น ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ที่ตัวละครสำคัญ เมื่อนำคำกริยา “come” ที่แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวละครสำคัญมาแปลเป็นภาษาไทย จะพบว่าผู้แปลนิยมแปลโดยใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำ จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอก โดยในภาษาฉบับแปล จะพบว่าตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด เนื่องจากในภาษาไทย ตัวผู้พูดจะให้ความสำคัญกับตัวเอง ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวละครที่กระทำกริยาเคลื่อนที่มากกว่าตัวละคร หรือบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นบุคคลที่สาม

ตัวอย่างที่ 26 สถานการณ์: ลินโดชวนอันเหม่ยไปโบสถ์ที่ตัวเองไปเป็นประจำ เพื่อแนะนำให้อันเหม่ยรู้จักกับเพื่อนของสามีที่กำลังมองหาภรรยาชาวจีน

ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“Eh, Lindo,” An-mei said to me one day at our workplace. “Come to my church this Sunday. My husband had a friend who is looking for a good Chinese wife. He is not a citizen, but I’m sure he knows how to make one.” So that is how I first heard about Tin Jong, your father.

(The Joy Luck Club: 262)

“เอ...ลินโด” อันเหมยเอ่ยขึ้นกับแม่วันหนึ่งที่โรงงานของเรา “วันอาทิตย์นี้ไปโบสถ์กับฉันสิ สามีมองฉันมีเพื่อนคนหนึ่งที่กำลังมองหาภรรยาชาวอินเดียๆ สักคน เขาไม่ได้เป็นพลเมืองของที่นี่หรอก แต่ฉันแน่ใจว่าเขาจะต้องรู้วิธีที่จะเป็นจนได้” ดังนั้น นี่จึงเป็นครั้งแรกที่แม่ได้ยื่นชื่อ ‘ดิน จอง’ พ่อของแก

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 311)

ตัวอย่างที่ 26 เป็นตอนที่อันเหมยชวนลินโดไปโบสถ์ที่ตนเองไปเป็นประจำ เพื่อแนะนำลินโดให้รู้จักผู้ชายคนหนึ่ง จากคำพูดของอันเหมย จะเห็นได้ว่าอันเหมยได้ให้โบสถ์เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก ซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นตัวอันเหมย และลินโดที่เดินทางไปโบสถ์ แต่อันเหมยก็ไม่ได้ให้ความสำคัญที่ตัวเอง นอกจากนี้ จากการที่อันเหมยใช้ “come” พูดกับลินโด ยังแสดงให้เห็นด้วยอีกว่าลินโดเองก็รู้ว่าโบสถ์ไหนที่อันเหมยพูดถึง กล่าวคือ จะต้องเป็นโบสถ์ที่อันเหมยไปอยู่เป็นประจำ

ในภาษาฉบับแปล เนื่องจากทั้งตัวผู้พูด และตัวผู้ฟังอยู่ ณ ตำแหน่งหนึ่งด้วยกัน ดังนั้น ในสถานการณ์นี้ ผู้แปลจึงได้เปลี่ยนความสำคัญจากสถานที่มาไว้ที่ตัวผู้พูด และผู้ฟัง และให้ทั้งคู่เดินทางเข้าหาโบสถ์แทน และเมื่อเปลี่ยนศูนย์กลางการบ่งบอกมาไว้ที่ตัวผู้พูด และผู้ฟัง กริยา “come” ในภาษาต้นฉบับ เมื่อนำแปลแล้วจึงต้องเปลี่ยนเป็นคำกริยา “ไป” ในภาษาฉบับแปลแทน

ตัวอย่างที่ 27 สถานการณ์: รุชและอาร์ทกำลังดินเนอร์กันอยู่ในร้านอาหารเพื่อฉลองวันครบรอบแต่งงาน
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

When they were alone, Art lifted his flute. “Here’s to ten years, most of its amazing, with a few questionable parts, and the hope that we’ll get back where we should be.” He pressed his hand on her thigh and said, “We should try it sometime.”

“What?”

“Nude Yoga.”

A rush warmth flooded her. The months of living with her mother had left her feeling like a virgin.

“Hey, baby, want to come back to my place afterward?”

She was thrilled at the prospect.

(The Bonesetter’s daughter: 325)

อาร์ตยกแก้วขึ้นเมื่อทั้งสองอยู่ตามลำพังในที่สุด “สำหรับสิบปีของเรา ส่วนใหญ่เป็นปีที่ขอดเยี่ยม มีบ้างที่ตะกุกตะกักนิดหน่อย หวังว่าเราจะกลับมามีความสุขกันเหมือนเดิมนะครับ” เขาจับขาอ่อนรุช “เราน่าจะลองกันบ้างนะ”

“ลองอะไรคะ”

“โยคะเปลือยใจจะ”

รุชตัวร้อนผ่าวขึ้นมาทันใด การที่อยู่บ้านแม่ตั้งหลายเดือนทำให้เธอรู้สึกเหมือนสาวบริสุทธิ์ “ว่าใจจะ น้องสาว เดียวไปต่อที่บ้านพี่กันดีไหม”

รุชตื่นเต้นที่จะได้ไปจะแย

(สามสายใยในเงาอดีต: 433)

สถานการณ์ในตัวอย่างนี้เป็นตอนที่ตัวละครทั้งสองกำลังนั่งทานอาหารเย็นอยู่ในร้านอาหารแห่งหนึ่ง เพื่อเป็นการฉลองการครบรอบการแต่งงานสิบปีของทั้งคู่ หลังจากที่ทานอาหารเสร็จ อาร์ตชวนรุชกลับบ้านเพื่อกลับไปรำลึกถึงเหตุการณ์ที่ทั้งคู่ยังเป็นคู่รักที่รักใคร่กันคืออยู่ คำกริยา “come” ที่ปรากฏอยู่ในตัวอย่างนี้มีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกปรากฏอยู่ที่ตำแหน่งสถานที่ ตัวอย่างนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่างข้างต้น กล่าวคือ ขณะที่มีการกล่าวถ้อยคำ ทั้งตัวผู้พูด และผู้ฟังอยู่ที่สถานที่แห่งหนึ่งด้วยกัน และถึงแม้ว่าทั้งสองจะเป็นฝ่ายที่เคลื่อนที่เข้าหาบ้าน แต่ผู้พูดก็ไม่ได้ให้ความสำคัญที่ตนเอง ในตัวอย่างนี้อาร์ตได้ให้ความสำคัญอยู่ที่ตัวบ้าน ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก เนื่องจากบ้านเป็นสถานที่ที่ตัวอาร์ต และรุชคุ้นเคยอยู่แล้ว

เมื่อผู้แปลนำคำพูดนี้แปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลได้ใช้คำกริยา “ไป” ซึ่งมีความตรงข้ามกับความหมายประจำคำของคำกริยา “come” จะพบว่าความสำคัญจากที่เดิมที่อยู่ตำแหน่งสถานที่ ได้เปลี่ยนไปอยู่ที่ตัวผู้พูดแทน ทั้งนี้ หากผู้แปลยังคงให้ความสำคัญอยู่ที่สถานที่อย่างเช่นที่ปรากฏอยู่ในงานต้นฉบับโดยแปลว่า “ว่าใจจะ น้องสาว เดียวมาต่อที่บ้านพี่กันดีไหม” จะพบว่าภาษาฉบับแปลที่ได้ออกมามีลักษณะที่ไม่เป็นธรรมชาติ

ตัวอย่างที่ 28 สถานการณ์: พ่อคุยกับอาอีเรื่องหมู่บ้านบุกเมืองจิน และยึดแก้วหยินไว้ได้

ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“It happened when the Japanese took over Kweilin,” says my father.

“Japanese in Kweilin?” says Aaiyi. “That was never the case. Couldn’t be. The Japanese never came to Kweilin.”

“Yes, that is what the newspapers reported. I know this because I was working for the news bureau at the time. The Kuomintang often told us what we could say and could not say. But we knew the Japanese had come into Kwangsi Province. We had sources who told us how they had captured the Wuchang-Canton railway.”

(The Joy Luck Club: 279)

“เรื่องมันเกิดขึ้นตอนที่พวกญี่ปุ่นบุกเข้ายึดไถ่เกวี่ยนหลิน” พ่อของฉันเอ่ย

“ญี่ปุ่นนี่หรือบุกไถ่เกวี่ยนหลิน?” อาอี้อ๋องถาม “ไม่เคยมีเรื่องแบบนั้นหรอก เป็นไปไม่ได้พวกญี่ปุ่นไม่เคยไปเหยียบไถ่เกวี่ยนหลินสักหน่อย”

“ใช่ หนังสือพิมพ์รายงานข่าวกันว่าอย่างนั้น ผมรู้เรื่องนี้ก็เพราะผมทำงานอยู่ที่สำนักข่าวอยู่ในช่วงนั้น ก็มีคนตั้งคอกยกรอกหูเราเสมอว่าจะไรควรพูด และอะไรไม่ควรพูด แต่เรารู้อยู่เต็มอกว่าญี่ปุ่นบุกเข้าไปในมณฑลกวางสีแล้ว เรามีแหล่งข่าวที่บอกว่าพวกนั้นยึดเส้นทางรถไฟหวูชาง-กวางตุง ได้แล้วด้วย”

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 333)

จากตัวอย่างเป็นตอนที่พ่อกับอาอี้อ๋องกันถึงตอนที่ญี่ปุ่นบุกไถ่เกวี่ยนหลิน ซึ่งขณะที่พูดทั้งสองได้อพยพมาอยู่ที่อเมริกาแล้ว เนื่องจากทั้งสองคนเกิดและเติบโตในประเทศจีน ดังนั้น ประเทศจีนจึงเป็นบ้านเกิดที่แท้จริงของทั้งสอง เป็นสถานที่ที่ทั้งสองคุ้นเคยเป็นอย่างดี ดังนั้น เมื่อมีการพูดถึงประเทศจีน ทั้งสองจึงให้ความสำคัญกับประเทศจีน ซึ่งแสดงโดยการใช้คำกริยา “come”

ในฉบับแปล ผู้แปลได้เปลี่ยนตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจากตำแหน่งสถานที่ ด้วยการแปลคำกริยา “come” ในตัวอย่างนี้ด้วยคำว่า “ไป” จากเดิมตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในงานต้นฉบับซึ่งปรากฏอยู่ที่ประเทศจีนได้เปลี่ยนมาปรากฏที่ตัวละคร ซึ่งในที่นี้ก็คือทหารญี่ปุ่นกระทำกริยาเคลื่อน “ไป” แทน หากผู้แปลยังคงวางตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกไว้ที่ตำแหน่งสถานที่เหมือนในงานต้นฉบับ ภาษาแปลที่ได้ออกมาอาจจะมีความหมายที่แตกต่างไปจากความหมายในงานต้นฉบับ โดยภาษาฉบับแปลจะได้ว่า “ญี่ปุ่นบุกเข้ามาในมณฑลกวางสีแล้ว” ซึ่งก็จะมี ความหมายว่าตัวผู้พูดคือ พ่อและอาอี้อ๋องอยู่ในกวางสีขณะที่กล่าวถ้อยคำนี้

ตัวอย่างที่ 29 สถานการณ์: อาม่าผู้หญิงหญิงว่าหากยังทำตัวคือร้อน แม่คงจะเอาอาม่า
และหญิงหญิงไปทิ้งไว้ที่คุนหมิง

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

“Your mother now she will be glad to wash her hands of you,” Amah said with great remorse “She will banish us both to Kunming.”

And then I was truly frightened, because I had heard that Kunming was so far away nobody ever came to visit, and that it was a wild place surrounded by a stone forest ruled by monkeys.

(The Joy Luck Club: 77)

“คุณแม่ของหนู คราวนี้ท่านคงไม่ยอมมาสนใจไยดีคุณหนูอีกแน่” อาม่าเอ่ยขึ้นด้วยความ
เศร้าโศก “ท่านจะเนรเทศเราทั้งสองคนไปคุนหมิง”

ถึงตอนนี้ฉันเริ่มหวาดกลัวอย่างแท้จริง เพราะฉันเคยได้ยินมาว่าคุนหมิงนั้นเป็นดินแดนที่
แสนไกลชนิดที่ไม่มีใครได้เหยียบย่างไปเยือนมาก่อน และมันเป็นดินแดนป่าเถื่อนที่ล้อมรอบไป
ด้วยป่าหินที่มีฝูงลิงเป็นผู้ครอบครอง

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 87)

คำกริยา “come” ที่ปรากฏอยู่ในตัวอย่างนี้แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสถานที่ โดยมีตำแหน่ง
ศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่คุนหมิง

ในฉบับแปล ผู้แปลได้เปลี่ยนแปลงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกมาไว้ที่ตำแหน่งบุคคลซึ่ง
เป็นสิ่งมีชีวิตและสามารถกระทำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ได้แทนด้วยการแปลโดยการใช้คำที่มี
ความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำของคำกริยา “come”

คำกริยา “come” ที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 26-29 เป็นคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสถานที่
และมีศูนย์กลางการบ่งบอกปรากฏอยู่ที่ตำแหน่งสถานที่ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่า ผู้แปลได้เลือกแปล
โดยการใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำ กล่าวคือในการแปลคำกริยา “come” ที่
แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสถานที่ ผู้แปลจะแปลด้วยการใช้คำ “ไป” แทน ซึ่งผลจากการใช้คำที่มี
ความหมายตรงข้ามความหมายประจำคำจะทำให้ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกเปลี่ยนไปจากเดิม

ในฉบับแปลจะพบว่าตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูดแทน ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าในการใช้ภาษาไทย ผู้พูดจะไม่ให้ความสำคัญกับสถานที่เหมือนที่ปรากฏในภาษาอังกฤษ

4.2.1.4 การแปลด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆ

การแปลคำกริยา “come” ด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆ หมายถึง การที่ผู้แปลไม่ได้แปลคำกริยา “come” ด้วยความหมายประจำคำ แต่เลือกแปลด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆ ที่ผู้แปลเห็นว่ามี ความเหมาะสมแทน โดยพิจารณาจากบริบทแวดล้อม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 30 สถานการณ์: แม่เรียกลูกค้าเข้ามาดูสินค้าในร้าน

ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“I’m not concerned about money!” she fumes. “He’s cheating me. This is not right. Last month, he tried to add another extra charge too.” I can tell she’s about to launch into a blow-by-blow of last month’s fight, when two well-dressed women with blond hair peer through the door.

“Are you open? Do any of you speak English?” one of them says in a Texas drawl.

My mother’s face instantly cheers, and she nods, waving them in. “Come, come,” she calls.

(The Kitchen God’s Wife: 17)

ฉันไม่ได้ห่วงเรื่องเงินหรอกค่ะ! แม่เถียง “แต่ตานั่นมันจะโกงฉัน มันไม่ถูก เดือนก่อนมันก็พยายามบวกค่าอะไรพิเศษเพิ่มเหมือนกัน” ฉันเดาได้ว่าแม่จะต้องเริ่มเล่าเรื่องเดือนก่อนแบบแกต่อจาก ขณะที่ผู้หญิงผมทองแต่งตัวดีสองคนมองลอดประตูเข้ามา

“ร้านเปิดหรือเปล่าจ๊ะ? คุณพูดภาษาอังกฤษได้มั๊ย?” หญิงคนหนึ่งถามด้วยสำเนียงเหนือแบบเท็กซัส

แม่ฉันยิ้มแย้มขึ้นทันใด พยักหน้าทักโบกไม้โบกมือให้ทั้งสองคนเข้ามา “เชิญค่ะ เชิญ”

(เมียเจ้า: 34)

ตัวอย่างนี้เป็นตัวอย่างของการแปลด้วยการเลือกใช้คำ หรือสำนวนอื่นๆ ในงานต้นฉบับจะเห็นได้ว่าตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่ตำแหน่งของผู้พูด ซึ่งทำหน้าที่เป็น

เจ้าของร้านขายดอกไม้ เมื่อเห็นลูกค้า ผู้พูดจึงได้กล่าวให้ลูกค้าเดินเข้ามาชมสินค้าในร้าน ดังนั้น คำกริยา “come” ในตัวอย่างนี้จึงเป็นการเคลื่อนที่ของลูกค้าเข้าหาตัวผู้พูด

ส่วนในงานฉบับแปลจะเห็นได้ว่าจะไม่มีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกปรากฏ เนื่องจากในตัวอย่างนี้ ผู้แปลได้เลือกแปลโดยใช้คำที่ไม่แสดงการเคลื่อนที่ แต่เป็นคำที่เกิดจากการตีความของผู้แปลว่า ผู้พูดในฐานะที่เป็นเจ้าของร้านจะกล่าวอะไรกับลูกค้าที่มีท่าที่สนใจสินค้าในร้าน “เชิญ” จึงเป็นคำที่ผู้แปลเลือกใช้อันเกิดขึ้นจากการตีความสถานการณ์ และความสัมพันธ์ของเจ้าของร้านกับลูกค้า ซึ่งเจ้าของร้านจะต้องมีความสุภาพต่อลูกค้า ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 372) ได้ให้นิยามคำว่า “เชิญ” ไว้ว่า “การกล่าวอนุญาตให้ทำอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความสุภาพหรืออ่อนน้อม”

ตัวอย่างที่ 31 สถานการณ์: แม่หันกลับมาหาเจียงเว่ยลี่หลังจากทะเลาะกับพ่อ
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

Finally my mother turned around. She was wearing a strange smile, one I had never seen before. At that moment she saw me. “Still hungry,” I complained right away in a small voice.

“Coming, coming.” she said softly. And then her smile changed back to the kind one that I recognized, although I was still thinking, Why is she smiling when she is so angry”

(The Kitchen God’s Wife: 109)

ในที่สุดแม่ก็หันหลังกลับ ท่านยิ้มประหลาดๆ มันเป็นรอยยิ้มที่แม่ไม่เคยเห็นมาก่อน “ยังหิวอยู่รีเปล่าจ๊ะ” ท่านถามทันทีเมื่อเห็นแม่มองอยู่ แล้วเสียงเล็กๆ ของแม่เริ่มบ่นนั่นบ่นนี่แจ้วๆ

“เอาละจ๊ะ เอาละ” ท่านพูดด้วยน้ำเสียงอ่อนโยน รอยยิ้มของท่านเปลี่ยนเป็นรอยยิ้มที่แม่คุ้นเคยอีกครั้ง แม่แม่จะยังคงถามตัวเองด้วยความสงสัยอยู่ว่าทำไมท่านถึงยิ้มทั้งๆ ที่ท่านกำลังโกรธจัด

(เมียเจ้า: 135-136)

ตัวอย่างนี้แสดงการแปลคำกริยา “come” ที่แสดงการเคลื่อนที่ด้วยสำนวนอื่นที่เกิดขึ้นจากการตีความทางบริบทของผู้แปล ในงานต้นฉบับ เป็นฉากที่ตัวละคร ซึ่งเป็นผู้พูดได้ยินเสียงลูกของตัวเองร้อง จึงรีบเดินไปหา ดังนั้น ตัวผู้พูดจึงเป็นตัวละครที่กระทำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ และการที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำด้วยการใช้คำกริยา “come” แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกได้ปรากฏอยู่ที่ตัวผู้ฟัง

ในฉบับแปลจะเห็นได้ว่าตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจะหายไป เนื่องจากผู้แปลไม่ได้แปลคำกริยา “come” ด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ แต่ผู้แปลเลือกใช้สำนวน “เอาละ” ซึ่งมีความหมายว่าผู้พูดได้ยืนยันเสียงร้องของลูก และกำลังเดินไปหา

ตัวอย่างที่ 32 สถานการณ์: เจียงเว่ยลี่เล่าถึงสภาพบ้านเมืองเมื่อตัวเองถูกปล่อยจากคุก
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

Auntie Du said that they were all running to the train station and the boat harbor, to leave for Canton and Hong Kong before the Communists came.

(The Kitchen God's Wife: 491)

ป้าผู้บอกว่าทุกคนกำลังมุ่งหน้าไปยังสถานีรถไฟหรือท่าเรือเพื่อมุ่งลงใต้ไปกวางเจาหรือฮ่องกงก่อนที่จะซึ่งงไฮ้จะถูกคอมมิวนิสต์ยึด

(เมียเจ้า: 534)

ในภาษาต้นฉบับของตัวอย่างข้างต้น คำกริยา “come” ที่ปรากฏนี้แสดงการเคลื่อนที่ของคอมมิวนิสต์ที่เคลื่อนที่เข้าหาเมืองเซี่ยงไฮ้ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ตัวผู้พูดและทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายปรากฏตัวอยู่ในขณะที่กำลังถ้อยคำ โดยมีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกปรากฏอยู่ที่สถานที่คือเซี่ยงไฮ้

ในส่วนของการแปล ผู้วิจัยพบว่าตัวอย่างนี้เป็นการแปลคำกริยา “come” ด้วยคำกริยาอื่นที่เกิดจากการตีความของผู้แปล การตีความสถานการณ์ในตัวอย่างนี้ ผู้แปลเลือกใช้คำกริยา “ยึด” แทนการใช้ความหมายประจำคำของคำกริยา “come” ผลที่ได้จากการแปลนี้ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจถึงสถานการณ์ภายหลังของเหตุการณ์ว่าคอมมิวนิสต์ได้เข้าครอบครองจีน ซึ่งเป็นความหมายที่มีความชัดเจนมากกว่าการแปลด้วยคำที่แสดงความหมายการเคลื่อนที่เหมือนที่ปรากฏในต้นฉบับ ถ้าผู้แปลแปลคำกริยา “come” ในตัวอย่างนี้ด้วยคำกริยาที่มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ ผู้อ่านก็จะได้รับทราบความหมายว่าทหารญี่ปุ่นได้เดินทางเข้ามาถึงเมืองนานกิงแล้วเท่านั้น แต่จะไม่ทราบถึงเหตุการณ์ภายหลังการมาถึงของทหารญี่ปุ่นคือการเข้าครอบครองเซี่ยงไฮ้ นอกจากนี้ การที่ผู้แปลเลือกแปลด้วยคำว่า “ยึด” ยังสะท้อนให้เห็นว่าผู้แปลน่าจะมีความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ของประเทศจีนอีกด้วย เพราะประเทศจีนเคยมีรูปแบบการปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์จริง คำกริยา “ยึด” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายคำนี้ไว้ว่า “เข้าครอบครอง เช่น

ยึดพื้นที่ ใช้อำนาจกฎหมายรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งมา เช่น ยึดใบขับขี่, ยึดทรัพย์” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 908) และเมื่อพิจารณาในส่วนของศูนย์กลางการบ่งบอก จะเห็นได้ว่าในฉบับแปล ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกจะไม่ปรากฏในงานฉบับแปล เนื่องจากผู้แปลไม่ได้แปลคำกริยา “come” โดยสื่อความหมายการเคลื่อนที่

ตัวอย่างที่ 33 สถานการณ์: รุชโทรไปยื่นยันนัดหมายการตรวจร่างกายของลู่อิง
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

She called the doctor and got the nurse. “This is Ruth Young, LuLing Young’s daughter. We’re coming to see Dr. Huey for a checkup at four, but I just wanted to mention a few things...” She felt like a collaborator, a traitor and a spy.

(The Bonesetter’s Daughter: 51)

รุชโทรหาหมอแต่พยาบาลรับสายแทน “นี่รุช ยังนะคะ ลูกสาวของลู่อิง ยัง เรามา นัดกับหมอตอนสี่โมงเย็นวันนี้ แต่ฉันอยากจะคุยกับคุณเสียก่อน...” รุชรู้สึกเหมือนตัวเองเป็นไส้ศึก เป็นสายลับ

(สามสายใยในเงาอดีต: 90)

ตัวอย่างนี้เป็นลักษณะของการใช้คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้ฟัง เพราะถึงแม้ว่าเป็นตัวผู้พูดจะเป็นบุคคลที่กระทำกริยาเคลื่อนที่เอง แต่ผู้พูดก็ไม่ยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางการบ่งบอก ดังนั้น ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในตัวอย่างนี้จึงปรากฏอยู่ที่ตำแหน่งผู้ฟัง

ในส่วนของภาษาฉบับแปล ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลได้เลือกกลวิธีการแปลด้วยการเลือกใช้คำหรือสำนวนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการตีความสถานการณ์ของผู้แปลคือ “มินัด” ซึ่งเป็นการเน้นถึงกิจกรรมการพบกันของหมอและคนไข้มากกว่า เป็นที่น่าสังเกตว่าคำแปลที่ผู้แปลเลือกใช้ก็ไม่ได้แสดงการเคลื่อนที่ ดังนั้น ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจึงไม่ปรากฏอยู่ในงานฉบับแปล

ตัวอย่างที่ 30-33 เป็นตัวอย่างการแปลคำกริยา “come” ด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆ ที่ไม่ได้แสดงความหมายการเคลื่อนที่ ผู้แปลเลือกใช้คำ หรือสำนวนอื่นๆ ที่เหมาะสมแทน ซึ่งเกิดขึ้นจากการตีความบริบท และสถานการณ์ นอกจากนี้ ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกก็ไม่ปรากฏในฉบับ

แปลด้วย ผู้วิจัยคิดว่าการเลือกแปลด้วยกลวิธีนี้สามารถให้อรรถรส และภาพที่เด่นชัดกับผู้อ่านได้มากกว่าการแปลด้วยคำที่แสดงความหมายการเคลื่อนที่เหมือนในต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 34 สถานการณ์: เจียงเว่ยตี้เล่าถึงนิสัยของเหวินฟูที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจาก
ประสบอุบัติเหตุ

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

When he finally woke up, Wen Fu was fussy and weak. He complained about everything: the pain, his bad eye, the food, the manners of the nurses, the delays of the doctor, the hardness of the bed. Everyone tried to comfort him. At that time, I did not think the accident had changed him, only that he was still suffering. That's why he was being so troublesome.

But then his strength came back, and he became angry and wild. He threw his food at the nurses and called them whores of the devil.

(The Kitchen God's Wife: 314)

เมื่อเหวินฟูฟื้นขึ้น เขาอ่อนเพลียและหงุดหงิดมา บ่นไปทุกเรื่อง ตั้งแต่ความเจ็บปวด ตาที่มองไม่เห็น อาหาร มารยาทของพยาบาล ความล่าช้าของหมอ ไปจนถึงที่นอนที่แข็งเกินไป ทุกคนพยายามปลอบเขา ในตอนนั้นแม่ไม่ได้คิดว่าอุบัติเหตุได้ทำให้เขาเปลี่ยนไป คิดแต่ว่าเขาจะป่วย และทำให้เขาหงุดหงิด

แต่เมื่อเขาแข็งแรงขึ้นแล้ว เขาก็ยังคงโมโหและอาละวาดอยู่ ขว้างอาหารใส่พยาบาล และเรียกพวกหล่อนว่านางปีศาจ

(เมียเจ้า: 351)

คำกริยา “come” ที่ปรากฏอยู่ในตัวอย่างนี้แสดงการเปลี่ยนแปลงสุขภาพของเหวินฟู จากเดิมที่อ่อนแอกลายเป็นดี เมื่อร่างกายแข็งแรงเหมือนเดิม ผู้พูดในสถานการณ์นี้คือเจียงเว่ยตี้ จึงได้บรรยายสุขภาพที่กลับคืนสู่สภาพปกติของเหวินฟู ที่เป็นคนแข็งแรงด้วยการใช้คำกริยา “come”

ในส่วนของภาษาฉบับแปล ผู้แปลได้ตีความการเปลี่ยนสภาพของร่างกายจากคำว่า “strength” เพราะเมื่อพิจารณาโครงสร้างของประโยคในภาษาต้นฉบับเทียบกับภาษาฉบับแปล จะพบว่าในโครงสร้างภาษาต้นฉบับ ประธานของประโยคนี้คือ “strength” และแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพกลับเข้าสู่สภาพปกติด้วย “come back” ส่วนในภาษาฉบับแปล พบว่าผู้แปลได้มี

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างโดยให้บุคคลทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคแทน และนำเอาประธานของประโยคในภาษาต้นฉบับมาใช้เป็นคุณศัพท์เพื่อขยายประธานที่เป็นบุคคลแทน

ตัวอย่างที่ 35 สถานการณ์: เจียงเว่ยลี่เงยหน้าขึ้นมองท้องฟ้าตอนที่เครื่องบินญี่ปุ่นทิ้งระเบิด
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

Now I was looking up at the same sky. Two dark shadows the shape of fish were dropping, wobbling, and growing big. And before I could even say to myself, “Bombs,” I was falling, the ground was shaking, then roaring in my ear, and from all sides I heard glass shattering.

When my senses came together, I was lying with my face to the ground. I did not know whether I had fallen or whether the explosion had pushed me down, whether one second had passed, or one day. And then I looked up. The world had changed.

(The Kitchen God’s Wife: 376)

แม่มองตามสายตาของเธอขึ้นไปบนท้องฟ้าเดียวกัน เงาดำๆ รูปเหมือนปลากำลังตกลงมา มันใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ ทุกที และก่อนที่แม่จะพูดกับตัวเองว่า “ระเบิด” แม่ก็ล้มลงเสียก่อน ฟันสั้นสะเทือนไปทั่ว เสียงกระหึ่มก้อง แล้วก็ตามด้วยเสียงกระจกสั่นลั่นมาจากทุกทิศทุกทาง

เมื่อได้สติอีกครั้ง แม่ก็พบว่าตัวเองหมอบอยู่กับพื้น แม่ไม่รู้ว่าตัวเองล้มลงหรือว่าเป็นเพราะระเบิด เวลาผ่านไปหนึ่งวินาทีหรือหนึ่งวัน โลกทั้งโลกเปลี่ยนไปเมื่อแม่เงยหน้าขึ้นมาอีกครั้ง

(เมียเจ้า: 415-416)

สถานการณ์ในตัวอย่างที่ 33 เป็นตอนที่เจียงเว่ยลี่เงยหน้าขึ้นมองท้องฟ้า และเห็นระเบิดตกลงมา และตัวเองได้หมดสติไป เมื่อฟื้นขึ้นมาอีกครั้งก็พบว่าสิ่งต่างๆ รอบตัวได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อนำแนวความคิดเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกมาพิจารณาจะพบว่า ในตัวอย่างนี้ ศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่สภาพปกติ คือ สภาพที่ตัวละครรู้สึกตัว การหมดสติไปแสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติ และการรู้สึกตัวขึ้นอีกครั้งเป็นการเคลื่อนที่กลับเข้าหาสภาพปกติ คำกริยา “came” ที่ปรากฏจึงแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของสภาพจิตใจของตัวละครที่กลับเข้าสู่การรู้สึกตัว ในภาษาฉบับแปล ผู้แปลเลือกตีความสถานการณ์ด้วยการใช้คำว่า “ได้สติ”

ตัวอย่างที่ 36 สถานการณ์: เหวินฟูไม่พอใจที่ยี่กุเอาแต่ร้องไห้จึงเดินเข้ามาตบหน้า
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

I rushed over to Yiku, but Wen Fu pushed me away and I fell. And then I heard her cry again. Her breath finally came back! And she cried even louder, higher. Kwah! Wen Fu hit her again –kwah!-again and again. And by the time I could get to my feet and push my body in between, I saw Yiku had rolled up into a little ball.

(The Kitchen God's Wife: 332)

แม่รีบวิ่งไปหาอีกุ เหวินฟูผลักแม่ล้มลง แล้วแม่ก็ได้ยินเสียงแกร้องไห้อีกครั้ง แทหายใจได้แล้ว และร้องดังขึ้น ฆะ! เหวินฟูตบหน้าแก่อีกครั้ง ฆะ! แล้วก็อีกครั้งและอีกครั้ง กว่าที่แม่จะลุกขึ้นและวิ่งเข้าไปแยกได้ แม่ก็เห็นอีคุนอนขดตัวเป็นก้อน

(เมียเจ้า: 370)

ตัวอย่างที่ 36 เป็นตอนที่เวินฟู และเจียงเว่ยลี่ทะเลาะกันเรื่องเด็กสาวท้องกับเวินฟูต้องตายเพราะพยายามที่จะทำแท้ง เสียงทะเลาะของทั้งสองทำให้อีกุที่อยู่ใกล้ร้องไห้ เมื่อเจียงเว่ยลี่พยายามเดินเข้าไปปลอบกลับโดนเวินฟูห้ามไว้ และเดินไปตบหน้าของอีกุ ยี่กุอ้าปากค้าง และไม่ยอมหายใจ คำกริยา “come” ในตัวอย่างนี้แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพจากในตอนแรกที่ไม่หายใจ เพราะมีอาการตกใจ เป็นการกลับมาหายใจได้อีกครั้ง ดังนั้น ศูนย์กลางการบ่งบอกในสถานการณ์นี้จึงอยู่ที่สภาพการมีสุขภาพดีของอีกุที่สามารถหายใจได้เป็นปกติ ในภาษาฉบับแปล ผู้แปลจึงเลือกตีความคำกริยา “come” ด้วยความหมายว่า “หายใจ” ในภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 37 สถานการณ์: ป้าทูนหัวเกล้าไฟลู่หลังฟังถึงวันที่สามี่ของป้าเสี่ยชีวิต
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

Halfway between the villages, two bandits wearing hoods sprang out of the bushes. “I’m the famous Mongol Bandit!” the larger one bellowed. Right away, precious Auntie recognized the voice of Chang the coffinmaker. What kind of ridiculous joke was this? But before she could say anything, the guards threw down their pistols, the carriers dropped their poles, and Precious Auntie was thrown to the floor of the sedan and knocked out.

When she came to, she saw Baby Uncle’s face in a haze. He had lifted her out of the sedan. She looked around and saw that the wedding trunks had been ransacked and the guards and carriers had fled.

(The Bonesetter's Daughter : 166)

พอเดินทางไปได้แค่ครึ่งทาง โจรใส่หมวกปิดหน้าสองคนก็กระโจนออกมาจากพุ่มไม้ข้างทาง “เข้าคือโจรมองไกลผู้เลื่องลือ!” โจรคนที่ตัวโตกว่าประกาศก้อง ป่าทูนหัวจำได้ทันทีว่านั่นคือเสียงของซ่งซ่างทำโลงศพ มาเล่นตลกอะไรกันตอนนี้ละ แต่กว่าที่ป่าจะทันได้พูดอะไร องครักษ์ทั้งสองก็ทิ้งปืนลง คนแบกเกี้ยวโยนเกี้ยวทิ้งลงกับพื้น หัวของป่ากระแทกพื้นเป็นลมหมดสติไป

เมื่อได้สติ ป่าเห็นหน้าของอาสี่ลงๆ เขาได้อุ้มป่าออกมาจากเกี้ยว ป่ามองไปรอบๆ เกวียนบรรทุกของทั้งสอง โคนคันทันกระจุยกระจาย และองครักษ์กับคนลากเกวียนและคนยกเกี้ยวก็หนีไปกันหมด

(สามสายใยในเงาอดีต : 231)

ตัวอย่างที่ 37 แสดงการสื่อความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของป่าทูนหัว สถานการณ์ในตัวอย่างเป็นตอนที่เกี้ยวของป่าทูนหัวถูกปล้น และป่าทูนหัวได้หมดสติไปชั่วคราว เมื่อรู้สึกตัวขึ้นมาอีกครั้งก็พบว่าคนที่มาด้วยกับเกี้ยวต่างพากันหนีหายไป คำกริยา “come” ที่ปรากฏแสดงการเคลื่อนที่กลับเข้าสู่สภาพปกติ ซึ่งก็คือสภาพการมีสติ รู้สึกตัว ในส่วนของฉบับแปล ผู้แปลเลือกตีความด้วยการใช้คำว่า “ได้สติ”

ตัวอย่างที่ 38 สถานการณ์: เกาหลีไม่ยอมทิ้งร้านเพื่อเอาชีวิตรอด และฟื้นฟูกิจการของร้านขึ้นมาใหม่โดยไม่คำนึงถึงความเป็นไปได้เพราะบ้านเมืองเพิ่งผ่านพ้นสงคราม

ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

Teacher Pan sighed. “At least the war is over and we can see if our friends at the medical school might know of rooms where we can squeeze in.”

“I’m not going,” GaoLing said. How could she said this after all she had told me about her husband? You’d stay with that demon?” I exclaimed.

“This is our family’s ink shop. I’m not walking away from it. The war is over, and now I’m ready to fight back.”

I tried to argue and Teacher Pan patted my arm. “Give her time. She’ll come to her senses.”

(The Bonesetter’s Daughter: 266)

ครูพันถอนหายใจ “อย่างน้อยสงครามก็สิ้นสุดแล้ว เราลองถามเพื่อนที่วิทยาลัยแพทย์ดูสิ
ว่าพอมีห้องเหลือบ้างหรือเปล่า”

“ฉันไม่ไปนะ” เกาหลีบอก เธอพูดอย่างนี้ออกมาได้ยังไงหลังจากเล่าเรื่องสามีสุด
ประเสริฐคนนี้ให้ฉันฟัง “เธอจะอยู่กับไอ้ปีศาจตัวนี้ต่อไปนะหรือ” ฉันโมโห

“ยังไงๆ นี่เป็นร้านของครอบครัวเรา ฉันทิ้งร้านไปไม่ได้หรอก สงครามก็สิ้นสุดแล้ว ตอนนี้
ฉันก็พร้อมที่จะสู้กลับแล้วละ”

ฉันทำท่าจะเถียงต่อ แต่ครูพันปรามไว้ “ให้เวลาเขาหน่อย เดี๋ยวก็งคิดได้เอง”

(สามสายใยในเงาอดีต: 353)

ตัวอย่างนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงการตีความคำกริยา “come” ที่แสดงความหมายการ
เปลี่ยนแปลงสภาพ ในตัวอย่างนี้ศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่สภาพปกติ ซึ่งเป็นสภาพที่ครู
พันคิดว่า เป็นสิ่งที่เหมาะสมที่ควรจะทำเพื่อจะอยู่รอดหลังสงครามสิ้นสุด แต่เกาหลีกลับไม่เห็นด้วย
ดังนั้น ดังนั้น ครูพันจึงพูดว่า “She’ll come to her senses.”

ในส่วนของการจับแปลผู้แปลได้เลือกตีความความหมาย และเลือกใช้ “เดี๋ยวก็งคิดได้เอง”
เป็นคำแปล ซึ่งในสถานการณ์นี้ “เดี๋ยวก็งคิดได้เอง” ของผู้พูด หมายถึง การที่เกาหลีสามารถคิดถึง
ความเป็นจริงว่าตนเองไม่สามารถยึดติดกับบ้านที่ครั้งหนึ่งเป็นของตัวเองได้อีกต่อไป

ตัวอย่างที่ 39 สถานการณ์: เจียงเว่ยลีเผชิญหน้ากับคนที่เกือบจะได้เป็นสามี
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

That hot day at the church in Fresno, when I heard this word *ding-ngin* again, I
remembered how innocent I once was. And then I came out of that memory, and I felt my face
burning, from anger, from shame, I didn't know which. The more I thought about that memory,
the more feverish my mind and body became.

(The Kitchen God's Wife: 75)

ที่โบสถ์ในวันแดดร้อนที่เฟรสโนวันนั้น คำว่า ดิง-จิง ที่ฉันได้ยินอีกครั้งนั้นทำให้ฉันหวน
คิดถึงครั้งหนึ่ง และตระหนักถึงความไร้เดียงสาของตัวเอง เมื่อรู้สึกตัว ฉันรู้สึกถึงใบหน้าที่ยัง
จากความร้อน ความอับอาย ฉันไม่รู้ว่ามีอะไรกันแน่ แต่ยิ่งคิดฉันก็ยิ่งรู้สึกเหมือนไม่สบายทั้ง
ร่างกายและจิตใจ

(เมียเจ้า: 98)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการแปลคำกริยา “come” ที่แสดงความหมายของการเปลี่ยนแปลงสภาพ ในภาษาต้นฉบับศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่สภาพปกติ ซึ่งก็คือสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน การที่ตัวละครนึกถึงเรื่องราวในอดีตแสดงให้เห็นถึงการที่จิตใจ และความนึกคิดของตัวละครได้เคลื่อนที่ออกห่างจากความเป็นจริง ดังนั้น คำกริยา “come” จึงแสดงการเคลื่อนที่กลับเข้าหาความเป็นจริงในปัจจุบัน และในภาษาฉบับแปลผู้แปลได้เลือกตีความด้วยสำนวน “รู้สึกตัว”

ตัวอย่างที่ 34-39 แสดงตัวอย่างการแปลคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพที่มีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่สภาพปกติ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในฉบับแปล ทั้งนี้ ผู้แปลไม่จำเป็นต้องแปลคำกริยา “come” ด้วยคำว่า “มา” ในภาษาไทย แต่จะเลือกใช้คำแปลอื่นที่เหมาะสมแทน เนื่องจากในภาษาไทยมีคำแปลให้เลือกใช้เป็นจำนวนมาก และเมื่อนำคำแปลจากตัวอย่างมาพิจารณาประกอบกับคำกริยา “มา” เช่น รู้สึกตัว(ขึ้นมา) ได้สติ(ขึ้นมา) จะพบว่า “มา” ยังคงมีความหมายเท่าเทียมกับคำกริยา “come” ในภาษาอังกฤษ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า “มา” เมื่อนำมาต่อท้ายคำกริยาอื่นๆ ก็สามารถแสดงความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพ และแสดงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกที่เป็นสภาพปกติได้เท่าเทียมกับคำกริยา “come” ในภาษาอังกฤษ

4.2.1.5 การละไม่แปล

การละไม่แปลคำกริยา “come” หมายถึง การที่ผู้แปลได้ละ ความหมายของคำกริยา “come” เอาไว้ และจากข้อมูล ทำให้พิจารณาได้ว่าผู้แปลอาจได้ข้อมูลจากบริบทก่อนหน้านี้ ดังนั้น ผู้แปลจึงได้ละความหมายไว้ โดยความหมายที่ถูกละไว้จะแสดงความหมายเหมือนกับคำกริยาที่ปรากฏอยู่ในบริบทที่เกิดขึ้นก่อนหน้าดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 40 สถานการณ์: เพิร์ลถามแม่ว่าแขกที่จะมาร่วมงานฉลองหมั้นของเป้าเป้า
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“Auntie Helen already counted you in. Big banquet dinner at Water Dragon Restaurant—
five tables. If you don’t come she is one-half table short.”

I pictured Auntie Helen, who is already quite short and round, shrinking to the size of a
table leg. “Who else is coming?”

“Lots of big, important people,” my mother answered, saying the word “important” as if to refer to people she didn’t like.

(The Kitchen God’s Wife: 4)

“ป่าเฮเลนเค้ารวมลูกด้วยแล้ว งานเลี้ยงใหญ่โตที่ร้านมังกรหยกห้าโตะ ถ้าลูกไม่มาโตะก็ต้องว่างไปตั้งครึ่งโตะ”

ฉันทึกภาพป่าเฮเลนซึ่งก่อนข้างเดียวและท่วมอยู่แล้วตัวหดเหลือเท่าขาโตะ “แล้วมีใครอีกแม่”

“อ้อ คนสำคัญใหญ่โตหลายคนเลยจ๊ะ” แม่ทำเสียงคำว่า “ใหญ่โต” เหมือนกับกำลังพูดถึงคนที่ไม่ค่อยชอบใจหน้า

(เมียเจ้า: 22-23)

ตัวอย่างนี้เป็นตอนที่ตัวละครทั้งสองกำลังสนทนาถึงรายชื่อแขกและงานฉลองหมั้นที่จะจัดขึ้น ในงานต้นฉบับผู้เขียนใช้คำกริยา “come” อธิบายถึงการเคลื่อนที่ของแขกที่จะมาร่วมงาน ดังนั้นตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกในสถานการณ์นี้จึงปรากฏอยู่ที่สถานที่ที่จัดงานฉลองหมั้น ส่วนในงานฉบับแปล พบว่าผู้แปลได้เลือกละความหมายของคำกริยา “come” เอาไว้ เนื่องจากบทสนทนานี้เป็นบทสนทนาที่ต่อเนื่องจากเดิมที่แม่บอกให้ลูกสาวมาร่วมงานเพราะเจ้าภาพได้จัดที่นั่งไว้ให้แล้ว ดังนั้น ผู้แปลจึงเลือกที่จะละการแปลคำกริยา “come” เอาไว้ แล้วเน้นความหมายไปที่บุคคลที่จะมาร่วมงานแทน ทั้งนี้ หากผู้แปลไม่ละความหมาย ประโยคที่ได้ในฉบับแปลก็จะแปลได้ความว่า “แล้วจะมีใครมาร่วมงานอีกแม่” ซึ่งจะแสดงความหมายการเคลื่อนที่เหมือนที่ปรากฏในต้นฉบับ และเมื่อพิจารณาในเรื่องของตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอก จะพบว่าในงานฉบับแปลจะไม่ปรากฏตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอก เนื่องจากผู้แปลได้ละความหมายของคำกริยา “come” เอาไว้

จากตัวอย่างที่ 15-40 เป็นตัวอย่างของการแปลคำกริยา “come” ที่แสดงความหมายการเคลื่อนที่ และการเปลี่ยนแปลงสภาพ จากข้อมูลทั้งหมดจะพบว่ากลวิธีการแปลวิธีแรกที่ผู้แปลนิยมใช้คือการแปลด้วยคำประจำความหมาย “มา” ทั้งนี้ “มา” สามารถทำหน้าที่เป็นคำกริยาเพียงคำพังในประโยค หรือจะทำหน้าที่เป็นคำแสดงทิศทางประกอบคำกริยาอื่นที่เกิดขึ้นจากการตีความสถานการณ์ของผู้แปลก็ได้ การแปลด้วยกลวิธีนี้ ผู้แปลจะยังคงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกไว้ที่ตำแหน่งเดิมกับที่ปรากฏในงานต้นฉบับ กลวิธีที่สองที่ผู้แปลนิยมใช้คือการแปลด้วยการละความหมายประจำรูปคำ โดยผู้แปลจะเลือกใช้กลวิธีการแปลนี้กับคำกริยาที่แสดงความหมาย

เคลื่อนที่ กลวิธีการแปลคำกริยา “come” ที่ผู้แปลนิยมใช้กลวิธีต่อมาคือการแปลด้วยการใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามความหมายประจำคำ “ไป”

4.2.2 การแปลคำกริยา “go”

คำกริยา “go” เป็นคำกริยาที่แสดงทิศทางตรงข้ามกับคำกริยา “come” และมีความหมายประจำคำเช่นเดียวกัน โดยที่ความหมายประจำคำของคำกริยา “go” คือ คำกริยา “ไป” และจากการเก็บข้อมูลในนวนิยายฉบับแปลเทียบกับข้อมูลในนวนิยายต้นฉบับเรื่อง The Joy Luck Club, The Kitchen God’s wife และ the Bonesetter’s Daughter ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลมีกลวิธีการแปลคำกริยา “go” ที่น่าสนใจนอกเหนือไปจากการแปลด้วยการใช้ความหมายประจำคำ ซึ่งสามารถจัดแยกออกเป็นหัวข้อต่างๆ ได้ดังนี้

4.2.2.1 การแปลด้วยความหมายประจำคำ

เนื่องจากคำกริยา “go” เป็นคำกริยาที่มีความหมายประจำคำ ผู้วิจัยจึงพบว่ามีข้อมูลการแปลคำกริยา “go” เป็นจำนวนมากที่ผู้แปลใช้วิธีการแปลด้วยการใช้ความหมายประจำคำ คือ “ไป” เทียบเคียงดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 41 สถานการณ์: ลู่หลิงต่อว่ารุชเรื่องที่รุชไม่มีเวลามาเยี่ยม
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“Too busy for mother,” LuLing complained. “Never too busy go see movie, go away, go see friend.”

(The Bonesetter’s Daughter: 13)

“มีธุระตลอด ไม่เคยมีเวลาให้แม่ของตัวเอง” ลู่หลิงบ่น “ที่ไปดูหนัง ไปเที่ยว ไปหาเพื่อน ไม่เห็นมีธุระบ้างเลย”

(สามสายใยในเงาอดีต: 41)

ตัวอย่างที่ 41 นี้เป็นตัวอย่างของคำกริยา “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ โดยมีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่ตัวผู้พูด สถานการณ์ในตัวอย่างนี้เป็นตอนที่ลู่หลิงบ่นกับรุชเรื่องที่รุชไม่มีเวลาว่างมาเยี่ยม คำกริยา “go” สื่อความหมายการเคลื่อนที่ของรุช ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ฟังที่เคลื่อนที่

ในภาษาฉบับแปล ผู้แปลแปลคำกริยา “go” ว่า “ไป” ซึ่งเป็นคำกริยาที่มีความหมายประจำคำของคำกริยา “go”

ตัวอย่างที่ 42 สถานการณ์: ลูกหึงถามรุชถึงฟูฟู แมวที่รุชเลี้ยง
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“Fu-Fu’s dead,” she reminded her mother.

“Ai-ya!” LuLing’s face twisted with agony. “How this can be! What happens?”

“I told you-”

“No, you never!”

“Oh... Well, a few months ago, she went over the fence. A dog chased her. She couldn’t climb back up fast enough.

“Why you have dog?”

“It was a neighbor’s dog.”

(The Bonesetter’s Daughter: 57)

“ฟูฟูตายแล้วไง” รุชเตือนความจำแม่

“หา! อ้ายหย่า” ลูกหึงทำหน้าบิดเบี้ยวทุกข์ระทม “เป็นไปได้อย่างไร ทำไมตาย”

“หนูเคยบอกแม่แล้วว่า...”

“ไม่ ไม่เคยบอก”

“ก็เมื่อสองสามเดือนก่อนมันปีนรั้วออกจากบ้านไป แล้วมีหมาวิ่งไล่ มันปีนหนีกลับมาไม่ทัน”

“แล้วแกเลี้ยงหมาทำไม”

“ไม่ใช่หมาหนู หมาข้างบ้าน”

(สามสายใยในเงาอดีต: 97-98)

จากตัวอย่างเป็นตอนที่ลูกหึงถามถึงฟูฟู แมวที่รุชเลี้ยงว่าเป็นอย่างไรบ้าง เมื่อรุชกล่าวว่า she went over the fence แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนที่ของแมวออกห่างจากตำแหน่งของผู้พูด ซึ่งในสถานการณ์นี้คือ รุช คำกริยา “go” ที่เกิดคู่กับ “over” แสดงความหมายการเคลื่อนที่ข้ามรั้ว และเป็น การเคลื่อนที่ออกห่างตำแหน่งของผู้พูดในตัวอย่างนี้เป็นกรกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต ในฉบับแปล

จะเห็นได้ว่าผู้แปลเลือกแปลคำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ในสถานการณ์นี้ด้วยคำประจำความหมาย “ไป” เพื่อแสดงการเคลื่อนที่ที่ออกห่างจากตำแหน่งของผู้พูด

ตัวอย่างที่ 43 สถานการณ์: ชูหยวนเล่าให้จิ้งเหมย์ฟังถึงที่มาของสโมสร โชคดีมีสุข
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“I thought up Joy Luck on a summer night that was so hot even the moths fainted to the ground, their wings were so heavy with the damp heat. Every place was so crowded there was no room for fresh air. Unbearable smells from the sewers rose up to my second-story window and the stink had nowhere else to go but into my nose.”

(The Joy Luck Club: 23)

“แม่คิดถึงสโมสร โชคดีมีสุขขึ้นมาได้ในคืนฤดูร้อนคืนหนึ่ง อากาศร้อนมากเสียนแม่ลงเฝ้ายังเป็นลมร่วงหล่นลงกับพื้น ทุกหนทุกแห่งมีแต่ผู้คนเบียดเสียดอัดเยียด จนไม่มีที่ว่างสำหรับอากาศบริสุทธิ์ กลิ่นอันสุดทนจากท่อระบายน้ำลอยขึ้นมาข้างหน้าต่างชั้นสองของแม่ และกลิ่นเหม็นนั้นไม่รู้จะระบายไปที่ไหนนอกจากอวลอยู่ในจมูกของแม่”

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 19-20)

คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” ในตัวอย่างนี้ถูกนำมาใช้อธิบายการเคลื่อนที่ของกลิ่นเหม็นในภาษาฉบับแปล ผู้แปลได้เลือกใช้คำกริยาที่ใช้อธิบายลักษณะการเคลื่อนที่ของกลิ่น และใช้ “ไป” แสดงทิศทางการเคลื่อนที่

ตัวอย่างที่ 44 สถานการณ์: พ่อเล่าถึงช่วงเวลาตอนที่ย้ายมาอยู่ที่อเมริกาให้จิ้งเหมย์ฟัง
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

Your mother and I stayed in China until 1947. We went to many different cities –back to Kweilin, to Changsha, as far south as Kunming. She was always looking out of one corner of her eye for twin babies, then little girls. Later we went to Hong Kong, and when we finally left in 1949 for the United States, I think she was even looking for them on the boat.

(The Joy luck Club: 285)

แม่กับพ่ออาศัยอยู่ในเมืองจินจนกระทั่งปี 1947 เราออกเดินทางไปยังเมืองต่างๆ ย้อนกลับไปไถ่ภัยหลิน ไปซางฉา แล้วก็ลงไปจนถึงคุนหมิง เธอมักใช้หางตาคอยชำเลืองหาเด็กหญิงฝาแฝดของเธอ ซึ่งตอนนั้นเป็นเพียงเด็กหญิงเล็กๆ อยู่เสมอ หลังจากนั้น เราก็ข้ามฝั่งไปฮ่องกง และในท้ายที่สุดเมื่อเราออกจากฮ่องกงในปี 1949 เพื่อมุ่งหน้าไปอเมริกา พ่อก็คิดว่าเธอยังคงมองหาลูกสาวของเธออยู่บนเรือ

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 340)

ในตัวอย่างที่ 44 คำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ของตัวละครเดินทางจากจีนไปฮ่องกง ในส่วนของฉบับแปล จะเห็นได้ว่าผู้แปลได้มีกริยาเพิ่มคำกริยา “ข้ามฝั่ง” ไว้หน้าคำกริยา “ไป” เพื่อเป็นการเพิ่มเติมข้อมูลให้ผู้อ่านทราบว่าจีนและฮ่องกงถูกคั่นกลางด้วยมหาสมุทร การที่ผู้แปลแปลคำกริยา “go” โดยการเพิ่มเติมคำกริยา “ข้ามฝั่ง” และใช้คำกริยา “ไป” วางต่อท้ายยังสามารถทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในเรื่องที่ตั้ง และสภาพภูมิศาสตร์ของทั้งสองประเทศนี้เพิ่มเติมอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 45 **สถานการณ์:** ลินโคเล่าถึงการยกเลิกการแต่งงาน และสาเหตุที่ทำให้ตัวเองเดินทางมาอาศัยอยู่ในอเมริกา
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

There's no more to the story. They didn't blame me so much. Huang Taitai got her grandson. I got my clothes, a rail ticket to Peking, and enough money to go to America. The Huangs asked only that I never tell anybody of any importance about the story of my doomed marriage.

(The Joy Luck Club: 66)

หลังจากนั้นก็ไม่มีอะไรแล้วละ พวกเขาไม่ได้ตำหนิอะไรแม่มากนัก หวางไถ่ไถ่ได้หลานชายสมใจปรารถนา ส่วนแม่ได้เสื้อผ้า ตู้รถไฟไปปักกิ่งไบนึง และเงินอีกมากพอที่จะโบยบินไปอเมริกา คนสกุลหวางขอร้องแม่แต่เพียงว่า อย่าได้นำเบื้องหลังการแต่งงานอันล้มเหลวของแม่ไปเล่าให้ใครฟังเป็นเด็ดขาด

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 74)

คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” ในตัวอย่างนี้เป็นการกล่าวถึงการเดินทางไปยังประเทศอเมริกา ในภาษาฉบับแปลจะพบว่าผู้แปลได้เลือกใช้คำกริยา “โบยบิน” และวางคำกริยา “ไป”

ต่อท้าย คำกริยา “โอบยบิน” ที่ปรากฏช่วยเน้นให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกของตัวละครมากขึ้น เนื่องจากตัวละครถูกบังคับให้แต่งงาน ดังนั้น เมื่อชีวิตแต่งงานจบลง ตัวละครจึงรู้สึกเป็นอิสระ ผู้แปลเลือกแปลด้วยคำกริยา “โอบยบิน” ซึ่งเป็นกริยาของนกเพื่อแสดงความรู้สึกที่เป็นอิสระเหมือนนก

จากตัวอย่างที่ 43-45 จะสังเกตเห็นได้ว่าผู้แปลไม่ได้แปลคำกริยา “go” เทียบเคียงด้วยคำกริยา “ไป” เพียงตัวเดียวเท่านั้น แต่ผู้แปลได้แปลคำกริยา “ไป” นำไปวางต่อท้ายคำกริยาหลักอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการตีความสถานการณ์ ทั้งนี้ ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในงานฉบับแปลจะยังคงปรากฏอยู่ตำแหน่งเดิมกับที่ปรากฏในงานต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 46 สถานการณ์: ซันหม่าพาเจียงเว่ยลี่ไปซื้อเพื่อเตรียมตัวเป็นเจ้าสาว

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

On the fifth day, San Ma helped me buy travel and storage things: big suitcases, all leather, and two cedar chests. We filled the chests with pillows and quilts. And then it was as if San Ma went crazy! She insisted I buy more quilts –twenty!

(The Kitchen God’s Wife: 183)

ในวันที่ห้าซันหม่าช่วยแม่ซื้อที่ใส่ของที่ซื้อก่อนหน้านี้ทั้งหมด อันมีกระเป๋าเดินทางขนาดใหญ่ทำด้วยหนังแท้ทั้งชุด และหีบไม้สนสองหีบสำหรับใส่หมอนและผ้าวม แม่คิดว่าซันหม่าคงเพี้ยนไปแล้วเมื่อท่านบอกให้แม่ซื้อผ้าวมเยอะถึงยี่สิบผืน!

(เมียเจ้า: 214)

จากตัวอย่างที่ 46 จะเห็นได้ว่า ในภาษาต้นฉบับ คำกริยา “go” แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพของซันหม่าที่ต้องการให้ซื้อผ้าวมยี่สิบผืน ซึ่งตัวละครที่ทำหน้าที่เป็นผู้พูดในสถานการณ์นี้เชื่อว่าเป็นเรื่องที่ผิดปกติที่ต้องซื้อผ้าวมมากมายขนาดนี้ ประกอบกับคำที่ปรากฏตามหลังคือ “crazy” ที่แสดงความหมายถึงความผิดปกติ และเมื่อนำแนวความคิดเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกมาพิจารณา จะพบว่าตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในตัวอย่างนี้จะปรากฏอยู่ที่สภาพปกติ ซึ่งหมายถึงสภาพปกติที่คนเราจะไม่ซื้อผ้าวมจำนวนมาก คำว่า “ไป” ที่ปรากฏในภาษาฉบับแปลแสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ

ตัวอย่างที่ 47 สถานการณ์: สุหลันบอกเฮเลนว่าเหวินฟูประสบอุบัติเหตุ
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

I should have cried when she told me Wen Fu had ruined that car. I should have been crazy with anger that he wasted my four hundred yuan that way. Instead I was laughing. Hulan thought I had gone crazy. I was laughing so hard, tears fell from my face. I had no breath for words.

(The Kitchen God' Wife: 266)

ที่จริงแม่ควรจะร้องไห้เมื่อสุหลันบอกแม่ว่าเหวินฟูทำรถพัง ควรจะโกรธที่เขาเอาเงินสี่ร้อยหยวนของแม่ไปเผาแบบนั้น แต่แม่กลับหัวเราะ แม่หัวเราะจนน้ำตาเส็ดพูดไม่ออก จนสุหลันคิดว่าแม่คงบ้าไปแล้ว

(เมียเจ้า: 302)

ตัวอย่างนี้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ 44 กล่าวคือ เป็นการแปลคำกริยา “go” ว่า “ไป” โดยนำมาวางต่อท้าย “บ้า” เพื่อแสดงการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ ซึ่งสภาพปกติในสถานการณ์นี้เป็นสภาพของคนที่ไม่รู้ว่าเงินของตัวเองถูกใช้ไปใช้โดยไม่เกิดประโยชน์ นั่นคือ ควรจะโกรธ โมโห แต่ตัวละครในสถานการณ์กลับหัวเราะแทน

จากตัวอย่างทั้งสองข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ในการแปลคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “go” ผู้แปลสามารถแปลคำกริยาที่ตรงตัวว่า “ไป” และนำไปต่อท้ายคำกริยาที่เหมาะสมกับบริบทหรือสถานการณ์ได้ ซึ่ง “ไป” ก็จะทำหน้าที่แสดงความหมายการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ

เนื่องจากในภาษาไทยมีคำแปลที่เป็นสำนวนให้เลือกใช้มากมาย ดังนั้น จึงไม่จำเป็นที่ผู้แปลจะต้องยึดติดการแปลคำกริยา “go” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือการเคลื่อนที่ ด้วยการใช้คำว่า “ไป” ทุกครั้ง ซึ่งเห็นได้จากข้อมูลในหัวข้อต่อไป

4.2.2.2 การแปลด้วยการละความหมายประจำคำ

ลักษณะการแปลคำกริยา “go” ด้วยการละความหมายประจำคำหมายถึง การที่ผู้แปลไม่ได้เลือกคำกริยา “ไป” ในงานฉบับแปล แต่ผู้แปลเลือกสื่อความหมายด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่คำอื่นๆ แทน และเมื่อนำฉบับแปลมาเทียบกับงานในภาษาต้นฉบับ จะพบว่าตำแหน่งแสดงศูนย์กลางการบ่งบอกจะไม่ปรากฏในงานฉบับแปลเหมือนในงานต้นฉบับ กล่าวคือ ในงานต้นฉบับการใช้คำกริยา “go” จะแสดงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอก และในฉบับแปลจะปรากฏเพียงแค่ตัวละครที่กระทำกริยาเคลื่อนที่ แต่ไม่ปรากฏตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอก ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 48 สถานการณ์: ลิน โดเดินออกจากห้องเมื่อเทียนอ่อนดับ

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

“This is my bed. You sleep on the sofa.”

He threw a pillow and a thin blanket to me. I was so glad! I waited until he fell asleep and then I got up quietly and went outside, down the stairs and into the dark courtyard.

(The Joy Luck Club: 60)

“นี่มันเตียงของฉัน เธอไปนอนบนเก้าอี้ไป”

เขาเหวี่ยงหมอนกับผ้าห่มมาให้แม่ แม่ดีใจมาก! แม่รอจนเขาหลับสนิท จากนั้นแม่ก็ลุกขึ้นอย่างเงียบๆ และเดินออกจากห้อง ลงบันไดมุ่งหน้าออกไปยังลานบ้านอันมืดมิด

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 67)

ตัวอย่างที่ 48 เป็นตัวอย่างของคำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ของตัวผู้พูดที่เคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งของตนเองก่อนหน้าจะไปยังอีกตำแหน่งหนึ่ง ในส่วนของภาษาฉบับแปล ผู้แปลได้แปลคำกริยา “go” ด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “เดิน” และละความหมายประจำคำ “go” เนื่องจาก “เดิน” สามารถสื่อความหมายการเคลื่อนที่ของตัวละครได้ครบถ้วน และแสดงทิศทาง การเคลื่อนที่โดยใช้คำว่า “ออก” หลังคำกริยา “เดิน”

ตัวอย่างที่ 49 สถานการณ์: แม่เล่าถึงบรรพบุรุษของตัวเองให้เวเฟอร์ลี่ฟัง
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“He is from the Sun clan. But his family moved to the south many centuries ago, so he is not exactly the same clan. My family has always live in Taiyuan, from before the days of even Sun Wei. Do you know Sun Wei?”

I shook my head. And although I still didn't know where this conversation was going, I felt soothed. It seemed like the first time we had had an almost normal conversation.

“He went to battle with Genghis Khan. And when the Mongol soldiers shot at Sun Wei's warriors-heh!-their arrows bounced off the shields like rain on stone. Sun Wei had made a kind of armor so strong Genghis Khan believed it was magic!”

(The Joy Luck Club: 182)

“เขาก็มาจากสกุลซุนเหมือนกัน แต่ครอบครัวของเขาอพยพไปอยู่ทางใต้เป็นร้อยๆ ปีมาแล้ว ดังนั้น เขาจึงไม่มีเลือดซุนแท้ๆ อย่างของเรา ครอบครัวของแม่อาศัยอยู่ในไต้หวัน อยู่มานานนม ตั้งแต่ก่อนสมัยซุนเหวยเสียอีก แก่รู้จักซุนเหวยหรือเปล่า”

ฉันส่ายหน้า และถึงแม้ว่าฉันจะไม่รู้ว่าบทสนทนานี้จะดำเนินไปยังทิศไหน ฉันกลับรู้สึกปลอดภัยและผ่อนคลาย มันดูราวกับว่าเป็นครั้งแรกที่เราแม่ลูกได้พูดคุยกันอย่างแม่ลูกธรรมดา สักที

“ซุนเหวยออกรบกับเจงกิสข่าน และเมื่อทหารมองโกลยิงนักรบของซุนเหวย เฮ้!.. ลูกหนูของพวกมองโกลกลับกระดอนออกมาจากโล่ราวกับสายฝนตกกระทบบ่อนหิน ซุนเหวยทำเสื้อเกราะได้แข็งแรงมาก จนเจงกิสข่านคิดว่าเขามีมนตร์วิเศษ!”

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 212)

จากตัวอย่างนี้เป็นตอนที่แม่เล่าถึงบรรพบุรุษของตัวเองให้เวเฟอร์ลี่ฟังว่า ดั้งเดิมแล้วทั้งสองมีเชื้อสายของทหารที่กล้าหาญที่ได้ออกรบร่วมกับเจงกิสข่าน ในภาษาต้นฉบับจะพบคำกริยา “go” ในตัวอย่างนี้แสดงการเคลื่อนที่ของตัวละครที่ถูกกล่าวถึง ในภาษาฉบับแปล ผู้แปลได้เลือกใช้การละความหมายประจำคำ “ไป” เอาไว้ และเหลือเพียง “ออกรบ” เพื่อสื่อความหมายว่าตัวละครที่ถูกกล่าวถึงในบทสนทนาเป็นทหาร

ตัวอย่างทั้งสองนี้เป็นตัวอย่างของการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” ด้วยการละความหมายประจำคำ “ไป” แต่ถึงแม้ว่าผู้แปลจะละความหมายประจำคำไว้ ความหมายที่ได้ก็ยังคงครบถ้วน โดยผู้แปลจะเลือกใช้คำแปลที่แสดงการเคลื่อนที่อื่นๆ ที่เหมาะสมซึ่งเกิดจากการตีความ

บริบท ในส่วนของตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอก จะพบว่าในฉบับแปลตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจะไม่ปรากฏเด่นชัดเหมือนที่ปรากฏในต้นฉบับ ซึ่งมีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด ในตัวอย่างที่ 48 หากมีการเติมคำว่า “ไป” ซึ่งเป็นความหมายประจำคำของคำกริยา “go” ภาษาลำดับแปลจะได้ว่า “เดินออกไปจากห้อง” ความหมายการเคลื่อนที่ และตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกก็จะมีชัดเจนมากขึ้น

4.2.2.3 การแปลด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำ

การแปลคำกริยา “go” ด้วยการใช้คำตรงข้ามความหมายประจำคำหมายถึง การที่ผู้แปลเลือกใช้คำกริยา “มา” เทียบเคียงกับคำกริยา “go” ที่ปรากฏในงานต้นฉบับ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นคำที่มีความหมายตรงข้าม ทั้งนี้ สาเหตุที่ทำให้มีการแปลด้วยคำที่มีความหมายตรงข้ามนี้ เกิดขึ้นจากความต้องการของตัวผู้แปลเอง เนื่องจากเมื่อแปลคำกริยา “go” นี้ ด้วยความหมายประจำคำ จะพบว่าลักษณะการเคลื่อนที่และตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในฉบับแปล จะมีความถูกต้องตรงกันกับที่ปรากฏในต้นฉบับ แต่บางครั้งผู้แปลก็เลือกใช้การแปลคำกริยา “go” ด้วยการใช้คำตรงข้าม ทำให้ความหมายของงานฉบับแปล มีความแตกต่างไปจากต้นฉบับในบางกรณี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 50 สถานการณ์: อันหม่อมยั้งเกิดพฤติกรรมของแม่ที่เปลี่ยนไปเมื่อใกล้ถึงเทียนสิน
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

I saw how mother was already beginning to change

On the morning of the day we were supposed to arrive in Tiensin, she went into our sleeping cabin wearing her white Chinese mourning dress. And when she returned to the sitting room on the top deck, she looked like a stranger.

(The Joy Luck Club:220)

เช้าวันที่เราคาดการณ์ว่าจะถึงเทียนสิน เมื่อแม่เข้ามาในเคบินที่เป็นห้องนอนของเราเธอยังแต่งกายด้วยชุดไว้ทุกข์สีขาวตามประเพณีจีน แต่เมื่อเธอย้อนกลับไปนั่งในห้องบนดาดฟ้าเรือ แม่ก็กลายเป็นคนแปลกหน้า

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 256)

จากตัวอย่างข้างต้น ในส่วนของความหมายในงานต้นฉบับ จะพบว่าผู้พูดอยู่ในห้องดาดฟ้าเรือ และอธิบายการเคลื่อนที่ของแม่ที่เคลื่อนที่ออกห่างจากตัวผู้พูด แล้วหายลับตาไป แล้วจึง

เคลื่อนที่กลับเข้าหาตัวผู้พูดอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในงานต้นฉบับจึงปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด ในงานฉบับแปล ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลได้เลือกแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” ด้วยการใช้คำแสดงทิศทางว่า “มา” ซึ่งจัดได้ว่ามีความหมายที่ตรงข้ามกัน และจากการเลือกใช้การแปลวิธีนี้ ผู้วิจัยพบว่า ความหมายที่ปรากฏในงานต้นฉบับมีความแตกต่างไปจากงานฉบับแปล ทั้งนี้ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจากงานต้นฉบับคือ ทิศทางการเคลื่อนที่ และตำแหน่งของตัวผู้พูด เมื่อใช้คำ “มา” แสดงทิศทางในงานฉบับแปล จะพบว่าการเคลื่อนที่จากเดิมที่เป็นการเคลื่อนที่ออกห่างจากตำแหน่งผู้พูดเปลี่ยนแปลงไปเป็นการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูดแทน ส่วนตำแหน่งของตัวผู้พูดเดิมที่อยู่ในห้องบนคาคีฟาเรือก็ได้เปลี่ยนมาอยู่ในเคบินห้องนอนแทน

ตัวอย่างที่ 51 สถานการณ์: คู่หญิงเล่าถึงตอนที่ตนเองอาศัยอยู่ในฮ่องกงช่วงแรกๆ
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

Because Miss Patsy had always lived in Hong Kong, she could speak Cantonese just like the local people. It was a special dialect. When I first went to live there, she spoke to me in the local talk, which I could not understand except for the words that sounded a little like Mandarin.

(The Bonesetter's Daughter: 278)

มิสแพทซ์อาศัยอยู่ในฮ่องกงมาตั้งแต่เด็กจึงสามารถพูดจีนกวางตุ้งได้ดีพอๆ กับคนท้องถิ่น จีนกวางตุ้งเป็นภาษาท้องถิ่นภาษาหนึ่งของฮ่องกง ตอนแรกๆ ที่ฉันมาอยู่ที่นี่ มิสแพทซ์พูดจีนกวางตุ้งกับฉัน ฉันฟังไม่เข้าใจเลย ยกเว้นคำบางคำที่ฟังคล้ายกับคำภาษาจีนกลางเท่านั้น

(สามสายใยในเงาอดีต: 369)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นตัวอย่างการแปลคำกริยา “go” ด้วยการใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามความหมายประจำคำ ในฉบับแปลจะเห็นได้ว่า “มา” ที่ปรากฏแสดงให้เห็นถึงการที่ผู้แปลได้เปลี่ยนแปลงตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอก ในต้นฉบับ คำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ของตัวละครไปฮ่องกง ศูนย์กลางการบ่งบอกในภาษาต้นฉบับจึงปรากฏอยู่ที่ตัวละคร แต่ในฉบับแปลพบว่าการที่ผู้แปลเลือกแปลว่า “มา” แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกมาอยู่ที่ตำแหน่งสถานที่แทน

ตัวอย่างที่ 52 สถานการณ์: จิงเหม่ยไม่สามารถทนคุณแม่มาปูด้วยการเอาปูไปตากในน้ำร้อน
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

Then, one by one, she grabbed the crabs by their back, hoisted them out of the sink and shook them dry and awake. The crabs flexed their legs in midair between sink and stove. She stacked the crabs in a multileveled steamer that sat over two burners on the stove, put a lid on top, and lit the burner. I couldn't bear to watch so I went into the dining room.

(The Joy Luck Club: 201)

จากนั้นแม่ก็หยิบปูจากด้านหลังของมันขึ้นมาจากอ่างน้ำทีละตัว แล้วก็สลัดมันให้สะเด็ดน้ำ ปูเหล่านั้นงอขาอยู่กลางอากาศระหว่างทางจากอ่างน้ำไปสู่เตาไฟ แม่จับมันไปวางไว้ในรังหลายชั้น ซึ่งตั้งอยู่บนเตา จากนั้นก็ยกฝาขึ้นปิดแล้วก็จุดไฟ ฉันทนดูภาพนั้นต่อไปไม่ได้ จึงหนีออกมายังห้องอาหาร

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 236)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการแปลคำกริยา “go” ด้วย “มา” ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างบางอย่าง หากนำความหมายในต้นฉบับ และฉบับแปลมาเปรียบเทียบกัน เนื่องจากข้อมูลในตัวอย่างที่เป็นบทบรรยายที่ตัวละครทำหน้าที่เป็นผู้พูด ผู้อ่านทำหน้าที่เป็นผู้ฟัง ในภาษาต้นฉบับ จะเห็นได้ว่าผู้อ่านได้ติดตามตัวละครจิงเหม่ยไปด้วย และเคลื่อนที่ไปยังห้องอาหารพร้อมกับจิงเหม่ยด้วยการใช้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” แต่ในฉบับแปลจะเห็นได้ว่า ผู้อ่านไม่ได้เคลื่อนที่ไปพร้อมกับจิงเหม่ย แต่ผู้อ่านได้มารอจิงเหม่ยอยู่ในห้องอาหารอยู่แล้วด้วยการใช้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “มา” ตามหลังคำกริยา “ออก”

ตัวอย่างที่ 53 สถานการณ์: อันเหม่ยเล่าถึงการใช้เวลาว่างในแต่ละวันในตอนที่อยู่ในเทียนสิน
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

So everyday we stayed in the house, thinking of ways to amuse ourselves. My mother looked at foreign magazines and clipped out pictures of dresses she liked, and then she went downstairs to discuss with the tailor how such a dress could be made using the materials available.

(The Joy Luck Club: 233-234)

ดังนั้น เราจึงได้แต่นั่งจิบเจ้าอยู่ในบ้านทุกวัน นั่งคิดหาวิธีที่จะทำให้ชีวิตสนุกสนานขึ้นบ้าง แม่ของฉันนั่งดูนิตยสารต่างประเทศแล้วก็ทำเครื่องหมายบนรูปเสื้อผ้าที่เธอชอบเอาไว้ จากนั้นเธอก็

จะเดินลงมาชั้นล่างและปรึกษากับช่างตัดเสื้อ ว่า เสื้อผ้าชุดนั้นจะตัดเย็บอย่างไรด้วยวัสดุเท่าที่พอหา
ได้

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 274)

ตัวอย่างนี้คือการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” ด้วยการใส่คำตรงข้ามด้วยคำกริยา
“มา” ซึ่งทำให้ตำแหน่งของตัวละครที่ทำหน้าที่บรรยายเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมใน
ต้นฉบับ ตัวละครที่เล่าเรื่องอยู่ชั้นบนและเฝ้ามองแม่ที่เดินลงไปหาช่างเสื้อข้างล่าง แต่ในฉบับแปล
กลายเป็นว่าตัวละครเล่าเรื่องได้ปรากฏตัวอยู่ข้างล่างกับช่างตัดเสื้อด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาตำแหน่งของ
ตัวละครที่ทำหน้าที่เป็นผู้พูดในต้นฉบับ จะพบว่าตำแหน่งได้เปลี่ยนไปจากเดิม อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัย
มีความเห็นว่าหากผู้แปล แปลด้วยความหมายประจำคำของคำกริยา “go” ลักษณะการเคลื่อนที่ใน
ฉบับแปลจะมีความหมายเหมือนกับที่ปรากฏในต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 54 สถานการณ์: เจียงเว่ยลีเล่าถึงสาเหตุที่ทำให้กงและฮูลันต้องย้ายที่อยู่
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

And she told him to help me out of jail. He had been some kind of military official up
north, but then the Communist took over the north and chased all the old military people out. So
he and Hulan went to Tiensin, and when that city was captured as well, they came to Shanghai.

(The Kitchen God’s Wife: 490)

และฮูลันได้บอกให้เขาช่วยให้แม่ออกจากคุก กงอันมีตำแหน่งอะไรสักอย่างในกองทัพ
ทางเหนือ แต่หลังจากนั้นคอมมิวนิสต์ได้เข้ายึดและจัดการกับทหารเก่าทั้งหมด ดังนั้น เขากับฮูลัน
จึงต้องมาอยู่เทียนจิน แต่แล้วเทียนจินก็พ่ายแพ้แก่พวกคอมมิวนิสต์เช่นกัน ทำให้พวกเขาต้องย้ายลง
มาเซียงไฮ้

(เมียเจ้า: 533)

จากตัวอย่างนี้เป็นตอนที่เจียงเว่ยลีเล่าถึงสาเหตุที่ทำให้กง และฮูลันต้องย้ายที่อยู่หลังจาก
ประเทศจีนถูกคอมมิวนิสต์ยึดอำนาจ ลักษณะการแปลคำกริยา “go” ในตัวอย่างนี้เป็นการแปลด้วย
วิธีการแปลแบบตรงข้าม ในภาษาต้นฉบับ ศูนย์กลางการบ่งบอกจะอยู่ที่ตำแหน่งของตัวละคร ซึ่ง
เดินทางไปยังเทียนจิน (เทียนสิน) แต่ในส่วนของฉบับแปล พบว่าผู้แปลได้เปลี่ยนแปลงตำแหน่ง

ศูนย์กลางการบ่งบอกมาไว้ที่เทียนจินแทน เป็นการเอาสถานที่เป็นจุดสำคัญของสถานการณ์ และให้ตัวละครเคลื่อนที่เข้าหา

ตัวอย่างที่ 50-54 เป็นตัวอย่างของการแปลคำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ด้วยการใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำ กล่าวคือ ผู้แปลเลือกแปลคำกริยา “go” ด้วยคำว่า “มา” ซึ่งเป็นคำที่แสดงทิศทางที่ตรงข้ามกัน ผลที่เกิดขึ้นในการแปลด้วยกลวิธีนี้คือ ความหมายของงานในภาษาฉบับแปลจะแตกต่างไปจากความหมายที่ปรากฏในงานต้นฉบับ เช่นลักษณะการเคลื่อนที่ของตัวละคร ตำแหน่งของตัวละครที่ปรากฏอยู่ในแต่ละสถานการณ์ ลักษณะการเคลื่อนที่ของตัวละครที่เป็นผู้พูดหรือผู้บรรยายและผู้ฟังจะเป็นผู้ฟังก็จะต่างจากที่ปรากฏในต้นฉบับ

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้แปลสามารถแปลโดยที่ยังคงความหมายและการเคลื่อนที่ในฉบับแปลให้ตรงกับความหมายที่ปรากฏในต้นฉบับได้ด้วยการแปลด้วยความหมายประจำคำ คือ การแปลด้วยคำกริยา “ไป” ซึ่งภาษาที่ได้ก็ยังคงเป็นธรรมชาติอีกด้วย

4.2.2.4 การแปลด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆ

นอกเหนือไปจากการแปลคำกริยา “go” ด้วยการใช้คำที่มีความหมายประจำคำ การละความหมายประจำคำ และการแปลด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลคำกริยา “go” ด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการตีความสถานการณ์ของผู้แปล ทั้งนี้ คำ หรือสำนวนอื่นๆ ที่ผู้แปลเลือกใช้จะสื่อความที่แตกต่างไปจากความหมายในต้นฉบับบางประการดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 55 สถานการณ์: แม่อบรมเวเฟอร์ลีเรื่องที่เวเฟอร์ลีอยากได้บ๊วยเค็ม
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“Wise guy, he not go against wind. In Chineses we say, Come from South, blow with wind-poom!- North will flow. Strongest wind cannot be seen.”

(The Joy Luck Club: 89)

“คนฉลาดเขาไม่ยืนหยัดต้านลมหรือลูก คนจีนเราพูดกันว่า มาจากใต้ปลิวตามลม บুম! เหนือจกติดตาม ลมที่แรงที่สุดนั้นไม่มีใครแลเห็น”

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 97)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นสถานการณ์ที่แม่อบรมเวเฟอร์ลี ว่าคนเราต้องรู้จักหักห้ามใจตนเอง จากสิ่งของที่ตนเองต้องการ เมื่อถึงเวลาที่ถูกต้องสิ่งที่เราต้องการก็จะมาหาเราเอง คำสอนที่แม่ยกมาอธิบายเป็นลักษณะการใช้คำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ของตัวละคร ผู้พูดในสถานการณ์นี้ทำหน้าที่เป็นบุคคลที่สามที่เฝ้ามองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าจะเป็นอย่างเช่นไรหากคนเราเดินด้านลม ลักษณะการเคลื่อนที่ในตัวอย่งนี้จึงเป็นการเคลื่อนที่ของตัวละครในคำสอนที่เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้พูด ซึ่งทำหน้าที่เป็นบุคคลที่สาม โดยมีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกของสถานการณ์ปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด ในส่วนของภาษาฉบับแปล ผู้แปลได้เลือกแปลด้วยการใช้คำกริยาอื่น ซึ่งไม่ได้แสดงการเคลื่อนที่เหมือนเช่นที่ปรากฏในต้นฉบับคือ คำกริยา “ยื่นหยัด” ซึ่งสื่อความหมายการอยู่กับที่ ไม่เคลื่อนที่ ดังนั้น เมื่อเทียบกันระหว่างต้นฉบับ และฉบับแปล จะพบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องของการเคลื่อนที่ และตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกซึ่งปรากฏอยู่ในต้นฉบับ แต่ไม่ปรากฏอยู่ในฉบับแปล

ตัวอย่างที่ 56 สถานการณ์: จุนเถียงแม่เรื่องที่แม่บังคับจุนทำในสิ่งที่ตัวเองไม่ชอบ
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

“Too late to change this,” said my mother shrilly.

And I could sense her anger rising to its breaking point. I wanted to see it spill over. And that’s when I remembered the babies she had lost in China, the ones we never talked about. “Then I wish I’d never been born!” I shouted. “I wish I were dead! Like them.”

It was as if I had said the magic words. Alakazam! –and her face went blank, her mouth closed, her arms went slack, and she backed out of the room, stunned, as if she were blowing away like a small brown leaf, thin, brittle, lifeless.

(The Joy Luck Club: 142)

“สายไปแล้วที่จะเปลี่ยนแปลง” แม่ของฉันทกล่าวเสียงสั้น
และฉันรู้สึกได้ว่าความโกรธเคืองของเธอพุ่งขึ้นถึงขีดสุด ฉันปรารถนาจะให้มันระเบิดออกมา และในขณะนั้นเองฉันก็หวนคิดถึงลูกสาวฝาแฝดที่พลัดพรากจากเธอสมัยที่อยู่เมืองจีนขึ้นมาได้ ลูกสาวสองคนที่เธอไม่เคยปรึกษาพูดถึง

“ถ้าฉันหนูก็ไม่อยากเกิดมาเลย!” ฉันทตะโกน “หนูอยากตายๆ ไปเสีย เหมือนกับสองคนนั้น”
ราวกับว่าคำพูดที่ฉันร่ายออกไปคือมนตร์วิเศษ อาลาคาซาม! ใบหน้าของแม่พลันว่างเปล่า
ริมฝีปากของเธอหุบลงจนสนิท สองแขนของแม่กลับอ่อนแรงลงทันที แล้วแม่ก็เดินออกไปจากห้อง

อย่างเชื่องซึมราวกับว่าเธอถูกลมพัดปลิวไปเหมือนใบไม้เล็กๆ สีน้าตาล บอบบาง เปราะร่วน และ
ปราศจากชีวิต

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 165)

สถานการณ์ในตัวอย่างข้างต้นเป็นตอนที่แม่สั่งให้จูน ไปฝึกเปียโนต่อ ภายหลังจากงาน
ประกวดความสามารถของนักเรียน จูนทำให้แม่รู้สึกขายหน้าเนื่องจากแม่ได้ไปคุยโอ้อวดถึง
ความสามารถทางดนตรีของจูน วันต่อมาเมื่อถึงเวลาที่ต้องฝึกเปียโน จูนจึงคิดว่าตัวเองไม่จำเป็นที่
จะต้องฝึกอีกต่อไป เพราะคิดว่าแม่คงจะไม่บังคับอีก

คำกริยา “go” ที่ปรากฏในสถานการณ์ถูกนำมาอธิบายสภาพที่เปลี่ยนไปของแม่จากเดิม
ก่อนที่จะได้ยินสิ่งที่จูนพูด แม่โกรธที่จูนไม่เชื่อฟัง แต่เมื่อจูนพูดว่าตัวเองอยากตายเหมือนกับลูกแฝด
ที่แม่ทิ้งไว้ที่เมืองจีน ความรู้สึกโกรธของแม่หายไป ซึ่งเป็นเพราะว่าแม่เสียใจมาตลอดกับการกระทำ
ของตัวเอง ดังนั้น เมื่อจูนพูดเรื่องนี้ขึ้น จากเดิมที่แม่โกรธจูนที่ไม่ยอมทำตามคำสั่ง แม่กลับรู้สึก
เสียใจ และตกใจกับเรื่องที่จูนพูด สีหน้าของแม่จึงเปลี่ยนไป แขนของแม่มดกลงไว้เร็วแรง การ
เปลี่ยนแปลงของแม่จากเดิมที่โกรธกลายเป็นความเสียใจ เมื่อนำเรื่องสภาพปกติมาอธิบาย จะพบว่า
สภาพปกติที่น่าจะเป็นของแม่ในสถานการณ์นี้คืออารมณ์โกรธที่เกิดจากการที่จูนเถียง และไม่ยอม
เชื่อฟัง ส่วนสภาพที่ไม่ปกติคืออารมณ์เสียใจ และตกใจเมื่อได้ยินสิ่งที่จูนพูดออกมา ตัวอย่างนี้แสดง
ให้เห็นถึงคำกริยา “go” ที่แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ จากเดิมที่เป็นสภาพปกติที่ผู้พูด
คาดว่าจะเป็น ได้เปลี่ยนไปเป็นสภาพไม่ปกติหรือสภาพที่ผู้พูดไม่ได้คาดไว้

ในฉบับแปล ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลได้เลือกแปลคำกริยาที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพด้วยการ
ใช้สำนวนอื่นโดยอาศัยการตีความบริบท เนื่องจากลูกสาวได้พูดแทงใจแม่ถึงลูกสาวสองคนที่แม่ทิ้ง
ไว้ที่เมืองจีนตอนที่เกิดสงคราม ดังนั้น เมื่อได้ยินสิ่งที่ลูกสาวพูด สภาพของแม่จึงเปลี่ยนแปลงโดย
ฉับพลัน จากเดิมที่แม่รู้สึกโกรธเคืองในตัวลูกสาว กลับเป็นนิ่งไป ผู้แปลจึงได้เลือกใช้ “วางเปล่า”
อธิบายถึงสีหน้าของแม่ และ “อ่อนแรง” บรรยายถึงสภาพของแม่เมื่อได้ยินสิ่งที่ลูกสาวพูด

ตัวอย่างที่ 57 สถานการณ์: ฟิลถามเพิร์ลว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่จะไม่ไปร่วมงานเลี้ยงหมั้น
ของเป่าเป่า

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

“It’ll be a stressful weekend,” he said. “Besides, I thought you couldn’t stand your cousin Bao-bao. Not to mention the fact that Mary will be there. God, what a dingbat.”

“Um.”

“So can’t you get out of it?”

“Um-nh.”

He sighed. And that was the end of the discussion. Over the years that we’ve been married, we’ve learned to sidestep the subject of my family, my duty. It was once the biggest source of our arguments. When we were first married, Phil used to say that I was driven by blind devotion to fear and guilt. I would counter that he was elfish, that the things one had to do in life sometimes had nothing to do with what was fun or convenient. And then he would say the only reason we had to go was that I had been manipulated into thinking I had no choice, and I was doing the same thing to him.

(The Kitchen God’s Wife: 8-9)

“มันจะเป็นสุดสัปดาห์ที่เครียดเลยนะ” ฟิลว่า “ที่แย่กว่านั้นคือ ผมไม่คิดว่าคุณจะทนเป่าเป่า
ญาติคุณได้ นี่ยังไม่รวมแมรี่ที่จะมาด้วยนะ คนอะไร ไม่รู้ยุ่งชะมัด”

“อืม”

“ว่าไง คุณเลี้ยงได้มั๊ย?”

“อืม ไม่ได้หรอก”

ฟิลถอนใจ เป็นอันว่าจบการพูดคุยถึงเรื่องนี้ หลายปีที่แต่งงานกันมา เราสองคนได้เรียนรู้ที่จะ
เลี้ยงที่จะพูดถึงครอบครัวของฉัน...หน้าที่ของฉัน ครั้งหนึ่งเรื่องนี้เคยเป็นสาเหตุที่ทำให้เราทะเลาะ
กันมากที่สุด ตอนที่แต่งงานกันใหม่ ฟิลเคยว่าฉันว่าความกลัว และความละอายทำให้ฉันทุ่มเทศต่อ
ครอบครัวฉันอย่างหน้ามืดตามัว และฉันก็จะสวนกลับว่าเขาเป็นคนเห็นแก่ตัว บางครั้งสิ่งที่เราต้อง
ทำในชีวิตก็ไม่ใช่เพื่อความสนุกหรือความสบายเสมอไป และเขาก็จะบอกว่าเหตุผลเดียวที่เราต้องทำ
ก็เพราะฉันถูกกล่อมจนรู้สึกว่าคุณไม่มีทางเลือก และฉันก็กำลังทำแบบเดียวกันนี้กับเขา

(เมียเจ้า: 27)

สถานการณ์ในตัวอย่างนี้เป็นตอนที่ฟิลดามเพิร์ลถึงความเป็นไปได้ที่จะไม่ไปร่วมงานเลี้ยงของญาติเพิร์ล ลักษณะการแปลคำกริยา “go” เป็นการแปลคำกริยาที่เกิดขึ้นจากการตีความ ซึ่งในฉบับแปลจะเห็นว่า คำกริยาในภาษาไทยที่แปลออกมานั้นไม่ได้เป็นคำที่แสดงการเคลื่อนที่เหมือนที่ปรากฏในต้นฉบับ ในตัวอย่างนี้คำกริยา “ทำ” เกิดขึ้นจากการตีความสถานการณ์โดยรวมที่เป็นมาตลอดของเพิร์ลและฟิล ที่ต้องยอมทำตามการเรียกร้องของครอบครัวเพิร์ล และใช้คำกริยา “ทำ” ตามการใช้คำกริยา “do” ที่เกิดในประโยคนี้ตามมาในต้นฉบับภาษาอังกฤษว่า “...I was doing the same thing to him.”

ตัวอย่างที่ 58 สถานการณ์: ลู่หลิงบรรยายถึงตอนที่สามีของตัวเองถูกจับตัวไป
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

Two Japanese officers questioned the men day and night, tried to force them to say where the Communist troops had gone. On the third day, they lined them up, Kai Jing, Dong, and Chao, as well as thirty other villagers. A soldier stood nearby with a bayonet. The Japanese officer said he would ask them once again, one at a time. And one by one, they shook their heads, one by one they fell. In my mind, sometimes Kai Jing was first, sometimes he was last, sometimes he was in between.

(The Bonesetter’s Daughter: 255)

หลังจากทั้งสามโดนจับตัวไป ทหารญี่ปุ่นสองคนก็เฝ้าซักถามพวกเขาทั้งวันทั้งคืน บังคับให้พวกเขาบอกว่าพวกคอมมิวนิสต์ซ่อนตัวอยู่ที่ไหน ในวันที่สามพวกทหารก็จับพวกไข้จิงกับชาวบ้านคนอื่นๆ ขึ้นเรียงแถว ทหารอีกคนหนึ่งยื่นถือปืนอยู่ใกล้ๆ ทหารญี่ปุ่นบอกพวกเขาว่าจะถามทีละคนอีกเป็นครั้งสุดท้าย เซลยศึกสายหัวคนแล้วคนเล่าและล้มลงไปกองกับพื้นคนแล้วคนเล่า ในความทรงจำของฉัน บางครั้งไข้จิงเป็นคนแรก บางครั้งเป็นคนสุดท้าย และบางครั้งก็อยู่ระหว่างกลาง

(สามสายใยในเงาอดีต: 340)

ตัวอย่างที่ 58 เป็นตัวอย่างของคำกริยา “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากตัวผู้พูดและเป็นการเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นในอดีต โดยที่ตัวละครที่ทำกริยาเคลื่อนที่คือ คอมมิวนิสต์ ในส่วนของฉบับแปล จะพบว่าผู้แปลไม่ได้แปลคำกริยา “go” ด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ กลวิธีการแปลคำกริยา “go” ที่ผู้แปลเลือกใช้ในตัวอย่างนี้เป็นการเลือกใช้คำกริยาอื่นที่เกิดขึ้นจากการตีความ

สถานการณ์ของผู้แปล ในสถานการณ์นี้เป็นตอนที่ทหารญี่ปุ่นเข้าครอบครองเมือง และปราบปรามชาวจีนที่ต่อต้านโดยการกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ดังนั้น ผู้แปลจึงเลือกใช้คำกริยา “ซ่อนตัว” เพื่อสื่อความหมายว่า พวกเขาคอมมิวนิสต์ในขณะนั้นจำเป็นต้องหลบซ่อนตัวเนื่องจากถูกทหารญี่ปุ่นกวาดล้าง และเมื่อนำความหมายฉบับแปลเทียบกับต้นฉบับ จะพบว่าความหมายที่ปรากฏในฉบับแปลไม่ได้แสดงการเคลื่อนที่เหมือนที่ปรากฏในต้นฉบับ การเลือกใช้คำกริยา “ซ่อนตัว” ในตัวอย่างนี้เกิดขึ้นจากการตีความสถานการณ์ของผู้แปลที่ตีความต่อเนื่องจากความหมายการเคลื่อนที่ที่ปรากฏในต้นฉบับ กล่าวคือ หากเติมคำว่า “ไป” เพื่อให้สื่อความหมายการเคลื่อนที่เหมือนในต้นฉบับ จะพบว่าความหมายของคำ “ซ่อนตัว” เกิดขึ้นจากการตีความสถานการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

ตัวอย่างที่ 55-58 เป็นตัวอย่างของคำกริยา “go” ที่แสดงความหมายการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งเดิมของผู้พูด และการเคลื่อนที่ออกห่างจากตัวผู้พูด ดังนั้นตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ตัวผู้พูดเอง แต่ในภาษาฉบับแปล จะเห็นได้ว่าผู้แปลได้เลือกใช้การแปลด้วยคำหรือสำนวนอื่นๆ ที่ไม่ได้แสดงความหมายการเคลื่อนที่ ซึ่งเกิดจากการตีความบริบท ทั้งนี้ คำ หรือสำนวนอื่นๆ ที่ผู้แปลเลือกใช้ยังคงสามารถสื่อความหมายได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ตัวอย่างที่ 59 สถานการณ์: แม่ไล่ให้เฟิร์ลไปกล่าวลาภกับศพพ่อเป็นครั้งสุดท้าย
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

I did not want to mourn the man in the casket, this sick person who had been thin and listless, who moaned and became helpless, who in the end searched constantly for my mother with fearful eyes. He was so unlike my father had once been: charming and lively, strong, kind, always generous with his daughter, the one who knew exactly what to do when things went wrong. And in my father's eyes, I had been perfect, his “perfect Pearl,” and not the irritation I always seemed to be with my mother.

(The Kitchen God's Wife: 48)

แต่นั่นไม่ยากร้องไห้ให้ผู้ชายในโลง คนป่วยร่างกายผอมแห้งที่นอนโอดครวญช่วยตัวเองไม่ได้ที่เอาแต่ร้องเรียกกหาแม่ฉันก่อนตายด้วยสายตาทวาดกัว้ว ชายที่นอนอยู่ในโรคนั้นไม่มีอะไรที่เหมือนพ่อ ที่เป็นคนสนุกสนานเต็มไปด้วยชีวิตชีวา มีเสน่ห์ แข็งแรง ใจดี หัวเราะง่าย พ่อที่สามารถจัดการกับปัญหาทุกอย่าง พ่อที่เห็นฉันเป็น ‘เฟิร์ลคนเก่ง’ เสมอ ไม่เหมือนกับแม่ที่จะหงุดหงิดกับฉันในทุกเรื่อง

(เมียเจ้า: 68-69)

ตัวอย่างที่ 59 เป็นตัวอย่างของคำกริยา “go” แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ คำกริยา “go” ในตัวอย่างนี้จะแสดงการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ ซึ่งหมายถึงสภาพที่มีปัญหา หรือมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น ในภาษาฉบับแปล ผู้วิจัยพบว่า ผู้แปลเลือกแปลด้วยการตีความการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติด้วย “จัดการปัญหา” ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้แปลเปรียบเทียบสภาพผิดปกติให้เป็น “ปัญหา”

ตัวอย่างที่ 60 สถานการณ์: รุจจินตนาการว่าถ้าหากบอกความจริงกับแม่เรื่องที่เลนซ์ทำเธอ

ต้อง แม่จะรู้สึกเช่นไร

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

That night, Ruth tried to tell her mother what had happened.

“Ma? I’m scared.”

“Why scared?” LuLing was ironing. The room had the smell of fried water.

“That man Lance, he was mean to me-”

Her mother scowled, then said in Chinese: This is because you’re always bothering him.

You think he wants to play with you – he doesn’t! Why do you always make trouble...?”

Ruth felt sick to her stomach. Her mother saw danger where there wasn’t. And now that something was truly really awful, she was blind. If Ruth told her the actual truth, she would probably go crazy. She’d say she didn’t want to live anymore. So what difference did it make? She was alone. No one could save her.

(The Bonesetter’s Daughter : 126)

คืนนั้นรุจพยายามเล่าให้แม่ฟังว่าเกิดอะไรขึ้น “แม่ หนูกลัว”

“กลัวอะไร” แม่กำลังรีดผ้าอยู่ ห้องมีกลิ่นเหมื่อนน้ำไหม้

“เลนซ์เขาใจร้ายกับหนู เขา...”

แม่ถึงตาแล้วพูดเป็นภาษาจีน “ก็เพราะว่าลูกชอบไปรบกวนเขานะสิ คิดว่าเขาอยากเล่นด้วยหรือไง เขาไม่อยากหรอก สร้างปัญหาอยู่เรื่อย”

ความโกรธแล่นขึ้นสู่สมอง แม่เห็นอันตรายในที่ที่ไม่มีอันตราย แต่ในเวลาี่ เวลาที่มีบางอย่างผิดปกติที่สุด แม่กลับตาบอดมองไม่เห็น ถ้ารุจบอกความจริงแม่คงสติแตกคงจะอยากตายอยู่ตรงนี้

(สามสายใยในเงาอดีต : 185)

จากตัวอย่าง คำกริยา “go” ที่ปรากฏในภาษาต้นฉบับสื่อความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพเมื่อนำแนวความเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกมาพิจารณา จะพบว่า คำกริยา “go” ในสถานการณ์นี้เป็นการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติของแม่ที่เป็นคนใจเย็น ดังนั้น ถ้าแม่รู้ว่ารัฐตั้งห้อง แม่ก็ต้องมีสภาพที่ต่างไปจากเดิม ในส่วนของภาษาฉบับแปล ผู้แปลได้แปลคำกริยา “go” ประกอบกับ “crazy” และตีความออกมาโดยเลือกใช้ “สติแตก” อธิบายสภาพของแม่เมื่อทราบข่าว

ตัวอย่างที่ 61 สถานการณ์: เจียงเว่ยลี้สังเกตเห็นเหตุการณ์รอบตัวที่โกลาหล ภายหลังที่เครื่องบินทิ้งระเบิดบินจากไป

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

I was sitting on the beach, staring at a chestnut I had peeled before the airplanes came. I wanted to laugh and cry, that this was what I had held onto when I almost died. And I was about to throw it away, when I considered I should still hold onto it. There are the kinds of important thoughts you have when your world changes so suddenly. The city gone mad, Hulan disappeared – should you keep a cold chestnut or not?

(The Kitchen God’s Wife: 272)

แม่ก็พบว่าตัวเองนั่งอยู่บนม้านั่ง ตาจ้องอยู่ที่ลูกเกาลัดในมือ ลูกเกาลัดที่แม่กำลังแกะอยู่ตอนที่เครื่องบินมาถึงนั่นแหละ แม่รู้สึกอยากหัวเราะ และร้องไห้พร้อมๆ กัน นี่หรือคือสิ่งยึดเหนี่ยวของแม่ในขณะใกล้ตายอย่างนั้น แม่เกือบจะปามันทิ้ง แล้วก็กลับเปลี่ยนใจคิดว่าน่าจะเก็บต่อไป นี่แหละคือความคิดสำคัญของเราที่ตอนจู่ๆ โลกข้างหน้าก็กลับตาลปัตร เมืองทั้งเมืองกำลังกลายเป็นบ้า สูดลมหายใจไป...แต่แม่กลับนั่งคิดว่า นี่ฉันควรจะเก็บเกาลัดนี้ไว้หรือเปล่า?

(เมียเจ้า: 308)

คำกริยา “go” ในตัวอย่างนี้แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงของสภาพบ้านเมืองจากเดิมที่เป็นบ้านเมืองที่มีความสงบเรียบร้อย กลับกลายเป็นบ้านเมืองที่วุ่นวาย เมื่อเครื่องบินญี่ปุ่นบินมาเพื่อทิ้งระเบิด ดังนั้นคำกริยา “go” ในสถานการณ์นี้จึงเป็นการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ และเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของบ้านเมือง

ในภาษาฉบับแปล จะเห็นได้ว่าผู้แปลตีความ “gone mad” ในสถานการณ์นี้ว่า “กลายเป็นบ้า” เพื่อแสดงความผิดปกติของบ้านเมือง

นอกจากนี้ ถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ภาษาอังกฤษที่ไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ โดยโครงสร้างประโยคที่ถูกต้องควรจะเป็น “The city has gone mad.” ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า ผู้เขียนต้องการที่จะสะท้อนให้ผู้อ่านทราบถึงลักษณะของตัวละครที่เป็นชาวจีน โดยผ่านการพูดภาษาอังกฤษที่มีโครงสร้างไวยากรณ์ที่ไม่ถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 62 สถานการณ์: ป้าเฮเลนบอกกับเฟิร์ลว่าจะบอกกับแม่ของเฟิร์ลว่าเฟิร์ลป่วย แต่เฟิร์ลไม่ต้องการทำให้แม่ไม่สบายใจ

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

I feel I am in a nightmare, arguing with someone who can't hear me. Maybe Auntie Helen is right and she does have a brain tumor. Maybe it's eaten away her brain and she's gone crazy. “All right,” I finally say. “But you can't be the one who tells her. I will.”

(The Kitchen God's Wife: 37)

ฉันรู้สึกเหมือนฝันร้าย เหมือนกำลังเถียงกับใครที่ไม่ได้ยินฉัน บางทีป้าเฮเลนอาจถูกก็ได้ แกอาจเป็นเนื้องอกในสมองจริงๆ และมันกัดกินแกจนเลอะ “โอเคค่ะ” ฉันพูดขึ้นในที่สุด “แต่ป้าไม่ต้องการบอกนะ หนูจะเป็นคนบอกเอง”

(เมียเจ้า: 57)

ในภาษาต้นฉบับ ตัวอย่างนี้มีลักษณะการใช้ คำกริยา “go” ที่เหมือนกับตัวอย่างที่ 59 คือเป็นการสื่อความหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “crazy” ที่ปรากฏคู่กับคำกริยา “go” สื่อถึงสภาพผิดปกติของป้าเฮเลนตามความคิดของเฟิร์ล เมื่อเฟิร์ลบอกป้าว่าไม่อยากบอกแม่เรื่องที่เฟิร์ลป่วย เพราะเฟิร์ลไม่อยากทำให้แม่ไม่สบายใจ แต่ป้าเฮเลนก็ยังขอร้องว่าต้องบอกแม่ของเฟิร์ล เฟิร์ลจึงไม่เข้าใจว่าทำไมป้าเฮเลนถึงอยากเอาเรื่องไม่สบายใจไปบอกให้แม่ฟัง ประกอบกับก่อนหน้านี้ป้าเฮเลนได้เล่าให้เฟิร์ลฟังว่าตัวเองกำลังจะตายเพราะมะเร็งในสมอง เฟิร์ลจึงคิดว่าที่ป้าคือดั่งเช่นนี้ก็เป็นเพราะจากการป่วยมะเร็งสมอง ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกของตัวอย่างนี้ปรากฏอยู่ที่สภาพปกติคือ การมีสุขภาพสมบูรณ์ของป้า และแสดงการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ และแสดงการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ คือ สภาพที่ป้าป่วยด้วยโรคมะเร็งสมอง

ในส่วนของภาษาฉบับแปลผู้แปลเลือกตีความ “gone crazy” ด้วยคำว่า “เลอะ” เพื่อแสดงสภาพที่ผิดปกติของป้าเฮเลน

ตัวอย่างที่ 63 สถานการณ์: แลนซ์ว่ารูธเรื่องที่รูธกล่าวหาเขาว่าเขาทำให้รูธตั้งท้อง
ลักษณะข้อมูล: บทสนทนา

“You know, maybe you have a big problem. You start to get this funny idea that people are doing something wrong to you, and before you can see what’s true, you accuse them and go crazy and wreck everything. Is that what you’re doing?”

(The Bonesetter’s Daughter: 125)

“จะบอกให้ บางทีเธออาจมีปัญหาใหญ่เลยแหละ คิดว่าคนเขาคอยจะทำร้ายไปซะหมด กว่าที่จะรู้ว่าอะไรถูกอะไรผิดก็ไปกล่าวหาเขาบ้าง บอๆ ทำเรื่องเสียหาย เอาอย่างงี้ใช่ไหม”

(สามสายใยในเงาอดีต: 184)

สถานการณ์ในตัวอย่างนี้เป็นตอนที่แลนซ์ต่อว่ารูธที่กล่าวหาว่าเขาทำให้เธอตั้งท้อง เพราะเธอเข้าใจว่าการที่เธอไปนั่งทับปีศาจของแลนซ์ทำให้เธอตั้งท้อง เมื่อเข้าใจผิดคิดว่าตัวเองตั้งท้อง รูธก็ไปบอกแฟนของแลนซ์ และทำให้ทั้งสองต้องทะเลาะกัน ความสัมพันธ์ของแลนซ์และรูธก่อนเกิดเรื่องนั้นเป็นไปด้วยดี โดยรูธจะแอบชอบแลนซ์อยู่ฝ่ายเดียว ส่วนแลนซ์ก็เอ็นดูรูธในฐานะเด็กเพื่อนบ้านคนหนึ่ง “go crazy” สื่อความหมายการเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติของรูธที่เป็นเด็กเรียบร้อยในสายตาของแลนซ์ และเมื่อรูธกล่าวหาว่าเขาทำให้เธอท้อง แลนซ์จึงคิดว่ารูธได้เปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากความไม่รู้จริง ดังนั้น ผู้แปลจึงแปล “go crazy” ว่า “บ้าง บอๆ” เพื่อใช้แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพของรูธ

ตัวอย่างที่ 64 สถานการณ์: รูธพาลู่หลังไปหาหมอ เพราะไม่แน่ใจว่าลู่หลังจะป่วยเป็นโรค
อัลไซเมอร์หรือไม่

ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

“Very good. I was wondering if you could do a little math for me. I want you to count down from a hundred, subtracting seven each time.”

LuLing went blank.

“Start at a hundred.”

“Hundred!” LuLing said confidently, then nothing more.

(The Bonesetter’s Daughter : 59)

“ดีมากครับ คราวนี้ผมอยากให้คุณช่วยคิดเลขให้หน่อย ให้นำจากหนึ่งร้อยลงมา แล้วลบออกทีละเจ็ด”

คู่หญิง

“เริ่มที่หนึ่งร้อยครับ”

“หนึ่งร้อย!” คู่หญิงตะโกนออกมาอย่างมั่นใจ แล้วไม่พูดอะไรต่ออีกเลย

(สามสายใยในเงาอดีต : 100-101)

คำกริยา “go” ในตัวอย่างนี้แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพของคู่หญิง เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพจากความเข้าใจไปสู่ความไม่เข้าใจ เมื่อถูกหมอบอกให้นำเลขด้วยวิธีแปลกๆ ซึ่งต่างไปจากปกติ ผู้แปลจึงตีความความรู้สึกของคู่หญิงด้วยการเทียบเคียงกับคำว่า “งง” เพื่อแสดงความไม่เข้าใจ

ตัวอย่างที่ 59-64 เป็นตัวอย่างของคำกริยา “go” ที่แสดงความหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพ เมื่อตีความตามแนวความคิดเรื่องการเคลื่อนที่ จะพบว่า คำกริยา “go” จะแสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดหวัง โดยมีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่สภาพปกติ เมื่อนำข้อมูลในภาษาฉบับแปลมาเปรียบเทียบกับผู้แปลมีการเลือกใช้คำ หรือสำนวนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยที่คำ หรือสำนวนต่างๆ นั้น ได้จากการตีความบริบท และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องโดยใช้คำแปล เช่น สติแตก, งง และบ้า เป็นต้น

4.2.2.5 การละไม่แปล

การละไม่แปลหมายถึงการที่ผู้แปลไม่แปลคำกริยา “go” ที่ปรากฏอยู่ในงานต้นฉบับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้แปลมีความเห็นว่าคำกริยา “go” ที่ปรากฏในงานต้นฉบับไม่ได้มีความสำคัญมากเท่าใดนั้น ผู้แปลจึงเลือกที่จะละความหมายของคำกริยา “go” เอาไว้ ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

ตัวอย่างที่ 65 สถานการณ์: คู่หลังบรรยายถึงกล่องใส่ของมีค่าของตัวเอง
ลักษณะข้อมูล: บทบรรยาย

Each time I loved something with a special ache, I put it in my trunk of best things. I hid those things for so long I almost forgot I had them. This morning I remembered the trunk. I went to put away the birthday present that Luyi gave me. Gray pearls from Hawaii, beautiful beyond belief.

(The Bonesetter's Daughter: 5)

ทุกครั้งที่ฉันหวงแหนบางสิ่งมากเป็นพิเศษ ฉันจะเก็บมันใส่ไว้ในหีบของรักของฉัน ฉันเก็บของเหล่านั้นไว้นานเกินไปจนเกือบลืมว่ามีไปเสียแล้ว เช้าวันนี้ฉันนึกถึงหีบที่วางขึ้นมาได้เพราะเพิ่งเก็บของขวัญวันเกิดที่หลู่ให้ไว้ในนั้น ลูกให้สร้อยไข่มุกสีดำที่ซื้อมาจากฮาวาย สวยจนไม่น่าเชื่อเลย

(สามสายใยในเงาอดีต: 32)

ตัวอย่างที่ 65 เป็นตัวอย่างของการใช้คำกริยา “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ของผู้พูดที่เคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งเดิม อย่างไรก็ตามในภาษาฉบับแปล จะเห็นได้ว่าผู้แปลได้ละความหมายของคำกริยา “go” ที่แสดงความหมายการเคลื่อนที่ออกไป และให้ความสำคัญกับคำกริยา “put away” แทน อย่างไรก็ตามภาษาฉบับแปลที่แปลออกมาก็ยังคงใจความสำคัญเอาไว้ได้ครบถ้วน

จากตัวอย่างการแปลคำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ และการเปลี่ยนแปลงสภาพทั้งหมดข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้แปลมีกลวิธีการแปลที่ค่อนข้างหลากหลาย วิธีหนึ่ง que ผู้แปลเลือกใช้มากที่สุดคือ การแปลด้วยการใช้ความหมายประจำคำ ทั้ง “มา” และ “ไป” ซึ่งสามารถนำมาประกอบคำแปลทั้งที่แสดงความหมายการเคลื่อนที่ และการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ กลวิธีอื่นๆ ที่ผู้แปลนิยมใช้นอกเหนือไปจากการแปลด้วยความหมายประจำคำได้แก่ การแปลด้วยการละความหมายประจำคำ การแปลด้วยคำที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำ การแปลด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆ และการละไม่แปล ทั้งนี้ สามารถสรุปความถี่ของการใช้กลวิธีการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่และการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” และ “go” ได้ดังต่อไปนี้

กลวิธีการแปล	คำกริยา			
	come		go	
	ครั้ง	%	ครั้ง	%
1. ความหมายประจำคำ	378	49.54	597	59.34
2. ละความหมายประจำคำ	284	37.22	325	32.31
3. คำตรงข้ามความหมายประจำคำ	21	2.75	11	1.09
4. คำหรือสำนวนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	74	9.70	60	5.96
5. ละ ไม่แปล	6	0.79	13	1.3
รวม	763	100	1006	100

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่ากลวิธีการแปลคำกริยา “come” และ “go” ที่ผู้แปลเลือกใช้มากที่สุด คือ กลวิธีการแปลด้วยความหมายประจำคำ กล่าวคือ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลคำกริยา “come” ด้วยความหมายประจำคำคิดเป็น 49.54 % และกลวิธีการแปลคำกริยา “go” ด้วยความหมายประจำคำคิดเป็น 59.34% กลวิธีการแปลคำกริยา “come” และ “go” ที่ผู้แปลเลือกแปลรองลงมาคือ กลวิธีการแปลด้วยการละความหมายประจำคำ การแปลด้วยคำหรือสำนวนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การแปลด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำ และกลวิธีที่ผู้แปลเลือกใช้น้อยที่สุดคือการละ ไม่แปลคำกริยา “come” และ “go” ซึ่งคิดเป็น 0.79% และ 1.3% ดังที่ข้อมูลปรากฏในตาราง

กลวิธีหนึ่งที่น่าสนใจคือ การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำ โดยเฉพาะการแปลคำกริยา “come” ซึ่งผู้แปลต้องปรับเปลี่ยนตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกมาไว้ที่ตัวผู้พูดเสมอ เนื่องจากในภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต้นฉบับมีการให้ความสำคัญกับตำแหน่งอื่นๆ ที่ไม่ใช่ผู้พูดและยึดเอาตำแหน่งนั้นๆ เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก ซึ่งมีความแตกต่างจากภาษาไทย การที่ผู้แปลมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกสะท้อนให้เห็นว่า ในภาษาไทย ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด และไม่มีความหลากหลายมากเหมือนในภาษาอังกฤษ

กล่าวโดยสรุป ในการแปลคำกริยา “come” และ “go” ทั้งที่มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ และการเปลี่ยนแปลงสภาพนั้น กลวิธีการแปลแรกที่ผู้แปลนิยมใช้ คือ การแปลโดยที่ยังคงปรากฏตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกไว้ยังตำแหน่งเดิม และการเทียบเคียงคำกริยา “come” ด้วยคำกริยา “มา” และ “go” ด้วยคำกริยา “ไป” ซึ่งเป็นคำที่แสดงความหมายประจำคำ ในกรณีที่มีเมื่อแปลแล้ว พบว่าการแปลโดยการคงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกที่เดิมนั้นไม่มีความเป็นธรรมชาติ ผู้แปลก็จะ

ปรับเปลี่ยนตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกเพื่อให้ภาษาในฉบับแปลมีความเป็นธรรมชาติ ในส่วน
ของตำแหน่งศูนย์กลางของการบ่งบอก จะพบว่าผู้แปลไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากนัก ทั้งนี้
เพราะถ้าผู้แปลให้ความสำคัญในเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกและแปลโดยยึดหลักว่างานต้นฉบับ และ
ฉบับแปลจะต้องตรงกัน ภาษาแปลที่ได้จะไม่มีความเป็นธรรมชาติ จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้แปลเลือกที่จะ
ให้ความสำคัญกับภาษาฉบับแปลที่จะต้องมีความเป็นธรรมชาติ สละสลวยมากกว่าความถูกต้อง
ตรงกันในเรื่องตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอก อย่างไรก็ตาม ในส่วนของข้อมูลที่มีการ
เปลี่ยนแปลงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกเหล่านี้ ผู้วิจัยพบว่าความหมายที่สื่อออกมาก็ยังมีความ
ครบถ้วน สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้

ในบทต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเรื่องการแปลตัวบ่งบอกสถานที่ในนวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* เป็นภาษาไทย: กรณีศึกษาคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” และจากการศึกษาสามารถสรุปแยกออกเป็นหัวข้อต่างๆ ได้ ดังนี้

5.1.1 ความหมาย และประเภทของคำกริยา “come” และ “go”

จากการศึกษาข้อมูลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* ผู้วิจัยสามารถแยกประเภทของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ได้ออกเป็นสองประเภทตามเกณฑ์ของนักวิชาการสองท่านคือ ฟิลมอร์ (1971) และ คลาร์ก (1974) ดังนี้

5.1.1.1 คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” คือ คำกริยาที่ระบุการเคลื่อนที่เข้าหา และออกจากตำแหน่งต่างๆ ทั้งในด้านความหมายที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม ตำแหน่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการแสดงการเคลื่อนที่ได้แก่ ตำแหน่งตัวผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ และตัวละครสำคัญอื่นๆ ซึ่งอาจจะเป็นตัวละครที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิตแต่ถูกนำมากล่าวในถ้อยคำ และทำหน้าที่เป็นสิ่งสำคัญในถ้อยคำก็ได้ การที่ผู้พูดเลือกใช้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ไม่ว่าจะเป็น “come” หรือ “go” จะสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของผู้พูดว่าให้ความสำคัญกับสิ่งใด นอกจากนี้ สิ่งที่ทำหน้าที่เป็นจุดสำคัญของถ้อยคำ จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกที่ปรากฏอยู่ใน “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่จะอยู่ที่ตำแหน่งผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ และตัวละครสำคัญอื่นๆ ที่ถูกกล่าวในถ้อยคำ

คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายต้นฉบับเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่ของผู้ฟัง บุคคลหรือสิ่งต่างๆ เข้าหาดำแหน่งผู้พูด โดยที่ผู้พูดได้เอาตัวเองเป็นตำแหน่งสำคัญของการสนทนา หรือเหตุการณ์ ดังนั้น ศูนย์กลางการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด

2) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่ของผู้พูด บุคคลหรือสิ่งต่างๆ เข้าหาผู้ฟัง โดยที่ผู้พูดยึดเอาตัวผู้ฟังเป็นจุดสำคัญของการสนทนา ดังนั้น ผู้ฟังจึงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก การเคลื่อนที่ในลักษณะนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้พูดได้ให้ความสำคัญกับคู่สนทนา แสดงถึงการที่ผู้พูดไม่เอาตัวเองเป็นจุดสำคัญของการสนทนา สะท้อนให้เห็นถึงการที่ผู้พูดให้เกียรติผู้ฟังมากกว่าตัวเอง

3) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่ของผู้พูด ผู้ฟังหรือสิ่งต่างๆ เข้าหาตัวละครสำคัญ ทั้งนี้ ตัวละครสำคัญของการสนทนาจะไม่ปรากฏตัวในขณะที่บทสนทนาหรือถ้อยคำเกิดขึ้น แต่ผู้พูดได้ให้ความสำคัญอยู่ที่ตัวละครสำคัญซึ่งเป็นบุรุษที่ 3 ของการสนทนา ดังนั้น ศูนย์กลางการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ที่ตัวละครสำคัญ

4) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่ของผู้พูด ผู้ฟัง บุคคลเข้าหาดำแหน่งสถานที่ โดยตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่สถานที่ ทั้งนี้ สถานที่ที่ถูกนำมาใช้เป็นตำแหน่งสำคัญของการสนทนาเป็นตำแหน่งที่ผู้พูด และผู้ฟังมีความคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี และหรืออาจจะเป็นสถานที่ที่มีการกล่าวถึงไว้แล้ว

5) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” แสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากตำแหน่งหรือตัวของผู้พูด หมายถึง การที่ผู้พูดยึดเอาตัวเองเป็นตำแหน่งสำคัญของการสนทนา และมองบุคคลอื่นหรือสิ่งต่างๆ เคลื่อนที่ออกห่างจากตัวผู้พูด ในกรณีนี้คำกริยา “go” ใช้อธิบายการเคลื่อนที่ของผู้พูดเอง ก็จะเป็นการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งเดิมของผู้พูดไปยังอีกตำแหน่งหนึ่ง

5.1.1.2 คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” และ “go” คือ คำกริยาที่มีความหมายในเชิงสำนวน โดยที่คำกริยาทั้งสองนี้ไม่ได้มีความหมายเคลื่อนที่ แต่จะแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคำกริยา “come” และ “go” มาอธิบายโดยใช้การเคลื่อนที่แล้ว พบว่า คำกริยา “come” จะเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดหวัง การเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติจะมีความหมายในแง่บวก ส่วนคำกริยา “go” จะแสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดไม่คาดหวัง โดยการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ จะแสดงความหมายในแง่ลบ

คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” และ “go” สามารถแยกออกได้เป็นสองประเภทดังนี้

1) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” ที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพ คือคำกริยา “come” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพไม่ปกติกลับสู่สภาพปกติตามความเห็นของผู้พูด เป็นสภาพที่ผู้พูดคาดหวังไว้ เช่น การรู้สึกตัวหลังจากการหมดสติ ตามความเห็นของผู้พูด สภาพปกติของมนุษย์คือสภาพที่รู้สึกตัว รับรู้เรื่องราวต่างๆ รอบตัวได้ และสภาพไม่ปกติคือสภาพที่ไม่รู้สึกตัว ไม่สามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆ ได้ เช่น คำกริยา “come” ที่ใช้ในสำนวน come to one’s senses เป็นต้น และเมื่อนำแนวความคิดเรื่องการเคลื่อนที่มาอธิบาย จะพบว่าคำกริยา “come” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ จะแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ

2) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” ที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพ หมายถึง การเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติเข้าสู่สภาพไม่ปกติตามความคิดเห็นของผู้พูด เป็นสภาพที่ผู้พูดไม่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพจิตใจของมนุษย์จากสภาพปกติไปสู่สภาพที่ไม่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้พูด หรือไม่น่ายินดี เช่นคำกริยา “go” ที่ใช้ในสำนวน “go mad” หรือ “go wrong” เป็นต้น และเมื่อนำแนวความคิดเรื่องการเคลื่อนที่มาอธิบาย จะพบว่าคำกริยา “go” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ จะแสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติ

5.1.2 การแปลคำกริยา “come” และ “go” จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

5.1.2.1 ในการแปลคำกริยา “come” ผู้แปลมีกลวิธีต่างๆ ดังนี้

1) การแปลคำกริยา “come” ด้วยความหมายประจำคำว่า “มา” ซึ่งสามารถทำหน้าที่เป็นกริยาหลักของประโยค หรือ ประกอบกับคำกริยาอื่นๆ เพื่อแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ เช่น “เดิน บึ่งบึ่งเข้ามา” “เลี้ยวกลับมา” เป็นต้น

2) การแปลคำกริยา “come” ด้วยการละความหมายประจำคำและเลือกแปลคำกริยา “come” ด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่อื่นๆ เช่น “กลับ(มา)บ้าน” “ออก(มา)จากคุก” เป็นต้น

3) การแปลคำกริยา “come” ด้วยคำที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำ คือ คำว่า “ไป” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำของคำกริยา “come” ทั้งนี้ การแปลด้วยคำที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำเกิดขึ้นจากการที่ผู้แปลมีความเห็นว่าการแปลด้วยความหมายประจำคำกริยา “come” คือ “มา” จะทำให้ภาษาแปลที่ได้ไม่เป็นธรรมชาติ การแปลกลวิธีนี้จะทำให้ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกในฉบับแปลเปลี่ยนไปจากต้นฉบับ เช่น “ไปโบสถ์”, “ไปเยี่ยม” จากต้นฉบับภาษาอังกฤษว่า “Come to my church.” และ “Can she come visit you?” ตามลำดับ

4) การแปลคำกริยา “come” ด้วยคำ หรือ สำนวนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการตีความของผู้แปล นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีส่วนต่อการเลือกใช้คำแปลคือ กริยาท่าทางของตัวละคร เช่น “เออะ เออะ” “เชิญเชิญ” “ได้สติ” เป็นต้น จากต้นฉบับภาษาอังกฤษว่า “Coming, coming,”, “Come, come,” และ “When my senses came together” เป็นต้น

5) การละไม่แปลคำกริยา “come” เนื่องจากผู้แปลเห็นว่าในบริบทก่อนหน้ามีการกล่าวถึงคำกริยา “come” เอาไว้ก่อนแล้ว ผู้แปลจึงได้ละความหมายไว้ โดยความหมายที่ถูกละไว้จะแสดงความหมายเหมือนกับคำกริยาที่ปรากฏอยู่ในบริบทที่เกิดขึ้นก่อนหน้า

5.1.2.2 การแปลคำกริยา “go” จากการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลคำกริยา “go” 5 ประเภทดังนี้

1) การแปลคำกริยา “go” ด้วยความหมายประจำคำว่า “ไป” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายประจำคำ คำว่า “ไป” ที่พบนี้ มีทั้งที่ทำหน้าที่เป็นกริยาหลักของประโยคและใช้ประกอบกับคำกริยาอื่นที่เกิดขึ้นจากการตีความสถานการณ์ของผู้แปลเพื่อแสดงทิศทางเคลื่อนที่ เช่น “ปีนรั้วออกจากบ้านไป” “ข้ามฝั่งไปฮ่องกง” จากต้นฉบับภาษาอังกฤษว่า “she went over the fence” และ “we went to Hong Kong” ตามลำดับ

2) การแปลคำกริยา “go” ด้วยการละความหมายประจำคำ คือ การแปลโดยไม่ปรากฏคำว่า “ไป” แต่ผู้แปลจะเลือกใช้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่อื่นแทน ซึ่งผู้แปลมีความเห็นว่าคำกริยาที่ผู้แปลเลือกใช้มีความหมายที่ครอบคลุมดีแล้ว เช่น “เดินออก(ไป)จากห้อง” เป็นต้น

3) การแปลคำกริยา “go” ด้วยคำที่มีความหมายตรงข้ามความหมายประจำคำว่า “มา” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำ โดยมิบังจายที่เกิดขึ้นจากตัวผู้แปลเอง ทั้งนี้ พบว่าความหมายที่ปรากฏในฉบับแปล จะมีความแตกต่างไปจากความหมายในงานต้นฉบับ บางประการคือ ตำแหน่งของผู้อ่านที่ทำหน้าที่เป็นผู้ฟังและลักษณะการเคลื่อนที่ของตัวละคร เช่น “หนีออกมา~~ยัง~~ห้องอาหาร” “เข้ามาในเคบิน” และ “เดินลง~~มา~~ชั้นล่าง” จากต้นฉบับภาษาอังกฤษว่า “I went into the dining room.”, “she went into our sleeping cabin.” และ “she went downstairs.” ตามลำดับ

4) การแปลคำกริยา “go” ด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการตีความบริบทของผู้แปล เช่น “ยื่น~~หัด~~ด้านลม” “ใบหน้าของแม่พลัน~~ว่าง~~เปล่า” จากต้นฉบับภาษาอังกฤษว่า “go against wind.” และ “her arms went slack.”

5) การละไม่แปลคำกริยา “go” หมายถึง เนื่องจากผู้แปลมีความเห็นว่า การเคลื่อนที่ที่ปรากฏไม่มีความสำคัญมากเท่าใดนัก อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้แปลควรแปลคำกริยา “go” ด้วย เพื่อแสดงความหมายการเคลื่อนที่เช่นเดียวกับที่ปรากฏในงานต้นฉบับ

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาข้อมูลคำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ ผู้วิจัยพบว่าคำกริยา “come” มีความหมายที่มีความซับซ้อนมากกว่าคำกริยา “go” สอดคล้องกับแนวความคิดที่ฟิลมอร์

(1971) ได้เสนอไว้ กล่าวคือ คำกริยา “come” จะแสดงความหมายการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งต่างๆ ที่มีความหลากหลายมากกว่าคำกริยา “go” นอกเหนือไปจากการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งตัวผู้พูด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้พูดเอาตัวเองจุดสำคัญของการสนทนาแล้ว คำกริยา “come” ยังแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้ฟัง ซึ่งแสดงถึงการที่ผู้พูดให้ความสำคัญกับคู่สนทนามากกว่าตัวเอง แสดงให้เห็นถึงการให้เกียรติคู่สนทนา และลดระดับความสำคัญของตัวเองในการสนทนา เพราะถึงแม้ว่าจะเป็นตัวผู้พูดที่กระทำกริยาเคลื่อนที่ แต่ผู้พูดก็ไม่ได้เอาตัวเองเป็นจุดสำคัญ ดังนั้น ศูนย์กลางของการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ที่ตัวผู้ฟัง ส่วนคำกริยา “come” ที่แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสถานที่ แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของสถานที่มากกว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องในการสนทนา โดยสถานที่ที่กล่าวถึงจะเป็นสถานที่ที่ทั้งตัวผู้พูด และผู้ฟังรู้จัก และมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี และคำกริยา “come” ที่แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวละครสำคัญอื่นๆ แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับตัวละครที่เป็นบุรุษที่ 3 ซึ่งไม่ได้ปรากฏตัวอยู่ในขณะที่ถ้อยคำเกิดขึ้น และเป็นตัวละครที่มีความสำคัญในการสนทนาในขณะนั้น ส่วนคำกริยา “go” มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากตำแหน่งของผู้พูด และในกรณีที่คำกริยา “go” ถูกนำมาใช้แสดงการเคลื่อนที่ของตัวผู้พูดเอง ก็จะเป็นการแสดงการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งเดิมของผู้พูดไปยังอีกตำแหน่งหนึ่งที่อยู่ห่างออกไป

นอกเหนือไปจากความหมายที่แสดงการเคลื่อนที่แล้ว คำกริยาดังกล่าวยังมีความหมายแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกด้วย ซึ่งข้อมูลที่พบก็มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของคลาร์ก (1974) คลาร์กได้เสนอว่าคำกริยา “come” และ “go” ที่ใช้ในสำนวนจำนวนมากมีความหมายแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ คลาร์กได้เสนอแนวคิดเรื่องการเคลื่อนที่มาอธิบายการเปลี่ยนแปลงสภาพ โดยกล่าวว่า คำกริยา “come” จะมีความหมายเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งที่ไม่ปกติสู่อีกสภาพหนึ่งที่เป็นปกติตามความคิดเห็นของผู้พูด หรือสภาพที่คนทั่วไปคิดว่าเป็นสภาพเป็นปกติ โดยศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่ตำแหน่งสภาพปกติ ดังนั้น จึงเป็นการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ ซึ่งเป็นสภาพที่มีความหมายแง่บวก ส่วนคำกริยา “go” จะแสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพปกติเข้าสู่สภาพที่ไม่ปกติตามความคิดเห็นของผู้พูด หรือที่คนทั่วไปคิดว่าเป็นสภาพที่ไม่ปกติ ซึ่งจะเป็นสภาพที่มีความหมายในแง่ลบ

การแปลคำกริยา “come” และ “go” ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลมักจะนิยมแปลด้วยการใช้คำกริยา “มา” และ “ไป” เป็นคำเทียบเคียง ทั้งนี้อาจจะใช้คำกริยาทั้งสองเป็นคำกริยาหลักของประโยค หรือนำไปวางต่อท้ายคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่อื่นๆ ได้เช่น เดิน วิ่ง แล่น เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ว่าเป็นการเคลื่อนที่ของบุคคล หรือ พาหนะ อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยพบว่าการแปลคำกริยา

แสดงการเคลื่อนที่ “come” จะมีความซับซ้อนมากกว่าการแปลคำกริยา “go” เนื่องจากในภาษาอังกฤษ คำกริยา “come” มีความหมายที่หลากหลายมากกว่าคำกริยา “go”

เมื่อพิจารณาในเรื่องของความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล จะพบว่าการแปลคำกริยา “come” ที่มีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่ตัวผู้ฟัง และตำแหน่งสถานที่ ผู้แปลจะมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งศูนย์กลางดังกล่าวมาไว้ที่ตำแหน่งตัวผู้พูด และจากข้อมูลการแปลคำกริยา “come” ดังกล่าวก็มีความสอดคล้องกับนักวิชาการด้านการแปลของไทย กล่าวคือ วรรณถา วิมลธรรมา (2543, 122) ได้กล่าวถึงการแปลคำกริยา “come” ไว้ว่าภาษาอังกฤษ และภาษาไทยมีความแตกต่างกันในเรื่องของมุมมองของภาษา ในภาษาอังกฤษ ผู้พูดจะต้องให้ความสำคัญกับตัวผู้ฟัง ซึ่งมีความแตกต่างไปจากภาษาไทยที่ผู้พูดมักจะให้ความสำคัญกับตัวเองมากกว่า ในกรณีที่ผู้แปลยังคงแปลโดยที่คงตำแหน่งศูนย์กลางดังกล่าวไว้ยังตำแหน่งเดิมตรงตามต้นฉบับคือที่ตำแหน่งผู้ฟัง หรือสถานที่ ภาษาแปลที่ได้จะไม่มีความเป็นธรรมชาติ เนื่องจากในภาษาไทย ผู้พูดนิยมเอาตัวเองเป็นจุดศูนย์กลางของการสนทนามากกว่า ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเมื่อผู้แปลจำเป็นต้องเลือกระหว่างความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล กับความหมายที่ถูกต้องตรงตามต้นฉบับ ผู้แปลจะเลือกความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปลมากกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้แปลให้ความสำคัญกับผู้อ่าน กล่าวคือ เมื่อผู้อ่านอ่านงานฉบับแปลแล้ว จะต้องอ่านได้อย่างเข้าใจ

นอกจากนี้ กลวิธีการแปลคำกริยา “come” ด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำยังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างทางมุมมองระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทยอีกด้วย กล่าวคือ ในภาษาอังกฤษ เมื่อผู้พูดใช้คำกริยา “come” ที่แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้ฟัง ตัวละครสำคัญและสถานที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดได้ให้ความสำคัญกับตัวผู้ฟัง ตัวละครสำคัญและสถานที่มากกว่าตัวผู้พูดเอง แต่ในภาษาไทยพบว่าผู้แปลมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งการให้ความสำคัญมาไว้ที่ตัวผู้พูด ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ในภาษาไทย ผู้พูดจะยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางของการสนทนา ซึ่งแตกต่างจากในภาษาอังกฤษที่ผู้พูดอาจให้ผู้ฟัง ตัวละครสำคัญและสถานที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของการสนทนาแทนตัวผู้พูดเอง

เมื่อนำทฤษฎีการแปลสโคปของไรส์ และแฟร์เมียร์ (Reiss and Vermeer, 1984 อ้างถึงใน Jeremy Munday, 2001: 78-81) ที่นำเสนอว่าการแปลควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการแปลเป็นหลักมาประกอบการศึกษาจะพบว่า มีความสอดคล้องกับการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำกริยา “come” แสดงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกที่ตำแหน่งสถานที่

ทั้งนี้ เมื่อผู้แปลแปลคำกริยา “come” จะมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกจากตำแหน่งสถานที่มาไว้ที่ตัวผู้พูดแทน ซึ่งเป็นลักษณะที่มีความแตกต่างกันระหว่างภาษาอังกฤษ และภาษาไทย โดยที่ในภาษาไทยนั้นจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับตำแหน่งสถานที่เหมือนในภาษาอังกฤษ ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอก และการที่ผู้แปลได้ปรับเปลี่ยนตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้แปลได้คำนึงถึงตัวผู้อ่านฉบับแปล เมื่อผู้อ่านได้อ่านภาษาฉบับแปลแล้ว ผู้อ่านควรจะอ่านได้อย่างเข้าใจในมุมมองของการใช้ภาษาไทย และได้ อรรถรสในการอ่านนวนิยาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญในการแปลนวนิยาย

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่ามีข้อมูลบางส่วนที่ผู้แปลได้ปรับเปลี่ยนความหมายบางประการ โดยไม่จำเป็น กล่าวคือ ในการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” ที่มีศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่ตัวผู้พูด ผู้แปลได้แปลด้วยการใช้คำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่ ซึ่งคำกริยาดังกล่าวทำให้ความหมายบางประการแตกต่างไปจากความหมายในต้นฉบับ เช่น การแปลคำกริยา “go” เป็นภาษาไทยว่า “เดินเข้ามา” ซึ่งในตัวอย่างที่ยกมานี้เป็นบทบรรยาย ดังนั้น ตัวละครที่ทำหน้าที่เป็นผู้บรรยาย เหตุการณ์จึงทำหน้าที่เป็นผู้พูด และผู้อ่านทำหน้าที่เป็นผู้ฟัง เมื่อผู้พูดบรรยายการเคลื่อนที่ของตัวละครอีกตัวละครหนึ่งโดยใช้คำว่า “go” ย่อมหมายความว่าตัวละครที่ทำกริยาเคลื่อนที่นั้นได้เคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งตัวผู้พูด และตัวผู้ฟัง เมื่อผู้แปลแปลด้วย “เดินเข้ามา” ผู้วิจัยพบว่าความหมายบางประการได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือตำแหน่งของตัวละครที่เป็นผู้พูด และผู้อ่านที่ทำหน้าที่เป็นผู้ฟัง ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม “เดินเข้ามา” มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด และผู้ฟัง และเป็นตำแหน่งปลายทางของตัวละครที่กระทำกริยาเคลื่อนที่ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากตำแหน่งเดิมในต้นฉบับ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนตำแหน่งดังกล่าว ภาษาแปลที่ได้ก็ยังคงมีความเป็นธรรมชาติ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในกรณีเช่นนี้ ผู้แปลสามารถแปลโดยคงความหมายให้ตรงกับต้นฉบับ อีกทั้งภาษาที่เป็นธรรมชาติได้ โดยไม่มีจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งของตัวละครที่ทำหน้าที่เป็นผู้บรรยาย และตัวผู้ฟัง

ในส่วนของการแปลคำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ ผู้วิจัยพบว่ามีข้อมูลฉบับแปลบางส่วนที่มีความน่าสนใจเกี่ยวกับการแปลคำกริยาทั้งสองนี้ที่สอดคล้องกับแนวความคิดของ แกนเดอร์ (Gandour, 1978) ซึ่งได้เสนอไว้ แกนเดอร์กล่าวว่า คำกริยา “มา” และ “ไป” มีความหมายที่สอดคล้องกับคำกริยา “come” และ “go” ที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพ เช่น ในภาษาไทยมีสำนวนว่า “เป็นลมไป”, “เป็นบ้าไป” และ “ฟื้นขึ้นมา” เป็นต้น (1978, 383) และจากการเก็บข้อมูลในฉบับแปล ผู้วิจัยก็พบตัวอย่างการแปลที่มีลักษณะการแปลคล้ายคลึงกันนี้ เช่น

สำนวน “come back” ที่ใช้อธิบายสภาพความรู้สึกตัวของบุคคลเมื่อรู้สึกตัว โดยผู้แปลแปลเป็นภาษาไทยว่า “สติกลับคืนมา” หรือสำนวน “go crazy” ที่แปลเป็นภาษาไทยว่า “เพี้ยนไปแล้ว” ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า คำกริยา “มา” และ “ไป” เมื่อนำมาวางต่อท้ายคำกริยาอื่นที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพก็มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่เข้าหา และเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติได้เหมือนคำกริยา “come” และ “go” ในภาษาอังกฤษ

5.3 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาการแปลตัวบ่งบอกสถานที่ กรณีสืบศึกษาคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” เป็นภาษาไทยเพียงบางส่วนเท่านั้น เนื่องจากคำกริยาทั้งสองเมื่อนำไปใช้ประกอบกับคำอื่นๆ ซึ่งมีลักษณะการใช้ที่เป็นกริยาลี พบว่าความหมายที่ใช้ไม่ได้มีลักษณะของการเคลื่อนที่ ดังนั้น จึงควรมีการลักษณะคำกริยาทั้งสองนี้ในทุกๆแง่ความหมาย

นอกเหนือไปจากคำกริยาทั้งสอง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรที่จะมีการศึกษาคู่คำศัพท์อื่นๆอีก เช่น bring-take now-then และ here-there เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบถึงความหมาย และความแตกต่างของคู่คำดังกล่าว และเมื่อคู่คำศัพท์ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย จะมีความแตกต่างกันในด้านใดบ้าง ดังเช่นความแตกต่างในการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go”

ผู้วิจัยหวังว่าผลการศึกษาที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้นจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความสนใจด้านการแปล และสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการแปลได้

การศึกษาการแปลตัวบ่งบอกสถานที่ในนวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* เป็นภาษาไทย: กรณีศึกษาคำกริยา *come* และ *go* (A STUDY OF SPATIAL DEIXIS TRANSLATION IN THE JOY LUCK CLUB, THE KITCHEN GOD'S WIFE AND THE BONESETTER'S DAUGHTER INTO THAI: A CASE STUDY OF THE VERB COME AND GO)

รัตนา วิริยะเกียรติ 4737757 LCCD/M

ศศ.ม. (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: สุจริตลักษณ์ ศีผดุง, Ph.D., สุขุมาวดี จำหิรัญ, M.A., กฤตยา ออกนิษฐ์, ศศ.ม.

บทสรุปแบบสมบูรณ์

1. ความสำคัญและที่มา

การแปลเป็นศาสตร์ความรู้สาขาหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับความมั่งคั่งทางวรรณศิลป์ นอกเหนือไปจากความหมายที่ต้องมีความถูกต้องตรงกันในงานต้นฉบับและฉบับแปลแล้ว สิ่งหนึ่ง ที่ผู้แปลต้องคำนึงถึงคือการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในงานต้นฉบับ คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “*come*” และ “*go*” เป็นคำกริยาที่สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของตัวผู้พูดว่า ผู้พูดมีทัศนคติ เช่นไรกับผู้ฟัง รวมทั้งสถานที่ และสิ่งที่ถูกกล่าวถึงในถ้อยคำ เมื่อเทียบกับภาษาไทย จะพบว่า คำกริยาทั้งสองคำนี้มีความหมายประจำคำอยู่แล้ว กล่าวคือ คำกริยา “*come*” มีความหมายประจำคำ คือ “มา” และ “*go*” มีความหมายประจำคำคือ “ไป” ดังนั้น จึงน่าสนใจว่าผู้แปลมีกลวิธีแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ทั้งสองนี้อย่างไร และผู้แปลสามารถถ่ายทอดมุมมองทางภาษาที่ปรากฏอยู่ในการ ใช้คำกริยาทั้งสองนี้หรือไม่ อย่างไร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ “*come*” และ “*go*” ในนวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* ว่ามีกี่ประเภท

2.2 เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังและสถานที่ในบริบทภาษาอังกฤษ และภาษาไทยว่ามีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร

2.3 เพื่อศึกษากลวิธีในการถ่ายทอดความหมาย “come” และ “go”

3. ข้อมูลและวิธีการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษาการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” จากนวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* ของ Amy Tan เทียบกับฉบับแปลภาษาไทยคือ “มาจากสองฝั่งฟ้า” แปลโดย จิตรภรณ์ วันสพงศ์ “เมียเจ้า” แปลโดย นรา สุภักโรจน์ และ “สามสายใยในเงาอดีต” แปลโดย จิตรภรณ์ จันทวนิชกุล ตามลำดับ จุดมุ่งหมายของงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาประเภทและความหมายของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ และกลวิธีการถ่ายทอดความหมายของคำกริยาทั้งสองนี้ที่ผู้แปลเลือกใช้ เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการรวบรวมแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแปล และคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” เมื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเสร็จ ขั้นตอนต่อไปคือการเก็บข้อมูลคำกริยา “come” และ “go” ในงานต้นฉบับที่เทียบเคียงกับฉบับแปล นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาแยกประเภท และวิเคราะห์ตามแนวความคิดเรื่องคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของฟิลมอร์ (1971) และคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพของคลาร์ก (1974) รวมทั้งศึกษากลวิธีในการถ่ายทอดความหมายว่าผู้แปลได้เลือกใช้กลวิธีใดในการแปลคำกริยาทั้งสองนี้

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถแบ่งได้เป็น 1) ประเภท และความหมายของคำกริยา “come” และ “go” และ 2) กลวิธีการถ่ายทอดความหมายของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ประเภท และความหมายของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” มีดังต่อไปนี้

1) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” คือ คำกริยาที่ระบุการเคลื่อนที่เข้าหา และออกจากตำแหน่งต่างๆทั้งในด้านความหมายที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม ตำแหน่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการแสดงการเคลื่อนที่ได้แก่ ตำแหน่งตัวผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ และตัวละครหลักซึ่งอาจจะเป็นตัวละครที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิตแต่ถูกนำมากล่าวในถ้อยคำ และทำหน้าที่สำคัญในถ้อยคำก็ได้ การที่ผู้พูดเลือกใช้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ไม่ว่าจะเป็น “come” หรือ “go” จะสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของผู้พูดว่าให้ความสำคัญกับสิ่งใด นอกจากนี้ สิ่งที่ทำหน้าที่เป็นจุดสำคัญของถ้อยคำ

จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกที่ปรากฏอยู่ใน “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่จะอยู่ที่ตำแหน่งผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ และตัวละครสำคัญอื่นๆ ที่ถูกกล่าวในถ้อยคำ

คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายต้นฉบับเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภทคือ

1. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด หมายถึง การเคลื่อนที่ของบุคคล หรือสิ่งต่างๆ เข้าหาตำแหน่งผู้พูด โดยที่ผู้พูดได้เอาตัวเองเป็นตำแหน่งสำคัญของการสนทนา หรือเหตุการณ์ ดังนั้น ศูนย์กลางการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด

2. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาผู้ฟัง หมายถึง การเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งของผู้ฟัง โดยที่ผู้พูดยึดเอาตัวผู้ฟังเป็นจุดสำคัญของการสนทนา ดังนั้น ผู้ฟังจึงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก การเคลื่อนที่ในลักษณะนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้พูดได้ให้ความสำคัญกับคู่สนทนา แสดงถึงการที่ผู้พูดไม่เอาตัวเองเป็นจุดสำคัญของการสนทนา สะท้อนให้เห็นถึงการที่ผู้พูดให้เกียรติผู้ฟังมากกว่าตัวเอง

3. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวละครสำคัญ หมายถึง การเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งของตัวละครสำคัญของการสนทนา ทั้งนี้ ตัวละครสำคัญของการสนทนาจะไม่ปรากฏตัวในขณะที่บทสนทนาหรือถ้อยคำเกิดขึ้น แต่ผู้พูดได้ให้ความสำคัญอยู่ที่ตัวละครสำคัญซึ่งเป็นบุรุษที่ 3 ของการสนทนา ดังนั้น ศูนย์กลางการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ที่ตัวละครสำคัญ

4. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งสถานที่ หมายถึง การให้ความสำคัญกับตำแหน่งสถานที่ โดยที่ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่สถานที่ ทั้งนี้ สถานที่ที่ถูกนำมาใช้เป็นตำแหน่งสำคัญของการสนทนาเป็นตำแหน่งที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี และหรือจะเป็นสถานที่ที่มีการกล่าวถึงไว้แล้ว

5. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” แสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากตำแหน่งหรือตัวของผู้พูด หมายถึง การที่ผู้พูดยึดเอาตัวเองเป็นตำแหน่งสำคัญของการสนทนา และมองบุคคลอื่นหรือสิ่งต่างๆ เคลื่อนที่ออกห่างจากตัวผู้พูด ในกรณีที่คำกริยา “go” ถูกนำมาอธิบายการเคลื่อนที่ของตัวผู้พูดเอง ก็จะเป็นการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งเดิมของผู้พูดไปยังอีกตำแหน่งหนึ่ง

2) คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” และ “go” คือ คำกริยาที่มีความหมายในเชิงสำนวน โดยที่คำกริยาทั้งสองนี้ไม่ได้แสดงความหมายถึงเคลื่อนที่ แต่จะแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคำกริยา “come” และ “go” มา

อธิบายโดยใช้การเคลื่อนที่แล้ว พบว่า คำกริยา “come” จะเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดว่าจะเกิดขึ้น หรือสภาพที่ผู้พูดคิดว่าเป็นสภาพที่ควรจะเป็น การเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกตินี้ จะมีความหมายในแง่บวก ส่วนคำกริยา “go” จะแสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคิดว่าไม่น่าจะเกิดขึ้น โดยการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ จะแสดงความหมายในแง่ลบ คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” และ “go” สามารถแยกออกได้เป็นสองประเภทดังนี้

1. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” ที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพ หมายถึง คำกริยา “come” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพไม่ปกติกลับสู่สภาพปกติตามความเห็นของผู้พูด เช่น การรู้สึกตัวภายหลังจากการหมดสติ ตามความเห็นของผู้พูด สภาพปกติของมนุษย์คือสภาพที่รู้สึกตัว รับรู้เรื่องราวต่างๆรอบตัวได้ และสภาพไม่ปกติคือสภาพที่ไม่รู้สึกตัว ไม่สามารถรับรู้เรื่องราวต่างๆได้ เช่น คำกริยา “come” ที่ใช้ในสำนวน come to one’s senses เป็นต้น

2. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” ที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพ หมายถึง การเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติเข้าสู่สภาพไม่ปกติตามความคิดเห็นของผู้พูด เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพจิตใจของมนุษย์จากสภาพปกติไปสู่สภาพที่ไม่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้พูด หรือไม่ยั้งดี เช่น คำกริยา “go” ที่ใช้ในสำนวน “go mad” หรือ “go wrong” เป็นต้น และเมื่อนำแนวความคิดเรื่องการเคลื่อนที่มาอธิบาย จะพบว่าคำกริยา “go” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ จะแสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติ

4.2 กลวิธีการถ่ายทอดความหมายของคำกริยา “come” และ “go” กลวิธีการถ่ายทอดความหมายของคำกริยา “come” และ “go” โดยใช้เกณฑ์เรื่องการสื่อความหมาย สามารถแบ่งแยกได้เป็น 5 กลวิธี คือ

1) การแปลด้วยความหมายประจำคำ เนื่องจากคำกริยา “come” และ “go” เป็นคำกริยาที่มีความหมายประจำคำ กล่าวคือคำกริยาทั้งสองมีการเทียบเคียงด้วยคำกริยา “มา” และ “ไป” ตามลำดับ โดยพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ของ สอ เสถบุตร (2538) ได้ให้ความหมายของ “come” และ “go” ว่า “come vi. มา, เข้ามา, ออกมา, ผ่านพื้นมา, มาเยี่ยม, มาหา, มาสู่, มาถึง” “go vi. ไป; กลายเป็นเช่นนั้นเช่นนั้นไป, สูญ, หมด, ล่อง, เสีย, จบ, ตาย; เทียวไป, ล่องไป, ผ่าน; เดิน, หมุน, ดำเนิน, วิ่ง, แล่น” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพบว่าผู้แปลได้เลือกใช้กลวิธีการแปลความหมายประจำรูปคำเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go”

2) การแปลด้วยการละความหมายประจำคำ คือ การแปลคำกริยา “come” และ “go” โดยไม่ปรากฏคำกริยา “มา” และ “ไป” แต่จะปรากฏคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่อื่นๆแทน เพราะผู้

แปลมีความเห็นว่าคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่เลือกใช้ในประโยคมีความชัดเจนครบถ้วนแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีคำว่า “มา” และ “ไป”

3) การแปลด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำ คือ การที่ผู้แปลเลือกแปลด้วยการใช้ความหมายที่ตรงข้ามกับความหมายประจำคำ กล่าวคือ ผู้แปลเลือกแปลคำกริยา “come” ด้วย “ไป” และ คำกริยา “go” ด้วย “มา” เนื่องมาจากในกรณีที่ผู้แปลเลือกแปลด้วยความหมายประจำ จะได้ภาษาไทยที่ไม่เป็นธรรมชาติ และเมื่อนำแนวความคิดเรื่องตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกมาศึกษา พบว่าตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในฉบับแปลเปลี่ยนแปลงไปจากต้นฉบับ

4) การแปลด้วยคำ หรือสำนวนอื่นๆ คือ การแปลคำกริยา “come” และ “go” ด้วย คำกริยา หรือสำนวนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นจากการตีความของผู้แปลเอง โดยคำแปลที่ได้นั้น ไม่มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่แต่อย่างใด

5) การละไม่แปล หมายถึงการละไม่แปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ที่ปรากฏ เนื่องจากผู้แปลมีความเห็นว่าการเคลื่อนที่ที่ปรากฏนั้น ไม่มีความสำคัญเท่าใดนักเมื่อเทียบกับคำกริยาอื่นๆ ที่ปรากฏร่วมในประโยค หรือคำกริยาที่ถูกละไว้นั้นเกิดขึ้นซ้ำกับคำในบริบทก่อนหน้านี้แล้ว

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่าคำกริยา “come” และ “go” สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ประเภทที่หนึ่ง คือ คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ หมายถึง คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่จากตำแหน่งหนึ่งไปสู่อีกตำแหน่งหนึ่ง เมื่อนำแนวคิดเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกมาประกอบการศึกษา จะพบว่าคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” มีความหมายที่มีความซับซ้อนมากกว่าคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” การเลือกใช้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” ในสถานการณ์ต่างๆ ของผู้พูดสามารถสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อตนเอง ผู้ฟัง บุคคลที่ถูกกล่าวถึงและสถานที่ได้ ประเภทที่สอง คือ คำกริยา “come” และ “go” ที่สื่อความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ คำกริยา “come” แสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพไม่ปกติไปสู่สภาพปกติ เป็นสภาพที่ผู้พูดคาดหวังว่าจะเกิดขึ้น ส่วนคำกริยา “go” แสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพปกติไปสู่สภาพปกติและเป็นสภาพที่ผู้พูดไม่คาดหวัง

ในส่วนของการแปลคำกริยา “come” และ “go” พบว่าผู้แปลมีกลวิธีการแปลคำกริยาทั้งสอง 5 กลวิธีคือ การแปลด้วยความหมายประจำคำ การแปลด้วยการละความหมายประจำคำ การแปลด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำ การแปลด้วยคำและสำนวนอื่นๆ และการละไม่แปล ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้คำแปลของผู้แปลคือ บริบทและความเป็นธรรมชาติในภาษาแปล

กล่าวโดยสรุป คำกริยา “come” และ “go” เป็นคำกริยาที่ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่บ่อยครั้ง ผู้แปลควรให้ความสำคัญกับการแปลคำกริยาทั้งสองนี้ และไม่ควรเลือกแปลคำกริยา “come” และ “go” ด้วยความหมายประจำคำของคำกริยาทั้งสองเท่านั้น ปัจจัยหนึ่งที่ต้องคำนึงในการแปลคำกริยาทั้งสองคือ ความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล เพื่อที่ผู้อ่านงานฉบับแปลจะสามารถเข้าใจและได้อรรถรสมากที่สุด ซึ่งนับได้ว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดของการแปลนวนิยาย

6. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาประเภท ความหมาย และกลวิธีการแปลคำกริยา “come” และ “go” ในนวนิยายเรื่อง *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* และ *The Bonesetter's Daughter* ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

6.1 ควรมีการศึกษาคำกริยา “come” และ “go” ที่ปรากฏอยู่ในรูปของคำกริยาวลี ว่าจะมี ความแตกต่างหรือไม่อย่างไร เมื่อเทียบกับคำกริยา “come” และ “go” ที่สื่อความหมายถึงการ เคลื่อนที่และการเปลี่ยนแปลงสภาพ

6.2 ควรมีการศึกษาคำอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับคำกริยา “come” และ “go” เช่น bring-take, now-then และ here-there เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบถึงความหมาย และความแตกต่างของคู่ คำดังกล่าว และเมื่อแปลคู่คำศัพท์เป็นภาษาไทย จะมีความแตกต่างกันในด้านใดบ้าง

A STUDY OF SPATIAL DEIXIS TRANSLATION IN THE JOY LUCK CLUB, THE KITCHEN GOD'S WIFE AND THE BONESETTER'S DAUGHTER INTO THAI: A CASE STUDY OF THE VERBS COME AND GO

RATTANA WIRIYAKIAT 4737757 LCCD/M

M.A. (LANGUAGE AND CULTURE FOR COMMUNICATION AND DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORS: SUJARITLAK DEEPADUNG, Ph.D., SUKHUMA-VADEE KHAMHIRAN, M.A., KRITTAYA AKANISDHA, M.A.

EXTENDED SUMMARY

1. Introduction

Translation is an area of knowledge involved with the choice of words. Apart from maintaining the equivalent meaning in both source texts and target texts, translators are required to recognize cultural meaning conveyed in source texts. The motion verbs 'come' and 'go' are of examples of such. In Thai, these two verbs have referential meanings. That is, the referential meaning of 'come' is 'มา' and that of 'go' is 'ไป'. Therefore, it is interesting to examine whether the referential and cultural meanings of these verbs can be conveyed through translation techniques.

2. Objectives

2.1 To study and categorize the meanings of the verbs 'come' and 'go' in three novels written by Amy Tan, namely *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* and *The Bonesetter's Daughter*

2.2 To study the roles and relationship of the speakers, listeners and places involved in the English context, compared to the Thai context

2.3 To study the translation techniques of the verbs ‘come’ and ‘go’

3. Method and Materials

This qualitative research is the study of meanings, categories and translation techniques of the verbs ‘come’ and ‘go’ found in these three novels and their Thai versions, *Ma Jak Song Fang Fah*, *Mia Jao*, and *Sam Sai Yai Nai Ngao Adeet*. The first step of this study was to set the objectives of the study, followed by a review of related theories of translation and of the verbs ‘come’ and ‘go’. Then the data were collected and categorized according to Charles J. Fillmore’s concept of the motion verbs ‘come’ and ‘go’ (1971) and Eve V. Clark’s concept of the state verbs ‘come’ and ‘go’ (1974). Finally, the categorized data were analyzed and compared to the Thai translated version to explore the translation techniques used.

4. Results

The results of the research can be divided into 2 topics: 1) meanings and types of the verbs ‘come’ and ‘go’ and 2) translation techniques of the verbs ‘come’ and ‘go’

4.1 Meanings and types of the verbs ‘come’ and ‘go’

1) The motion verbs ‘come’ and ‘go’ are the verbs that indicate spatial motion directed towards or away from any specific positions in terms of both concrete and abstract meanings. Major positions related to motion are the positions of the speaker,

listener, place, or any other main character, which can be a person or thing mentioned in any specific utterance. The speaker's choice of the words; whether it is either 'come' or 'go'; can reflect his/her point of view towards major position of such a person and thing. Furthermore, the person, thing, or place that is considered as major position will be a center of deixis. The deitic center in any utterance conveying the meaning of motion through 'come' or 'go' will be the position of the speaker, listener, place, or other character mentioned in the utterance.

Under this category, these two motion verbs can be divided into 5 sub-types:

1. The motion verb 'come' indicating motion towards the speaker. The verb shows the motion of a person or thing towards the speaker's position. As the speaker recognizes him/herself as the center of the utterance or situation, the deitic center is positioned at the speaker.

2. The motion verb 'come' indicating motion towards the listener. This motion shows that the speaker places more emphasis on the listener. The speaker does not consider him/herself as the center of situation. In this case, the deitic center is placed at the listener.

3. The motion verb 'come' indicating the motion towards another character. In any specific utterance, when reference is made to the third person, which is regarded as the main character, he/she will then become the deitic center.

4. The motion verb 'come' indicating motion towards a place. This type of motion shows the major role of a place so the deitic center is positioned at the place. However, the place mentioned in the utterance has to be the place that both speaker and listener are familiar with.

5. The motion verb 'go' indicating motion away from the speaker. This shows that the speaker anchors himself/herself as the center of utterance and sees surrounding people and things moving away from him/her. In case the motion verb 'go' is used to describe the speaker's own motion, it is the motion directed away from the speaker's previous position to another.

2) The state verbs 'come' and 'go' are the verbs that imply a change from one state into another. However, the state verbs can be described with motion and deitic-center concept as it is found that both 'come' and 'go' have the deitic-center position at a normal state. The state verb 'come' indicates motion towards the normal state, or the state that the speaker has expected. On the other hand, the state verb 'go' indicates the motion away from the normal to abnormal state, which is unexpected by the speaker. The state verbs can be divided into two categories:

1. The state verb 'come' indicates change from abnormal to normal state from the speaker's perspective such as the state following unconsciousness. According to the speaker, the normal human state is one of consciousness as it is seen in the expression, '*come to one's senses*'.

2. The state verb 'go' indicates change from normal to an abnormal state. Explained by the motion concept, the state verb 'go' is the motion away from the normal state like the change of the human mind. Example expressions include 'go mad' and 'go wrong'.

4.2 Translation techniques of the verbs 'come' and 'go'

1) Translation with referential meanings. Because the verbs 'come' and 'go' have their own referential meanings in Thai, namely the referential meaning of the verb 'come' is 'มา' and of 'go' is 'ไป', it was found that most were translated into their equivalent referential meanings. According to the data found, both 'มา' and 'ไป' can be used as main verbs or subsidiary verbs such as 'เดินมา', 'กลับคืนมา', 'ข้ามฝั่งไป'.

2) Omission of referential meanings. With this technique, the referential meanings of 'come' and 'go' were omitted. That is, the translators chose other motion verbs to indicate original motions probably because other motion verbs were considered better in conveying the equivalent meaning than retaining the referential meaning of the verbs 'come' and 'go'.

3) Translation with the opposite of referential meanings. Using this technique means the translators translated 'come' and 'go' with 'ไป' and 'มา', respectively, which are the words that show the opposite directions. It can be assumed that this is because it would be more communicative and comprehensible in the target language. The technique resulted in changes of the deitic-center position and the position of the character mentioned in the situation.

4) Replacement with other related words. This technique is to replace the verbs 'come' and 'go' with other related words based on contextual interpretation. That is,

the translated version did not convey any meaning related to the notion of motion at all.

5) Deletion. The translators decided to ignore the meaning of the verbs ‘come’ and ‘go’ conveyed in the source language because these verbs might be considered less important if compared to other verbs appearing in the same utterance, or these verbs were already mentioned in previous utterances.

5. Conclusion and Discussion

According to the study, the verbs ‘come’ and ‘go’ can be divided into 2 categories. The first category is the verbs indicating motion. These verbs of motion indicate the motion directed from one position to another. Based on this concept, it can be found that the meaning of ‘come’ is more complicated than that of ‘go’. Using ‘come’ in any circumstance can reflect the attitude of the speaker towards him/herself, or the listener, or the person, or place mentioned. The second category is the verbs indicating a change of state. The verb ‘come’ implies a change from the abnormal to normal state, which is expected by the speaker, whereas the verb ‘go’ refers to a change from the normal to abnormal state, which is the state that the speaker does not expect to happen.

According to the study of the translated versions, five techniques were employed: 1) translation with referential meaning 2) omission of referential meaning 3) translation with the opposite of referential meaning 4) replacement with related

words and 5) deletion. In addition, the factors affecting the translators' choice of words include contexts and naturalness in Thai.

In conclusion, the verbs 'come' and 'go' are commonly used in daily life. Translators should be very careful when translating these verbs. One of the important factors that translators cannot overlook is the naturalness of Thai usage so that the target readers are able to understand and enjoy the 'tastes' and 'flavors' portrayed in the translated novels in the same way that readers of the original do, which is considered the ultimate objective of novel translation.

6. Recommendations for further studies

Regarding the meanings, types and translation techniques of the verbs 'come' and 'go' in *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife* and *The Bonesetter's Daughter*, the following are recommendations for further studies.

6.1 Study of the verbs 'come' and 'go' as phrasal verbs in order to explore differences of phrasal verbs, motion verbs, and state verbs

6.2 Study of other similar pair words such as bring/take, now/then, and here/there in order to examine the meanings and differences of these words, and in comparison with Thai meanings.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ. (2536). รายงานผลการสัมมนา เรื่อง การพัฒนาการแปลสู่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2540). คู่มือการแปล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- งามพรรณ เวชชาชีวะ. (2533). การแปล: ศาสตร์หรือศิลปะ. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นางสุเพ็ญ เวชชาชีวะ: 127-129. กรุงเทพฯ: วัฒนกิจการพิมพ์.
- _____. (2533). นักแปลหรือนักแปลง. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพนางสุเพ็ญ เวชชาชีวะ: 133-134. กรุงเทพฯ: วัฒนกิจการพิมพ์.
- จินดา เสงสมบูรณ์. (2520). คำกริยาบอกการเคลื่อนไหวที่ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตราภรณ์ วันสพวงศ์. (2545). มาจากสองฝั่งฟ้า. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คุณพ่อ.
- จิรภรณ์ จันทร์นิกกุล. (2547). สามสายใยในเงาอดีต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- ถนอมนวล โอเจริญ. (2548). การแปลนวนิยายเรื่อง “แวร์เนอร์ระทม” เป็นภาษาไทย: กรณีศึกษากระบวนการแปลและปัญหาในการแปลงานร้อยแก้วเยอรมันเป็นไทย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรา สุภักโรจน์. (2547). เมียเจ้า. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- พ. นววรรณ. (2520). การใช้ภาษา. กรุงเทพฯ: บริษัทการพิมพ์สตรีสารจำกัด.
- ปัญญา บริสุทธิ์. (2533). ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วรรณาด วิมลเฉลา. (2543). คู่มือสอนแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณมา แสงอร่ามเรือง. (2545). ทฤษฎีและหลักการแปล. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัลยา วิวัฒน์ศร. (2545). การแปลวรรณกรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจินต์ ภาณุพงศ์. (2526). โครงสร้างของภาษาไทย ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วินิตา คิถิยนต์. (2541). ภาษาไทยกับการแปลงานบันเทิงคดี. วารสารภาษาและวัฒนธรรม. (ปีที่ 17 ฉบับที่ 1). นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สอ เสถบุตร. (2538). พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สัจฉวี สายบัว. (2542). หลักการแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิทธา พิณีภูวคด. (2542). คู่มือนักแปลอาชีพ. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- สิทธิชัย สาเอี่ยม. (2539). การพรรณนาสถานที่ และการบ่งชี้สถานที่ในภาษาอิมปี. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี สมชอบ. (2542). การแปลเบื้องต้น. ภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุจริตลักษณ์ ศีผดุง. (2549). วาทปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุพรรณิ ปิ่นมณี. (2549). การแปลขั้นสูง. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสมวรรณ ทองเนียม. (2544). การศึกษาศรพนาม “It” จากนวนิยายแปลเรื่อง “แม่โจง”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาษาอังกฤษ

Angulu, Elisabeth Mama. (1985). Componential Analysis of Hausa Verbs of Motion. Ph.D.

Dissertation. Columbia University Teachers College. University Microfilms International.

Clark, Eve V. (1974). “Normal states and evaluate viewpoints”. Language 50: 316-32

Fillmore, Charles J. (1971). Santa Cruz Lecture on Deixis. Berkeley: University of California.

Gandour, Jack. (1978). On the Deitic Use of Verbs of Motion “Come” and “Go” in Thai.

Anthropological Linguistics, 20, 381-94.

Larson, M.L. (1984). Meaning – Based Translation: A Guide to Cross – Language Equivalence.

New York: University Press of America.

Levinson, Stephen. (1998). Pragmatics. Cambridge: Cambridge University Press.

McIntosh, Colin. (ed.) (2006). Oxford Phrasal Verbs Dictionary for Learners of English.

Oxford: Oxford University Press.

Munday, Jeremy. (2001). Introducing Translation Studies. London: Routledge.

Nida, Eugene A. (1964). Toward a Science of Translating. Leiden: E.J. Brill.

Rangupan, Suda. (1992). Subsidiary Verbs /Pay/ ‘Go’ and /Ma/ ‘Come’ in Thai. Thesis. (M.A.).

Chulalongkorn University.

Tan, Amy. (1989). The Joy Luck Club. New York: Vintage.

_____. (1992). The Kitchen God’s Wife. New York; Ivy Books.

_____. (2001). The Bonesetter’s Daughter. London: Flamingo.

Yule, George. (1996). Pragmatics. Oxford: Oxford University Press.

ภาคผนวก

ประวัติผู้แต่ง

เอมี แทน (Amy Tan) เกิดเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 1952 เป็นนักเขียนชาวอเมริกันเชื้อสายจีน เกิดที่เมือง โอ๊กแลนด์ แคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เอมี แทนจบการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาภาษาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยซาน โฮเซ่ สเตท

The Joy Luck Club เป็นนวนิยายเรื่องแรกของเอมีและเป็นหนังสือติดอันดับขายดีของนิวยอร์กไทมส์แปดสัปดาห์ ต่อมานวนิยายเรื่องนี้ได้รับการสร้างเป็นภาพยนตร์ในชื่อเดียวกันโดยมีโอลิเวอร์ สโตน (Oliver Stone) เป็นผู้อำนวยการสร้าง นวนิยายเรื่องต่อมาของเอมีคือ *The Kitchen God's Wife*, *The Hundred Secret Senses*, *The Bonesetter's Daughter* นอกเหนือไปจากนวนิยายแล้ว เอมียังมีนิยายสำหรับเด็กอีกสองเรื่องคือ *The Moon Lady* และ *The Chinese Siamese Cat*

ปัจจุบัน เอมีอาศัยอยู่ในซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา กับสามี

เรื่องย่อ The Joy Luck Club

ในแต่ละบทของนวนิยายเรื่องนี้จะนำเสนอความเป็นมา และความขัดแย้งของคู่แม่ลูกสี่คู่คือ ชูหยวนกับจูน ลินโดกับเวเฟอร์ลี จอง อันเหม่ย ชูกับโรส ชู จอร์แดน และหยิง หยิงกับลิน่า เซนต์ แคลร์ นวนิยายเรื่องนี้เริ่มต้นด้วยเหตุการณ์ภายหลังการเสียชีวิตของชูหยวน แม่ของจิงเหม่ย “จูน” วู เมื่อจูนได้รับการขอร้องจากเพื่อนๆ ของแม่ให้มานั่งเล่นไพ่ในตำแหน่งที่เคยเป็นของแม่จูน และในวงไพ่นี้เองที่ทำให้จูนเข้าใจในตัวแม่มากขึ้นจากคำบอกเล่าของเพื่อนๆ ของแม่

ตัวละครหลักใน The Joy Luck Club

ชูหยวน วู ชูหยวนอพยพมาอยู่ในอเมริกาหลังจากที่ญี่ปุ่นเข้ายึดครองจีนในช่วงสงคราม แต่ก่อนที่จะมาอยู่ที่อเมริกา ชูหยวนได้ทิ้งลูกสาวฝาแฝดของตัวเองไว้ได้ต้นไม้เนื่องจากชูหยวนแน่ใจว่าตัวเองกำลังจะตายเพราะโรคบิด อย่างไรก็ตาม ชูหยวนได้รับการช่วยเหลือ และแต่งงานใหม่อีกครั้งและมีลูกสาวชื่อ จิงเหม่ย “จูน” วู ภายหลัง ชูหยวนทราบข่าวว่าลูกสาวฝาแฝดที่ตัวเองทิ้งไว้ที่ประเทศจีนได้รับการเลี้ยงดู ชูหยวนจึงอยากเดินทางไปจีนเพื่อพบหน้าลูกสาวทั้งสอง แต่ชูหยวนเสียชีวิตก่อนที่จะได้เดินทางไปจีน

จิงเหม่ย จูน วู จูนมีความสัมพันธ์กับแม่ที่ไม่ราบรื่นนัก เพราะจูนเข้าใจว่าตัวเองไม่สามารถทำตามความต้องการของแม่ได้ จูนรู้สึกว้าเหว่ที่จะเอาจูนไปเปรียบเทียบกับลูกๆ ของเพื่อนแม่ แต่เมื่อจูนได้ฟังเรื่องราวของแม่ตอนที่แม่ยังอยู่ในประเทศจีนจากคำบอกเล่าของเพื่อนๆ แม่ จูนจึงมีความเข้าใจในตัวแม่มากขึ้น และในท้ายที่สุด จูนก็สามารถทำฝันของแม่ให้กลายเป็นจริงด้วยการเป็นตัวแทนของแม่เดินทางไปประเทศจีนเพื่อพบกับลูกสาวของแม่อีกสองคนที่แม่ทิ้งไว้ก่อนที่จะเดินทางมาอาศัยอยู่ในอเมริกา

ลินโด เมื่อตอนอายุสิบหก ลินโดถูกบังคับให้แต่งงานกับเด็กอายุสิบสองปีโดยไม่เต็มใจ และเมื่อทราบว่าสามีของตัวเองเป็นเพียงเด็กที่ไม่สนใจในเรื่องเพศ ลินโดจึงคิดแผนที่จะทำให้ตัวเองเป็นอิสระจากการแต่งงานด้วยการหยามเกียรติตัวเองและครอบครัว ลินโดบอกกับแม่สามีว่าตัวเองจะนำหายนะมาสู่ครอบครัวหากตัวเองยังคงสะใภ้ของครอบครัว และบอกว่าแท้จริงแล้ว ผู้หญิงที่จะนำโชคลาภและหลานชายมาให้คือสาวใช้ภายในบ้าน เมื่อเป็นอิสระจากการแต่งงานและย้ายมาอยู่ในอเมริกา ลินโดได้แต่งงานใหม่ และมีลูกสามคน

เวเฟอร์ลี จอง เวเฟอร์ลี เป็นลูกสาวคนเล็กสุดของลินโด ในวัยเด็ก เวเฟอร์ลีมีความสามารถในการเล่นหมากรุก แต่เพราะความไม่ชอบใจ เพราะคิดว่าแม่มักจะเอาเธอไปไอ้อวดอยู่เสมอ เธอจึงเลิกเล่นหมากรุก เมื่อโตขึ้น เวเฟอร์ลีรู้สึกกลัวอยู่เสมอว่าเธอจะทำให้แม่ผิดหวัง

อันเหมย ซู ในวัยเด็ก อันเหมย ซูได้รับการเลี้ยงดูโดยตาและยาย และถูกตัดขาดจากแม่เนื่องจากแม่ของอันเหมยเป็นเมียชู้คนพี่ของหวูซิง แต่เมื่อยายเสียชีวิต แม่จึงมารับอันเหมยไปอยู่ด้วยในบ้านของหวูซิง เมื่อมาอยู่ที่นี้ อันเหมยรู้ว่าแม่ของตัวเองโดนคุณนายสองกลั่นแกล้ง และเมื่อแม่ของอันเหมยตัวตาย อันเหมยจึงสาปแช่งคุณนายสองที่ทำให้แม่ของเธอต้องฆ่าตัวตาย และบอกกับหวูซิงว่าวิญญาณของแม่จะกลับมาแก้แค้น หวูซิงซึ่งเป็นคนที่เชื่อเรื่องโชคลางจึงให้สัญญากับอันเหมยว่าเขาจะดูแลอันเหมยเหมือนเป็นลูกสาวของเขาเองและจะเคารพให้เกียรติและเคารพแม่ของอันเหมย เหมือนว่าเป็นเมียเพียงคนเดียวของเขา อันเหมยได้อพยพมาอยู่ในอเมริกาในเวลาต่อมา

โรส ซู จอร์แดน โรสเป็นผู้หญิงที่ยึดติดกับความสมบูรณ์แบบ และมีบุคลิกนิ่งเฉย เธอแต่งงานกับหมอชื่อเท็ด แต่เท็ดได้ทิ้งหล่อนในเวลาต่อมา เมื่อเท็ดมาหาเพื่อให้โรสเซ็นไบหย่า โรสจึงได้พูดสิ่งที่ตัวเองคิดเอาไว้ในใจตลอดมาและบอกกับเขาว่าเธอจะหาหนายฟ้องเขา

หยิง หยิง เซนต์แคลร์ ในวัยเด็ก พ่อและแม่คอยบอกหยิง หยิงเสมอว่าเกิดเป็นผู้หญิงควรทำตัวนอบน้อม และอ่อนโยน ดังนั้น เมื่อโตขึ้น หยิงหยิงจึงเป็นคนที่ไม่แสดงออก และไม่แสดงความรู้สึกใดๆ ออกมา หยิง หยิงแต่งงานกับผู้ชายหน้าตาดีคนหนึ่ง ภายหลังหยิง หยิงรู้ว่าสามีของตัวเองเป็นคนที่ชอบทำร้ายร่างกาย และคบผู้หญิงอื่น เมื่อหยิงหยิงรู้ว่าตัวเองตั้งท้อง หยิงหยิงจึงแก้แค้นสามีด้วยการทำแท้ง

ลีน่า เซนต์แคลร์ ลีน่าแต่งงานกับฮาโรลด์ สามีที่เรียกร้องความเท่าเทียมกันในทุกๆ ด้านในชีวิตแต่งงาน รวมทั้งความรัก พวกเขาเป็นเพื่อนร่วมงานกัน แต่ลีน่าเป็นเพียงผู้ช่วย ในขณะที่ฮาโรลด์เป็นหุ้นส่วนบริษัท ถึงแม้ว่าเงินเดือนของฮาโรลด์จะมากกว่าเงินเดือนของลีน่าหลายเท่า แต่เขาก็เรียกร้องให้ลีน่าออกเงินค่าใช้จ่ายในบ้านในจำนวนที่เท่าๆ กัน ในขณะที่ลีน่ารู้สึกหวาดกลัวกับชีวิตแต่งงานเช่นนี้

เรื่องย่อ The Kitchen God's wife

เฟิร์ลได้รับโทรศัพท์จากวินนี่ ผู้เป็นแม่ให้เดินทางไปร่วมงานฉลองหมั้นของญาติในซานฟรานซิสโก แต่เฟิร์ลไม่อยากไป แต่ก็รู้ตัวว่าในที่สุดแล้วเธอก็ต้องไป เพราะถ้าเธอไม่ไป เธอจะรู้สึกผิด ก่อนถึงวันงานฉลอง เฟิร์ลได้รับโทรศัพท์จากแม่อีกครั้งเกี่ยวกับการตายของป้าผู้และงานศพ ดังนั้นเธอจึงต้องเดินทางไปร่วมงานเลี้ยง และงานศพพร้อมกับลูกๆ สองคน และสามี เมื่อไปถึง ป้าเฮเลนบอกกับเฟิร์ลว่าตัวเองเป็นโรคมะเร็งสมอง และกำลังจะตาย ป้าเฮเลนบอกเฟิร์ลว่าเฟิร์ลควรบอกให้แม่รู้ถึงโรคที่เฟิร์ลกำลังเป็นอยู่ มิฉะนั้น ป้าเฮเลนจะเป็นคนบอกเอง ป้าเฮเลนให้เหตุผลว่าตัวเองไม่อยากตายไปโดยที่รู้ว่าแม่ไม่รู้เรื่องอะไรเกี่ยวกับเฟิร์ล และเฟิร์ลเองก็ไม่ว่างอะไรเกี่ยวกับแม่ ภายหลังป้าเฮเลนก็บอกกับวินนี่ด้วยว่าให้เล่าเรื่องราวอดีตของตัวเองให้เฟิร์ลฟัง

ในวัยเด็ก วินนี่หรือเจียงเว่ยลี่ได้รับการเลี้ยงดูจากลุง และป้าสองคน เธอไม่รู้สาเหตุการหายตัวไปของแม่ เมื่อโตขึ้นป้าทั้งสองของเธอได้จัดให้เธอแต่งงานกับผู้ชายที่ชื่อเหวินฟู แต่ในเวลาต่อมาเหวินฟูกลับกลายเป็นผู้ชายที่มีอารมณ์ร้ายและชอบความรุนแรง เธอต้องทุกข์ทรมานอย่างมากกับการเป็นภรรยาของเหวินฟูซึ่งในขณะนั้นเองก็เป็นช่วงของสงครามโลกครั้งที่สอง จึงทำให้เธอต้องลำบากมากขึ้น เจียงเว่ยลี่ต้องสูญเสียลูกหลายคนทั้งที่เกิดขึ้นแล้ว และยังไม่ได้เกิด ในช่วงสงครามนี้เองที่เจียงเว่ยลี่ได้รู้จักเฮเลน ทั้งสองได้กลายเป็นเพื่อนกัน และเดินทางมายังอเมริกาด้วยกันในเวลาต่อมา

ในอเมริกา วินนี่หรือเจียงเว่ยลี่ได้แต่งงานกับจิมมี่ จิมมี่เป็นสามีที่ดี เป็นพ่อที่ดี ซึ่งเฟิร์ลเองก็เข้าใจว่าจิมมี่เป็นพ่อของตน แต่วินนี่ได้เปิดเผยกับเฟิร์ลว่าก่อนที่จะเดินทางมายังอเมริกา เหวินฟูได้ข่มขืนเธอ และเหวินฟูคือพ่อที่แท้จริงของเฟิร์ล วินนี่บอกกับเฟิร์ลว่าตอนนี้เธอรู้สึกเป็นอิสระจากเหวินฟูแล้วเพราะเธอเพิ่งได้ข่าวว่าเหวินฟูตายแล้ว เมื่อเฟิร์ลได้ฟังเรื่องราวในอดีตของแม่ เธอจึงตัดสินใจบอกความจริงเกี่ยวกับโรคของเธอ และในท้ายที่สุด ทั้งสองจึงเกิดความเข้าใจในตัวกันและกัน

ตัวละครหลักใน The Kitchen God's wife

เฟิร์ล เฟิร์ลเป็นผู้หญิงอเมริกันเชื้อสายจีน เธอมีความเชื่อมั่นว่าในตัวเธอไม่มีความเป็นจีนหลงเหลืออยู่ เพราะเธอเกิดในอเมริกา และมีสามีเป็นชาวอเมริกัน แต่ทุกครั้งที่แม่ต้องการอะไร เธอจะต้องทำตามแม่บอกทุกครั้งเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องทำ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

วินนี่ ในวัยเด็ก วินนี่ได้รับการเลี้ยงดูจากลุง และป้าสองคน ในช่วงที่ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศจีน วินนี่ต้องเผชิญกับความยากลำบาก เพราะขณะนั้นประเทศจีนตกอยู่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง อีกทั้งยังมีที่มื่ออารมณ์รุนแรงที่ภายหลังชอบทำร้ายร่างกายเธอ

ป้าเฮเลน ป้าเฮเลนเป็นเพื่อนสนิทของแม่ เป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยทำให้เฟิร์ลและวินนี่เข้าใจในตัวกันและกันมากยิ่งขึ้น โดยเธอได้ยกข้ออ้างเรื่องที่เราป่วยเป็นโรคมะเร็งสมอง และไม่ยอมตายไปโดยที่ยังเห็นแม่ลูกทั้งสองไม่เข้าใจกัน

เรื่องย่อ The Bonesetter's Daughter

รูกำลังประสบปัญหาทั้งเรื่องงาน ความสัมพันธ์กับอาร์ท แฟนของเธอ และลูกหึง แม่ของเธอ รูก็มักจะไม่เข้าใจลูกหึงเสมอ และในระยะหลังนี้ แม่ของเธอมีอาการความจำเสื่อม ลูกหึงมักจะวิจารณ์และตำหนิสิ่งที่รูกำลังทำเสมอ ก่อนหน้าที่ลูกหึงจะมีความจำเสื่อม ลูกหึงได้จดบันทึกชีวิตของเธอตอนที่อยู่ในเมืองจีนไว้ราวกับว่าลูกหึงรู้ล่วงหน้าว่าเธอจะไม่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตของเธอให้รูกฟังได้

เมื่อครั้งที่ลูกหึงอยู่ในประเทศจีน แม่ได้ทิ้งลูกหึงไปเมื่อเธอยังเด็ก โดยที่ตัวลูกหึงเองก็ไม่รู้เหตุผลที่แท้จริง เธอได้รับการเลี้ยงดูโดยลุงกับป้าทูน และมีป้าทูนหัวเป็นแม่แทน

ป้าทูนหัวเป็นลูกสาวของคนปลูกกระดูก และเป็นบุคคลเพียงคนเดียวที่รู้ตำแหน่งของถ้ำลับสถานที่ที่มีกระดูกฝังกร่อยอยู่มากมาย ภายหลังจากค้นพบโครงมนุษย์ปักกิ่ง กระดูกและข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่ซ่อนได้กลายเป็นสิ่งมีค่า ตระกูลซังจึงอยากให้มีการแต่งงานขึ้นระหว่างลูกหึง และลูกชายของครอบครัวเพราะตระกูลซังเชื่อว่าลูกหึงสามารถพาพวกเขาไปยังถ้ำได้ ครอบครัวของลูกหึงเห็นด้วยกับการแต่งงาน แต่ป้าทูนหัวไม่เห็นด้วย แต่เพราะไม่สามารถเล่ารายละเอียดได้ ป้าทูนหัวจึงเขียนจดหมาย อธิบายสาเหตุว่าทำไมลูกหึงถึงแต่งงานกับลูกชายตระกูลซังไม่ได้ แต่ลูกหึงก็ไม่ได้อ่านจดหมายฉบับนั้น

ภายหลังจากตายของป้าทูนหัว ลูกหึงจึงได้รู้ว่าแท้จริงแล้ว ป้าทูนหัวคือแม่ที่แท้จริงของตัวเอง ต่อมา เกาหึง น้องสาวของลูกหึงได้แต่งงานกับลูกชายของตระกูลซัง ส่วนลูกหึงได้ถูกส่งตัวไปยังสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า และกลายเป็นครูสอนหนังสือที่นั่นในเวลาต่อมา ที่นั่น ลูกหึงได้รู้จักกับพัน ไช่ จิง สามีนคนแรกของเธอ ขณะที่อยู่ที่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ลูกหึงได้ช่วยเด็กๆ ให้รอดพ้นจากทหารญี่ปุ่น ในเวลาต่อมา ลูกหึงและเกาหึงได้อพยพมาอยู่ที่อเมริกา ทั้งสองได้แต่งงานกับสองพี่น้องคือ เอ็ดมันด์และเอ็ดวิน สามีนคนที่สองของลูกหึงเสียชีวิตตอนที่รูกอายุได้สองปี และเมื่อรูกได้แปลบันทึกที่ลูกหึงเขียนไว้ เธอจึงมีความเข้าใจในตัวแม่ของเธอมากขึ้น

ตัวละครหลักใน The Bonesetter's Daughter

ลูกหึง ลูกหึงเป็นหญิงสาวจีนที่อพยพมาอยู่ในอเมริกา เธอกำลังเผชิญกับอาการอัลไซเมอร์ ในวัยเด็ก ลูกหึงได้รับการเลี้ยงดูโดยป้าทูนหัว เธอรู้สึกว้าแม่ของเธอไม่สนใจเธอ แต่แม่จะให้ความสนใจของเธอมากกว่า

รุช รุชเป็นลูกสาวของคู่หึง เธออาศัยอยู่กับอาร์ท และลูกติดสองคนของอาร์ท รุชรู้สึกเป็นกังวลใน
ตัวคู่หึงที่มีอาการความจำเสื่อม

ป้าทูนหัว ป้าทูนหัวเป็นแม่นมของคู่หึงตอนที่เธอยังเป็นเด็ก แต่แท้จริงแล้ว ป้าทูนหัวคือแม่ที่แท้จริง
ของคู่หึง เธอเป็นใบ้เพราะเธอได้กลิ่นไฟ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวรัตนา วิริยะเกียรติ
วัน เดือน ปีเกิด	18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพฯ ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระ พ.ศ. 2543-2546 ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2547-2551 ศศ.ม. (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา)
ทุนการศึกษา	ทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	100/7 หมู่ 10 ถนนเพชรเกษม แขวงบางแค เขตบางแค กทม. 10160
อีเมล	r_wiriyakiat@yahoo.com